KURTULUŞ

sosyalist dergi

TÜRKİYE'DE FAŞİZM
ve
FAŞİZME KARŞI MÜCADELE

«SOSYAL-EMPERYALİZM»
TEORİSİ (!)
«YENİ» NARODNİZMİN
TEORİSİDİR
(III)

«STAMMHEIM MUCİZESİ»

MART 1978

22

KURTULUŞ

sosyalist dergi

AYLIK DERGİ
MART 1978
YIL: 2 — CİLT: 4 — SAYI: 22

Sahibi : İsmail AYÇİÇEK/Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Mustafa EKER/Yönetim adresi : İbrahim Müteferrika Sok. Fazilet Han, Kat : 4, No: 409 ULUS-ANKARA/Yazışma Adresi : Posta Kutusu : 308 Kızılay-ANKARA/ Abone Bedeli : Yıllık 100 TL.'dir. Yurt dışı abone bedeli iki katıdır./Her türlü ödeme için : İsmail Ayçiçek, Posta Çeki No : 100994

İÇİNDEKİLER

Dizgi, baskı : UFUK Matbaası

Türkiye'de Faşizm ve Faşizme Karşı Mücadele

Şimdiye kadar yayınlanan kısımlarda, genelde ve özelde faşizmin gelişimi, tarihi özellikleri ve ideolojik yapısı ve kısmen de ona karşı mücadele üzerine olan görüşlerimizi ortaya koymaya çalıştık. Bir şeyin ne olduğunu kavramak elbette ki yeterli değildir. Asıl önemli olan onun değiştirilmesidir. Faşizm konusunda ise onun yok edilmesidir. Kavramağa çalışmamız da bunun içindir. Günümüz Türkiye'sinde bilindiği gibi yirmiye yakın grup ve bu sayıya yakın da faşizm görüşü mevcuttur. Ve bu gruplar büyük bir çoğunlukla varlıklarını devam ettirebilmek kaygusuyla sürekli olarak her konuda olduğu gibi faşizm konusunda da kesinlikle birbirlerinden ayrı görüşler savunduklarını kanıtlayabilmek için didinip durmaktadırlar. Özenle üzerinde durulan şey, kazara birbirleriyle aynı şeyi söylüyor olmaktır. O kadar ki, her hangi bir tartışmada, tartışan taraflardan biri diğerine, «sen falanca grubun görüşünü savunuyorsun» dese, diğeri hemen silahlara sarılıp -gerçekte öyle olsa dahi- ikisinin kesinlikle ayrı şeyler savunduğunu kanıtlamağa uğraşır. Gerçeklerden uzak -ya da gerçeğin şu ya da bu yanı abartılıp diğer yanlarının görülmez hale getirildiği diyelim- tartışmalarda elbette ki son derece derin ayrılıklar bulunacaktır. Hatta anlaşabilmek mümkün değildir diyebiliriz. Çünkü kafalar ayrılık bulabilmek için programlanmış gibidir. Programın dışına çıkabilmek ise imkansızdır. Sonuç olarak eski tüfeklerden bi-

rinin dediği gibi «bu memlekette birlik değil, ayrılık kural haline geldi». Bizce yaratıcısı biraz da kendisidir ya neyse!

Böylesine bir sorumsuzluk ortamında herkesin anti-faşist kesilmesine rağmen ortaklıkta bir tek ittifak mevcut değildir. Ama hemen hemen her grupda birliğin, ittifakın çok önemli olduğunu tekrarlar durur ve ittifak çağrıları yapar. Aynı, hamamda türkü söyler gibi, sesinin güzelliğine hayran kalıp, niçin şarkıcı olamadığını düşünüp dururlar. Yani, neden böylesine güzel ittifak çağrısı yapıldığı halde, kimsenin cevap vermediğine şaşıp kalırlar. Şaşkınlığını da -başka gruplar bundan avantaj elde ederler diye- kimseye duyurmamaya çalışarak, kimi kızar, kimi çağrısının olmayan başarılarını anlatıp durur. İşte bir UDC, işte bir Anti-faşist Direniş Komiteleri vb. Bunlar nereye kadar sürer? Sahipleri tekrarlamaktan bıkıncaya değin. Eğer hakim olan bu «bölünme kuralı» sürer, ön yargılar ve subjektif değerlere dayanarak oluşturulan bir çok duvar yıkılmaya çalışılmazsa, hiç bir ideolojik sorunda da gruplar arası görüş yakınlaşması, ittifak gibi durumlar ortaya çıkmayacaktır.

CHP'nin hükümet oluşuyla birlikte, CHP'ye yönelen ideolojik hücumlar, her ne kadar artmışsa da, rahatlama konusunda var olan önyargılar, «sol içi iktidar mücadelesi»ni hızlandıracağa benzer. Bunun yaratacağı tehlikenin büyüklüğünü, bilmiyoruz tekrarlamağa gerek var mı? 1 Mayıs provokasyonu hangi ortamda gerçekleşebildi? Burjuvazi, maocu-leninci çatışması demagojisini neyle kanıtlamağa çalışıyor? Ve böylesine «güzel imkanları» nasıl elde edebiliyor? Hep bu «sol içi iktidar mücadelesi»nden değil mi? Gerçi bu lafı çok grup, çeşitli biçimlerde vurgulayıp duruyor. Ama ne hikmettir bilinmez, bir türlü gerekleri konusunda doğru dürüst bir tek adım atılamıyor. Devrimci mücadelenin gelişimi her gün grupları birliğe, ittifaka doğru zorlarken, bu, hayat içerisinde geçerlik kazanamıyor. Bunun belli başlı nedenleri içerisinde özellikle ikisi en temel olanıdır;

a) Ülkemizde marksist-leninist teorinin henüz yeterince kavranılamamış olması, şeytanı çatlatacak dere-

cede çetrefil tartışmaların cereyan edebilmesine olanak sağlamakta, nerdeyse üzerinde uzlaşmaya varılabilecek bir tek tezin dahi doğamamasına yol açmaktadır. Elbette bilim yerine medrese eğitimi yapılırsa, yetmişikibuçuk tarikatın doğması da doğal olur. Hele hele bir şey üzerinde anlaşmama niyetleri de varsa.

b) En küçük gurup çıkarlarının her şeyin üzerinde görülmesi ve gurupların kısa vadede güçlenme arzularının uzun vadeli bir perspektife sahip olmaması sonucu birbirine karşı kıyasıya mücadele sürdürülmesi. «Grup çıkarları» konusunda bir noktayı belirtmekte yarar var: Kendi görüşünün tek doğru olduğuna ve herkesin kendi etrafında toparlanacağına inanan her grup başkalarına karşı insaf taşımayacak, hatta diğerlerini ciddiye almadığını gösterecek davranışlar içerisine girecektir. «Onlar da kim oluyor ki, ittifaka girelim, istiyorlarsa gelip katılırlar bize olur biter» anlayışları yakınlaşmaların ilelebet gerçekleşmemesine sebeb olacaktır. Eğer bu gruplar ve özellikle de önderleri, şikayet ediyor göründükleri bu ortamın düzelebilmesi için bir şeyler yapmak istiyorlarsa, herşeyden önce, bu ortamın doğuşundaki kendi sorumluluklarını benimsemeli ve bu sorumlulukların üzerlerine yüklediği görevleri yerine getirmeğe çalışmalıdırlar.

Bu türden olan daha bir çok faktör ortaya konulabilir. Ancak bunlar hemen hemen herkesin bildiği ve tekrarlana tekrarlana da suyu çıkmış gerçeklerdir. Önemli olan bunların aşılabilmesi için uygun bir platformun yaratılmağa çalışılmasıdır.

Mevcut durumda proletarya partisinin yokluğu -yani hareketin henüz o aşamaya ulaşamamış olması- nedeniyle sınıfsal ittifakların canlı bir program etrafında gerçekleşebilmesi olanaksızdır. Olanaksızdır, çünkü açık sınıfsal bir programa sahip olmayanlar arasında uzun vadeli devrim hedefine yönelik bir ittifak kurmak diye bir şey düşünülemez. Ama kısa vadeli de olsa, mevcut sorunlara asgari düzeyde yanıtlar getirecek, proletarya partisinin inşa sürecinin kısaltılmasına yardımcı olabilecek, guruplar arası bir koordinasyon da mümkün değil

midir? Evet mümkündür. Böyle bir girişim daha önce cereyan etmiş, ancak şu güne kadar olumlu bir gelişme sağlanamamıştır. Ancak yukarıda saydığımız bütün güçlüklere rağmen, böyle bir güç birliği, eylembirliği koordinasyonunun imkan dahilinde olduğunu gösteren, demokratik kitle örgütlerinin eylembirliği platformu mevcuttur. Bilindiği gibi demokratik örgütler platformuna katılan her örgüt temsilcisi belirli siyasi guruplara dahildir ve o platformda kendi siyasi gurubunun yaklaşımına göre tavır almaktadır. Siyasi gruplar adına daha az yetkili olan bu temsilcilerin böyle bir platformda yer almasına icazet tanınıyor ise, neden siyasi gruplar kendi aralarında böyle bir platform oluşturamasın? Bir çok durumlarda, siyasi gruplar demokratik örgütler platformunun koyduğu eylemlere bütün güçleriyle katılıp boy gösterisinde bulunmayı kabul ediyorlarsa, neden eylembirliği olamasın? Neden bu durum daha sistemli bir yapıya kavuşturulmasın?

Demokratik örgütler platformunun işleyişindeki aksaklıklar hemen herkes tarafından gözlenmektedir. Bu aksaklıkların temeldeki tek nedeni de siyasi grupların yetkili sözcüleri yerine daha sınırlı yetkilere sahip temsilcilerinin karar alma konusundaki tıkanıklıklarıdır. Ve bu tıkanıklık bu örgütler çerçevesinde aşılamaz. Ayrıca böyle bir platform siyasal mücadelenin gereklerini yerine getirme yeteneğinden yoksundur. Bu noktaya kadar ulaşmış olan bir eylem birliğinin siyasi düzeye yükseltilmesi gerekir. Bu gün bu yarı siyasal bir durumdadır. Aksini kimse iddia edemez. Bu platforma katılan örgütlerin büyük bir çoğunluğu grup örgütleridir. Böyle olmayan örgüt temsilcileri de kendi gruplarının eğilimine göre davranmaktadır. Bu nedenledir ki, siyasi gruplar arası bir güç birliğine gidilmesine karşı çıkanların bu platformu da terketmeleri icap eder. Dolayısıyla ya bu platform dağıtılmalıdır, yahutta -eğer bu platformda bulunmanın doğruluğu kabul ediliyorsa- siyasi gruplar arası bir platform yaratılmalıdır. Birbirine küskün karı-koca gibi yazıyla (demokratik örgütler platformu aracılığıyla) diyalog kurma saçmalığına son verilmelidir.

Gerek sosyalist hareketin birliği, gerekse anti-faşist mücadelenin asgari gereklerinin yerine getirilebilmesi için ittifak sorununu açmanın yararı olacaktır. Bu sorun oldukça karışık bir hale gelmiş olmasına rağmen, göründüğü kadar karmaşık değildir. Sosyalistler ittifaklar sorununu ele alırken her meseleyi devrim açısından değerlendirirler. Çünkü temel görev budur. Bu gün ülkemizde ise, devrim sorunu anti-faşizm açısından değerlendirilmeğe çalışılmakta ve işler arap saçına döndürülmektedir. Biz anti-faşist değil, sosyalistiz. «Anti-faşist devrim» değil, Demokratik Halk Devrimi (ki kesintisiz olarak sosyalist devrime ilerler, ikisi ayrı değil, bir bütündür) mücadelesi veririz. Bizim temel görevimiz budur. Devrim dışında hiçbir siyasal değişiklik bizim bu temel görevimiz yerine başka bir temel görevi geçiremez. Örneğin ülke fiili işgal altında bulunsa ve ulusal kurtuluş savaşı önümüze dikilse ve biz temel görevimiz «ulusal kurtuluştur» desek acaba bir milliyetçiden bizi temelde ayırt edecek olan ne olabilir? Temele göre tali olan görevler elbette. Yani o meşhur «kemalizmle sosyalizm arasında aşılmaz duvarlar yoktur» önermesinde olduğu gibi, bizleri ayırdedecek olan tali faktörler olacaktır. Ama sorun böyle değildir. Biz ulusal kurtuluş mücadelesini, halk devrimi temel görevine bağımlı bir görev olarak değerlendiririz ve bu, bir milliyetçiyle sosyalist arasındaki temel ayırımdır. Anti-faşist mücadele de böyledir. Biz anti-faşist mücadeleyi devrim temel sorununa bağımlı bir görev olarak değerlendiririz. Anti-faşist mücadelede hiç bir zaman için devrim temel sorununun önüne geçerek temel sorun haline gelemez ve görevlerimizi tesbit ederken de *«anti-faşizm»* perspektifinden bakamayız. Bunu ancak bir «anti-faşist» yapar. Onun için her mesele anti-faşizm perspektifinden görülür, görevler bu perspektife bağlı olarak ele alınır. Bu tür anti-faşistler değişik dünya görüşlerine sahip olabilirler. Biz sisteme bağlı siyasal bir sorun olan faşizmi ve ona karşı mücadeleyi ele alırken, «anti-faşist mücadele» perspektifinden değil devrim temel perspektifinden bakar ve *faşizmin ortadan kaldırılması devrim sorunudur,* yani asli olan devrim sorunudur deriz. Anti-faşist mücadele ise buna bağlı bir meseledir.

Faşizm üzerine olan en sakat görüşlerden biri devrim sorununu anti-faşist bakış açısından değerlendiren ve dolayısıyla bir türlü pratiğiyle teorisi arasında tutarlılık sağlayamayan görüştür. Bu görüşe göre anti-faşist bakış açısı o kadar merkezi bir yer arzeder ki, devrimin görevleri de ona göre belirlenir hale gelir. Bir yerde şöyle denilmektedir:

«Ülkemizde faşizme karşı mücadele; 1. Mevcut devlet yapısının değiştirilmesine yönelmek zorundadır. (herhalde devletin parçalanması demek istiyor-Kurtuluş) 2. Emperyalizme karşı mücadeleden ayrılamaz (bağımsızlığın kazanılması diyor-Kurtuluş) 3. Şoven baskılara karşı mücadeleden ayrılamaz (ulusların kendi kaderlerinin tayin hakkının elde edilmesi, diyor olmalı-Kurtuluş)»

Görüldüğü gibi fazla özet haline getirilmiş bir devrim programı anti-faşizm perspektifiyle sunulmaktadır. Zaten bu satırların yazarı anti-faşist mücadele programımızla devrim programımız çakışır derken de yukarıdakileri kastediyordu. Elbette sorun devrim sorunu olarak konulduğunda ittifaklar sorunu da iyice basitleşir. Ama iş bu kadar basit olsaydı faşizme karşı ittifaklar sorunu üzerinde kıyametler kopmazdı.

Birincisi, burada sorunu tersine çevirmek gerekir. Yani faşizmin kökünü kazımak için yola çıkıp, devrim programına ulaşmak gibi kulağını tersinden göstermek yerine, çoktan ortaya çıkmış olan «faşizm, sistemin bir ürünüdür» gerçeğini bilerek, doğrudan devrim programını ortaya koyup, faşizmin *«de»* ortadan kaldırılması ancak bu devrim programının gerçekleşmesiyle mümkündür diyerek, daha açık ve doğru olan bakışa kavuşuruz.

İkincisi, faşizme karşı olan eylemin koordinasyonu, daha farklı bir ittifak platformu sorunudur. Gerek birinci noktada belirttiğimiz ve gerekse bu ikinci nokta da ittifak ne demektir sorusu önem kazanmaktadır. Burada da yine üzerinde durulması gereken iki ayrı nokta mevcuttur. Ne için ittifak ve nasıl? Bu ikisini birbirinden ayırarak *ittifak* üzerine tartışmak hiç bir somut sonuca

gidemez. Bunlardan biri hangi işi yapmak üzere ittifak edildiği -ki ideolojiye bağlıdır- diğeri de, ittifakın kendisinin ne olduğudur. İttifak her şeyden önce, aynı doğrultuya *yönelen eylemlerin koordinasyonu anlamına* gelir. Ama burada doğrultunun ne olduğu -yani ne yapıldığı- sorunu hemen ittifakın tanımının içerisinde yer almaktadır. O zaman elimizde iki kavram var demektir; *yapılacak veya yapılmakta olan* ve koordinasyon. Aynı doğrultuda var olan birbiriyle çelişkili eylemlerin koordine edilmesi: işte ittifak. Aynı doğrultuda işleyen ve birbirinden farklı olmayan kuvvetlerin ise ittifakından değil birliğinden söz edilir. Ve doğaldır ki, birbiriyle çelişkili olan şeyler arasında da mücadele vardır. Eğer bu mücadele yani çelişki, aynı doğrultuda olan eylemlerin ilişkisinden güçlü ise koordinasyon mümkün değildir. Bu tanımlamalar aynı doğrultuda eylem içerisinde olmamakla birlikte, kazanılması muhtemel kuvvetlerin de bu doğrultuya çekilmeye çalışılması, uğraşını dışta bırakmaz. Eğer böyle bir güç yok ise zaten kazanmağa çalışmak diye bir sorun olmaz. İçinde yaşadığımız koşullarda ise, hiç bir cephenin oluşamayacağı aşikardır.

Proletarya partisinin mevcut olduğu koşullarda, demokratik halk devriminden yana olan sınıf ve tabakaların oluşturacağı bir devrim cephesi aynı zamanda başka türden ittifakların da çekirdeğini oluşturacaktır. Genel devrim mücadelesi yanında, faşizm ve savaş yeni ittifak biçimlerini gündeme getirir. Faşizm söz konusu olduğu durumlarda devrim cephesi aynı varlığını korurken, bu kez faşizme karşı olan diğer güçlerle de eylemin koordine edilmesi zorunluluğu doğar. Sosyalistler bu diğer güçlerle olacak ittifakı devrim açısından ele alırlar. Ancak bu yeni güçlerin devrimle ilişkisi olmadığını, ona karşı olduklarını da bilirler. Eğer devrim cephesi dışında faşizme karşı olan başka güç söz konusu değilse, yeni bir anti-faşist ittifak diye bir sorun da olmaz. Anti-faşist mücadeleyle devrim mücadelesi bir ve aynı şey haline gelirler. Ancak hiçbir toplum bu kadar kesin çizgilerle ayrılmış sınıf ilişkilerini taşımaz. Bir çok durumda toplumlarda devrime yandaş olmadığı halde faşizme karşı

güçler varolmuştur. Hatta Üçüncü Enternasyonal döneminde bu durum o kadar genellik arzetmiştir ki, Dimitrov işbaşındaki faşizmi tanımlarken «finans-kapitalin en emperyalist, en gerici, en bağnaz kesiminin .... diktatörlüğüdür» şeklinde hakim sınıf içerisinde bile ayırım yapan bir tanıma gitme gereğini duymuştur. Finans kapitalin ayırdedilen bu kesimini sosyal-demokrasi temsil etmekteydi ve şu ya da bu ölçüde faşizme karşı çıkmaktaydı. Bu gerçeği görmemek toplumdaki anti-faşist potansiyelleri doğru değerlendirmemek demektir. Halbuki düşmana karşı mevcut en geniş güçleri çıkarmağa çalışmak her zaman uygulana gelen basit bir taktiktir.

Sosyal-demokrasi, her toplumda toplumsal muhalefeti burjuvazinin kanalına akıtmağa uğraşır. Ama bunu yaparken de topluma bazı tavizler verilmesi gerektiğini savunur. Bu zorunlu olarak egemen sınıfların belli ölçüde reform siyasetini benimsemeleri, toplumsal muhalefeti eritebilmek niyetiyle bazı tavizleri vermeyi kabullenmesi demektir. Bu reform taleplerini özünde kitleler dayatır. Sosyal-demokrasi bu talepleri kendi bünyesinde yoğurarak düzene zarar veremeyecek bir biçime sokmağa çalışır. Sosyal-demokrasinin bunu ne ölçüde başarabileceği sosyalist önderliğin gücüne bağlıdır. Sosyalistler bu konuda doğru taktiklerle ortaya çıkamazlarsa sosyal-demokrasi yapmak istediklerini rahatlıkla yapar. Yani, bu gün gördüğümüz gibi maliyeti 75 TL. olan 1 Kg. tütüne 57 TL. fiyatı rahatlıkla verebilir. Bunun gibi siyasal konularla ilgili reformlar da gene toplumsal muhalefetin dayatması karşısında, deşifre olmamak, yani toplumsal muhalefetin burjuvazinin kanalına akıtılması görevini yerine getirmek zorunluluğuyla açıklanabilir. Reformlar proletarya mücadelesi açısından ikili bir özellik arz eder. Bir yandan «devletin demokratikleştirilebileceği» esprisiyle reformist hayallerin yoğunlaşması ve muhalefetin pasifize edilmesi olanak kazanırken, diğer yandan da proletarya mücadelesinin daha uygun koşullarda gelişebilmesi imkanları ve demokratik düşüncelerin yaygınlaşması olayı cereyan eder. Bu açıdan reformların esas olarak neye hizmet edeceği, bu reformların

devrimci bir biçimde kullanılıp kullanılamadığına bağımlı olacaktır.

Günümüzde esas olarak, burjuvazinin reform siyasetini sürdüren sosyal-demokrat partilerdir. Bu partiler burjuvazinin partileri olmak nedeniyle kitleleri karşı devrim saflarına taşırlar. Ancak anti-faşist mücadelede ise daha farklı bir durum doğar. *Toplumsal muhalefeti* yönlendirme göreviyle yükümlü olan bu partiler aynı zamanda «demokrasi»yi savunurlar! Bu savunu burjuvazinin kanalına akıtmağa uğraştıkları kitlelerin kendilerinden «demokrasi» adına bir şeyler ummalarını getirir. Bu umutlar sürekli kılınmak isteniyorsa, kitlelere zaman zaman «demokrasi» sofrasından kırıntıların atılması gerekir. Bu, toplumda tam boy reaksiyonu temsil eden faşizmle, gerek yönetim ve gerekse kitle olarak azımsanmaması gereken bir çelişkiyi ortaya kor. Bu çelişki devrimle karşı devrim arasındaki türden bir çelişki değildir. Sistemin yıkılması tehlikesi söz konusu olduğunda bütün gericiler «demokrasi» etrafında birleşirler. O zaman, karşı çıkılacak tek güç devrim cephesi olur. Ama sistemin henüz yıkılma tehlikesiyle yüzyüze bulunmadığı dönemlerde sosyal-demokrasi faşizmle aynı cephede yer almamağa ona karşı kendi önderliğinde bir muhalefet sürdürmeğe çalışır. İşte sosyalistlerin değerlendirmeğe çalışmaları gereken çelişki budur.

Anti-faşist mücadele tarihinde sosyal-demokrasinin bu durumunun doğru olarak değerlendirilmediği 1930 yılları bir ölçüde faşizme karşı mücadelede de başarısız yıllar olmuştur. Güçlü komünist partilerin var olmasına rağmen, reformistlerin etkinlikleri katbekat yüksekti. İşçi sınıfı arasında en büyük etkinlik sosyal-demokratlardaydı. 1933'te *fabrika komiteleri seçim sonuçları* şöyleydi :

Sosyal-demokratlar	%	73.4
Faşistler	%	11.7
Katolikler	%	7.6
Komünistler	%	4.9

Bu noktada kendisine sosyal-demokrasi karşısında sekter tavır almanın yanlış olduğu hatırlatıldığında

«bugün ülkemizde 930'ların Avrupa'sındakinden farklı olarak 'ters tarafa asılmak' gerekir» şeklindeki sol bir anlayış, sanki 1930'larla bugün arasında sosyal-demokratların durumu açısından çok büyük bir farklılık varmış gibi ezbere akıllar vermektedir. 1930'larda kitleler üzerinde büyük bir etkinliği olan sosyal-demokrasi, «sosyal faşist» ilan edilmiş ve ittifak siyasetinin önemi görülmemişti. Bu günün Türkiye'sinde de sosyal-demokrasi karşısında ne yapılacağı bilinememekte, kimi zaman sağ, kimi zaman da «sol» perspektifler öne sürülmektedir. Tesbit edilmesi gereken, taban olarak değil, örgüt, ideoloji, politika olarak sosyal-demokrasinin faşizmle bir çelişkisinin olup olmadığı ve bu çelişkinin sosyalist harekette bir ittifakı yaratacak ölçüde önemli olup olmadığıdır. Bu günkü tehlike ise, bu ittifakın olabileceği sonucuna varanların, bu ittifakı bireysel olarak kurmaları ve sosyal-demokrasinin kuyruğuna takılmalarıdır. 1930'larda ise hem sosyal-demokrasiyle bir ittifakın olabileceği reddedilirken, hem de büyük kitleler bireysel olarak sosyal-demokrasiyle ittifak ediyor ve onun kuyruğuna takılıyordu. Komünist partilerin yapması gereken, bu ittifakın doğruluğunu savunmak, ama onu bireysel olarak gerçekleştirip kuyrukçuluğa düşenleri bu durumdan kurtarmaktı. Bu günkü görevler de aynıdır. Sosyalistlerin örgüt olarak sosyal demokrasiyle faşizme karşı ittifakı, ama onun kuyrukçuluğuna karşı sürekli mücadele. Bugün «ters tarafa asılmayı» savunanlar gerçekten *ters tarafa* asılmayı savunmaktadırlar. O kendilerini bir hareket olarak değil de bir reaksiyon olarak değerlendirme mantığı içerisinde olanlar kuyrukçuluk siyasetini savunanlar kadar önemli bir hata içerisine düşmektedirler.

Buraya kadar söylenenler aslında proletarya partisinin bünyesinde gerçekleştirilebilecek olanlardır. Yani önümüzde dikilen birinci görevin üstünden atlayıp, bu ittifak siyasetini uygulayabilmenin imkanı yoktur. Şu anda ne sosyal-demokrasiyi ittifaka zorlayabilecek bir proletarya partisi vardır, ne de sosyal-demokrasi «kendiliğinden ittifak yapmak istese» (!) ittifak yapabileceği bir örgüt mevcuttur. Bu durumda sosyal demokrasi kendi bildiği türküyü söylemeğe devam edecektir.

Türkiye'de gerek devrim sorunu ve gerekse anti-faşist mücadele açısından önemle üzerinde durulması gereken bir önemli konu da Kürdistan sorunudur. Ulusal Kurtuluş Savaşı vermiş olmasına rağmen her alanda gericiliğin Türkiye kadar yaygın olabildiği bir başka ülke zor bulunur. Burada ele almayacağımız çeşitli faktörler yanında en önemli faktörlerden biri de, başka bir ülkeyi ilhak etmiş olan burjuvazinin bunu savunabilmek amacıyla geliştirdiği şoven milliyetçiliktir. «Ülkesi ve milletiyle bir bütün olup bölünemeyecek» olan Türkiye, bu tür sloganların da çok açıkça ifade ettiği gibi azgın bir şovenizm hummasıyla yanmaktadır. Çeşitli yazılarda belirttiğimiz gibi gericiliğin bir önemli kaynağı da bu olmaktadır. Hemen bütün Türkler bu şovenizmle öylesine yoğrulmuşlardır ki, bugün sosyalist olanlar bile, «Angola Portekiz'in sömürgesidir», «Eritre Etyopya'nın sömürgesidir» denildiğinde hiç rahatsız olmazken, Kürdistan'ın sömürge olduğu tezleri karşısında burjuvazi gibi hop oturup hop kalkmaktadırlar. Bir kaç yıl öncesine kadar Kürtlerin ayrı bir ulus olduğu söylendiğinde de aynen böyle tavırlar alınmaktaydı. Çünkü kafalarda hâlâ ilkokul bilgileri egemendir: «Ülkesi ve milletiyle bölünmez bir Türkiye». Emperyalistlerin (hele hele ingiliz emperyalistlerinin) oyunlarıyla bölünüp parça parça edilmek istenen ülkemizde anti-emperyalist olmak için acaba ulusların ve ilhak edilmiş ülkelerin varlığına karşı mı çıkmak gerekiyor?! Bu konuda, doğru bakışa ulaşılamadığı taktirde (yani ulusların kendi kaderlerini özgürce tayin hakkı ve bu hakkın ayrı devlet kurma hakkı olduğu ve Kürdistan'ın emperyalizme bağımlı yarı sömürge ülkenin bir sömürgesi olduğu kavranılmadığı takdirde) kendini sosyalist zanneden bir çok kişi emperyalizmin oyununa gelmeyeyim derken, birgün o saflarda halkların kurtuluşunun karşısına dikilirse şaşmamak gerekir.

Kürdistan doğrudan emperyalizmin işgali altında olmayıp, yarı sömürge bir ülkenin işgali altında olması dolayısıyla elbetteki bilinen sömürgelerden farklılıklar arzeder. Bunun dışında bir başka özellik de, Türk devletinin Kürdistan'ı ilhak edişinden itibaren, ırk ayrımını

değil asimilasyonu esas almış olmasıdır. Bir çokları bu özellik dolayısıyla Kürdistan'ın sömürge olmadığını, hatta, mevcut devletin Türk-Kürt ortak devleti olduğunu iddia ederler. Asimilasyon politikasının işleyişi ölçüsünde Türk egemen sınıfları gerek bürokrasi içerisinde ve gerekse diğer idari ve askeri mekanizmalarda bir çok Kürt'e yer vermiştir. Ama önce onlara «esas Türk biziz» dedirtmiştir. Bu şunu anlatır. Artık bu unsurlar Kürt olsalar bile, Kürt ulusunu temsilen burada yer almazlar. Ancak ve ancak ulusuna ihanet etmiş bireyler, zümreler olarak görülebilir. Bu zorla asimilasyon politikasının bir gereği olarak, Türk egemen sınıfları Kürdistan'ın sömürge olduğunu gizleyecek tedbirlere baş vurmuşlardır. Bunun bir parçası olarak klasik sömürgelerde görülen genel vali yerine Türkiye'nin her tarafında egemen olan genel idari taksimata gitmişlerdir. Ama böyle bir gizleme çabası gerçekleri örtmemiş ve batıya göre azgın bir baskı sürdürülmüştür. Yani Türkiye'nin her yanında var olan baskıya ilaveten Kürdistan'da ayrıca ek baskılar zorunlu olmuştur. Kürt isyanları döneminde bunların sömürgeci baskılar olduğu apaçık ortaya çıkmıştır. Başka dönemlerde ise bunlar, «eşkiya takibi», «silah araması», «aşiret kavgalarını bastırma» perdesi arkasına gizlenmeğe çalışılmıştır. Bütün bunlar Türk hakim sınıflarının asimilasyon politikasını benimsemiş olmaları dolayısıyla bu kılığa sokulmağa çalışılmış ve böyle gösterilmiştir.

Aynı idari biçimin Kürdistan'da da var olması Kürdistan'ın bir sömürge olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz ve dolayısıyla da anti-sömürgeci bir mücadeleyi gündeme getirir. Türkiye'nin her yanında var olan faşist baskılar Kürdistan'da sömürgeci baskıyla da birleşerek katmerleşmektedir. Bu faşist gelişim, bir yandan ulus bilincine ulaşmış olanlar açısından anti-sömürgeci mücadeleye katkıda bulunurken, diğer yandan da sınıfsal çıkarları, dinsel ideolojinin etkinliği, aşiret düşmanlıkları ve asimilasyonun getirdiği sonuçlarla da kendisine zemin bulabilmekte ve bu yönüyle de anti-sömürgeci mücadelenin önemli engellerinden birini ortaya koymaktadır. Bu açıdan, Kürdistan'da da anti-faşist mücadele,

devrim sorununa bağlı olmakla birlikte, yeni bir mücadele alanı da doğurmaktadır. Bu konu yine sosyal-demokrasi meselesini gündeme getirir. Sosyal-demokrasi faşizme karşı olduğu ölçüde sömürgeciler arasında bir çelişkinin oluşmasını sağlamaktadır. Bu çelişki, faşizmin gelişme dönemlerinde yararlanılmasını gerektiren bir çelişkidir. Bu gün faşistler de, sosyal-demokratlar da sömürgecilikten yanadırlar, ancak, kendi aralarında da kitle desteği sağlama, mevcut devlet biçimini yeterli görüp görmemek konusunda azımsanmaması gereken bir çelişki oluşmaktadır. Sömürgecilik konusunda hemen hemen aynı fikirlere sahip olsalar da, genelde devrim sorunu karşısında faşistlerle sosyal-demokratlar arasında hiç bir farkın olmaması, nasıl bizim onlar arasında bir ayırım yapmamamızı *getirmiyorsa,* anti-sömürgeci mücadele açısından da benzer bir durum vardır. Anti-sömürgeci mücadeleden hiç bir taviz vermeksizin bu potansiyel ittifak dikkatle değerlendirilmelidir.

KURTULUŞ

«Sosyal-Emperyalizm» Teorisi (!) «Yeni» Narodnizmin Teorisidir - 3

IV. KAPİTALİZM'DEN KOMÜNİZM'E GEÇİŞ

«Sosyal emperyalizm» teorisi; Mao Tse-tung'un, kapitalizmden komünizme geçiş döneminin ele alınışı, sosyalist toplumun tarihsel ve toplumsal yerinin belirlenmesi ve proletarya diktatörlüğünün işlevleri konusunda «Marksizm-Leninizm ve Sovyetler Birliği'nin Çin'in ve diğer sosyalist ülkelerin tecrübesi»ne «dayanarak» (!) Marksizm-Leninizme yaptığı «katkı»ya dayanmaktadır. Nitekim, Başkan Mao'nun ölümüyle ÇKP'nin en yüksek görevlisi durumuna gelen Hua Guo-feng, Mao'nun SEÇME ESERLER 5. CİLTİNİN yayınlanmasıyla ilgili olarak yazdığı «Proletarya diktatörlüğü altında devrimi sonuna kadar sürdürelim» adlı makalesinde bu «katkı» ile ilgili olarak şunları söylemektedir :

> «Başkan Mao, Çin'de devrimci hareketin ve çağımız dünya devrimci hareketinin tecrübesini özetleyerek felsefe, ekonomi politik ve bilimsel sosyalizm alanlarında Marksizm-Leninizme büyük katkılarda bulundu ve böylece Marksist-Leninist teorinin haznesini muazzam ölçüde zenginleştirdi... Çin esas olarak, üretim araçları üzerindeki mülkiyetin sosyalist dönüşümünü 1956'da tamamladı. * O tarihten itibaren Çin devrimi yeni bir sorunla karşı karşıyaydı: Bu sosyalist toplumda çelişmelerin, sınıfların ve

* Çin'de özellikle 1956-1957 yıllarında, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyete bütünüyle olmasa bile esas olarak son verilmiştir. Ancak, Çin'de üretim araçlarının özel mülkiyetine son verilmesi süreci ile ekonominin yeni ve modern bir teknik temel üzerinde yeniden kurulması, 1957'den itibaren birbirinden koparılmış; bu da bir dizi ciddi sorun doğurmuştur.

sınıf mücadelesinin hâlâ var olup olmadığı, sosyalist devrimi sürdürmenin hâlâ zorunlu olup olmadığı ve bu devrimin nasıl sürdürüleceği sorunuydu. **Bu, aynı zamanda, uluslararası komünist harekette uzun bir süre hiçbir doğru cevabın bulunmadığı bir sorundu.**

Geçmişteki Marksist-Leninist eserlerde bu sorunun herhangi bir hazır cevabını bulmak mümkün değildi. Marks ve Engels... proletarya devriminin zaferine ilişkin hiçbir deneyleri yoktu ve bu nedenle böyle bir sorun hiçbir zaman somut olarak karşılarına çıkmamıştı... Lenin üretim araçları üzerindeki mülkiyetin sosyalist dönüşümünün tamamlandığını kendi gözleriyle göremeden öldü ve onun bu soruyu açık ve kesin bir şekilde cevaplandırması mümkün değildi. Stalin büyük bir Marksist-Leninistti... Ancak, teorik olarak, tarımın kollektifleştirilmesinden sonra proletarya ile burjuvazi arasındaki ve sosyalist yol ile kapitalist yol arasındaki çelişmenin Sovyetler Birliği'nde hâlâ var olduğunu göremedi. **Stalin uzun bir süre, sosyalist topluma zıtların birliğine dayanan diyalektik materyalist bakış açısıyla bakmadı, onu çelişmelerin hiç olmadığı, yalnızca özdeşliğin hüküm sürdüğü bütünleşmiş birşey olarak gördü.** Bu düşüncenin etkisi altında, uluslararası komünist hareket içerisinde uzun bir süre, üretim araçları üzerindeki mülkiyetin sosyalist dönüşümü tamamlandıktan sonra proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesinin devam ettiğini, bu sınıf mücadelesinin parti içinde iki farklı çizgi arasındaki mücadele şeklinde ortaya çıkacağını ve kapitalizme geri dönüş tehlikesinin hâlâ var olduğunu kabul etmeyen bir bakış açısı hakim oldu. Sovyet Komünist Partisinin ve devletinin önderliğinin gasbedilmesinden, Sovyetler Birliğinde Kruşçev dönek kliği tarafından ... kapitalizme geri dönüşün gerçekleştirilmesinden... çıkarılan acı ders, Marksist-Leninistlerin önüne ciddi bir görev getirdi: Proletarya diktatörlüğünün tarihi tecrübesini ciddiyetle değerlendirme ve bununla ilgili sorunları yeniden ele alma görevi.» (Aktaran Aydınlık, sa. 77, sy 2-5, abç.)

Bu sözlerin hemen ardından şu noktaları belirtmek gerekmektedir: *Birincisi, kapitalizmden komünizme geçiş* döneminin ele alınmasında önemli bir sorun olan «sosyalist toplumda çelişmelerin, sınıfların ve sınıf mücadelesinin... var olup olmadığı» ve «bu devrimin nasıl sürdürüleceği» sorularının *teorik* olarak cevapları geçmişteki marksist-leninist eserlerde vardır. Hua Guo-feng'in «Geçmişteki marksist-leninist eserlerde bu sorunun herhangi bir hazır cevabını bulmak mümkün değildir» şeklindeki görüşü «Mao Tse-tung düşüncesi»ne bir «katkı» olarak bakan subjektif bir değerlendirmenin ürünüdür ve daha önemlisi, geçmişteki Marksist-Leninist eserler-

de TEORİK olarak ele alınan bir konuyu «uluslararası komünist harekette uzun bir süre *hiçbir doğru cevabın bulunmadığı*» bir sorun olarak getirmekle MARX, Engels ve Lenin'in «geçiş dönemi» ile ilgili, komünizmin «ilk» evresi ve «üst evresi» ile ilgili teorik değerlendirmelerinin sözü geçen sorunlarla ilgisi yokmuş gibi gösterilmesidir. Bu konuyla ilgili olarak Marx'ın PARİS KOMÜNÜ'nden çıkardığı dersleri ve Gotha Programının Eleştirisi'ni; Engels'in ANTİ-DÜHRİNG'ini ve Lenin'in DEVLET VE İHTİLAL ve PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ DÖNEMİNDE EKONOMİ VE POLİTİKA adlı makalelerini hatırlatalım. Özellikle Lenin, söz konusu olan konuyla ilgili olarak yalnız teorik olarak değil, pratik olarakda birçok noktayı açıklamıştır. *İkincisi,* Hua Guofeng, Stalin'i sosyalist topluma zıtların birliğine dayanan diyalektik materyalist bakış açısıyla bakmamakla suçlamaktadır. «Sosyal emperyalizm» teorisyenlerinin ZITLARIN BİRLİĞİ denilince hemen akıllarına burjuvazi-proletarya çelişkisi gelmektedir. Peki, bundan başka bir ZITLARIN BİRLİĞİ söz konusu olamaz mı? Bu mantığa göre komünizmin ÜST evresine de diyalektik bakabilmek için proletarya-burjuvazi çelişkisini keşfetmemiz gerekiyor! *Üçüncüsü,* Stalin, marksist diyalektiğe uygun olarak sosyalist topluma hareketi içerisinde bakmıştır. Hua-Guo-feng'in iddia ettiği gibi, sosyalist toplumu «... çelişmelerin hiç olmadığı, yalnızca özdeşliğin hüküm sürdüğü bütünleşmiş bir şey olarak» görmemiştir. Eğer böyle birşeyi yapsaydı Büyük Marksist-Leninist olmazdı. (Hua Guo-feng'e göre olabiliyor!) İşte örneği:

> «Sosyalist rejimde toplumun üretim ilişkileri ile üretici güçleri arasında hiç bir çelişki olmadığını iddia ettiği zaman, Yaroşenko yoldaş aldanmaktadır... **Çelişkiler vardır, ve kuşku yok ki olacaktır,** çünkü üretim ilişkilerinin gelişmesi üretici güçlerin gelişmesine göre geri kalmaktadır ve kalacaktır.» (J. Stalin, Son Yazılar; sy. 119, abç.)

Stalin «sosyalist yol ile kapitalist yol arasındaki çelişmeleri», sosyalizmin ekonomik olarak ulusal ekonomide hakim olmasından sonra «görememiştir», çünkü YOKTUR. «Sosyalizme çelişmelerin hiç olmadığı, bütünleşmiş bir şey olarak» baktığına gelince, bu YALANDIR.

Stalin'in yukarıda aktardığımız sözleri 1933 öncesine değil, 28 Eylül 1952 tarihine aittir. *Dördüncüsü,* «Sosyal emperyalizm» teorisyenlerine göre kendi anti-marksist görüşlerini kabul etmeyenler «Modern revizyonistler»dir. Hua Guo-feng'e göre «modern revizyonistler»in görüşleri Stalin'in görüşlerinden kaynaklanmaktadır. Çünkü şöyle diyor: «Bu düşüncelerin* etkisi altında, uluslarası Komünist hareket içerisinde uzun süre, üretim araçları üzerindeki mülkiyetin sosyalist dönüşümü tamamlandıktan sonra proletarya ile *burjuvazi arasındaki sınıf* mücadelesinin devam ettiğini, bu sınıf mücadelesinin parti içinde iki farklı çizgi arasındaki mücadele şeklinde ortaya çıkacağını ve kapitalizme geri dönüş tehlikesinin hâlâ var olduğunu kabul etmeyen bir bakış açısı hakim oldu.» *Beşincisi,* Mao'nun Marksizm-Leninizme yaptığı «katkı», daha önce de belirttiğimiz gibi 1956'da Kruşçev'in Merkez Komitesi Birinci Sekreterliğine seçilmesiyle başlayan tartışmaların içinde şekillenmeye başlamıştır. «Sovyetler Birliği'nde Kruşçev dönek kliği tarafından kapitalizme geri dönüşün gerçekleştirilmesinden çıkarılan acı ders» (Hua Guo-feng) ÇKP'nin ünlü dokuz mektubundan birinde «Kruşçev'in sahte komünizmi ve tüm dünya işçileri için tarihi dersleri üzerine» de açıklanmıştır. Bu yazıda kapitalizmden komünizme geçiş dönemi ile ilgili şu görüşler yer almaktadır:

> «Sosyalist toplumun kapitalist toplumun yerini alması, insanlık toplumunun tarihi gelişmesinde büyük bir sıçramadır. Sosyalist toplum sınıflı toplumdan sınıfsız topluma geçiş olan önemli bir tarihi süreyi kapsar. İnsanlık, sosyalist toplumdan geçerek komünist topluma varacaktır. Sosyalist düzen mukayese edilemeyecek kadar kapitalist düzenden üstündür. Sosyalist toplumda, proletarya diktatörlüğü burjuva diktatörlüğünün yerini alır ve üretim araçlarında, toplumsal mülkiyet özel mülkiyetin yerini alır.. (sy. 7)

> «Fakat sosyalist toplumun, kapitalist toplumun içinden doğduğunu ve komünist toplumun sadece birinci aşaması olduğunu gözönünde bulundurmamazlık edemeyiz: İktisadi ve diğer sahalarda henüz tam olarak olgunlaşmamış bir komünist toplumdur... **Marksizm-Leninizm ve Sovyetler Birliği'nin, Çin'in ve diğer sosyalist ülkelerin tecrübesi bi-**

---

* Stalin'in görüşleri...

ze öğretir ki, sosyalist toplum çok uzun bir tarihi aşamayı kapsar. Bu aşama boyunca, proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesi devam eder ve kapitalizm ve sosyalizm yolları arasında «kimin zafer kazanacağı» sorusu ve aynı zamanda kapitalizmin tekrar geri getirilmesi tehlikesi halen vardır. (sy. 8-9)

«Sosyalist aşama boyunca, proletarya ile burjuvazi arasında siyaset, iktisadi, ideoloji, kültür ve eğitim alanlarında sınıf mücadelesi durdurulamaz... Böyle bir mücadele sosyalist toplumun **kaderini tayin eden bir mücadeledir. Sosyalist bir toplumun komünizme ilerleyip ilerlemeyeceği veya kapitalizme dönüşeceği bu uzayan mücadelenin sonucuna bağlıdır.** (sy. 12)» (Gençlik Y. abç.)

«Sosyal emperyalizm» teorisyenlerinden Willi Dickhut'ta ise bu konuyla ilgili olarak şu görüşler yer almaktadır:

«Sosyalizmde, burjuvazi ve büyük toprak sahipleri **kalıntıları** yanı sıra, işçiler ve köylüler ve bu iki sınıfla aydınlar arasındaki sınıf farkları da mevcuttur. Bunlar sosyalizmin iki mülkiyet biçimi (devlet ve kooperatif mülkikeyeti belirtiliyor-KURTULUŞ), şehirle kır arası çelişki ve kol işi ile kafa işi arasındaki çelişkiye dayanırlar... Stalin'in ölümünden sonra **bürokrasi iktidarı ele geçirerek ve Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin yeniden kurulmasına girişerek yeni burjuvazi yönünde gelişti. Böylece yeni temelde bir** sınıf **mücadelesi doğdu.** * Sosyalizmin gelişmesi kesildi ve Sovyet toplumu, yeni tip bir kapitalizme geri götürüldü. (Sovyetler Birliğinde Kapitalizmin Restorasyonu, Willi Dickhut; Kitap I, sy. 65-66, abç.)

«Revizyonizm burjuva ideolojisinin bir çeşitidir. Sosyo-ekonomik kökü küçük burjuvalıktır. Eski toplumun alışkanlıklarına sahip eski burjuva aydınlar ve kapitalist sınıf kalıntısı, yozlaşan ve küçük burjuva yaşam biçimini alan yeni burjuva aydınlar ve yeni bürokrasi -bunlar hepbirlikte sosyalist temelleri yıkmaktaydı. Yeni kapitalizmin tekrar tekrar küçük-burjuvalığa özgü karakterleri yaratması, eski ve yeni burjuva bürokrasisinde de etkisini göstermek zorundaydı. **Herşeyden önce de, tabandan kitle denetiminden kaçabildiği ve devlet gücünü kullanabildiği anda. Bu andan itibaren bürokrasi yeni egemen burjuva sınıf haline geliyordu.»**

---

* Tıpkı Yao Ven-yuan (ÇKP MK üyesi idi) da olduğu gibi Willi Dickhut'ta da, **Önce** bürokrasi iktidarı ele geçiriyor (Yao Ven yuan bunlara yeni burjuva unsurlar adını veriyor) **sonra** «kapitalizmin yeniden kurulmasına girişerek yeni burjuvazi yönünde gelişiyor». Willi Dickhut'a göre **bürokrasi** devrimden sonra bir sosyal sınıf haline gelmiştir. Bu görüş, Djilas ve Burnham gibi karşı-devrimci, anti-marksist teorisyenlerin görüşüdür. Bürokrasi, tıpkı kapitalizmde olduğu gibi bir süre «amme hizmeti» yapıyor (!) ve kapitalizmi geliştirerek kendisi de bir sosyal sınıf haline geliyor! **Üretim araçlarının mülkiyet sorunu** burada da gözardı edilmiştir.

Hemen göze çarpacağı gibi Willi Dickhut sosyalist toplumda «revizyonistlerin kalıntıları ebedileştirmeleri» ile «yeni temelde bir sınıf mücadelesinin doğduğu»nu söylerken; yani, burjuvazi-proletarya çelişkisinin sosyalist toplum bünyesi içerisinde «yeni temelde» ortaya çıkabileceğini söylerken; Mao, bu çelişkinin komünizmin «üst» evresine kadar var olduğunu söylemekte ve «yeni temel» diye bir şeyden söz etmemektedir. ÇKP'nin bu konuya ilişkin yazılarında böyle bir «yeni temel» arayışı olmakla birlikte Willi Dickhut'tan farklı şeyler getirilmektedir. İki görüş arasındaki farklılık sadece *görünüşte* farklılıktır. Daha önce de belirttiğimiz gibi, şu maddesi olmayan ruh, «YENİ BURJUVAZİ»nin «maddi temel»lerini ortaya koyabilmek, «Sosyal emperyalizm» teorisyenlerinin başlarına belâ olmakta ve onları Troçkizm ve Ütopik Sosyalizmin görüşlerini «geliştirerek» Marksizmi revize etmeye götürmektedir. Willi Dickhut, Mao'nun Marksizm-Leninizme yaptığı «katkı»yı küçük üretim ve bürokrasi konusunda Troçkizmle zenginleştirerek (!), Troçkistlerin kendilerine dayanarak sağlamağa çalıştıkları, Marx-Engels- Lenin'den rasgele ve toplumsal-tarihi koparılarak aktarılan görüşleri «Sosyal emperyalizm» teorisi için de kullanma imkanına kavuşmaktadır. «Sosyal emperyalizm» teorisi (!) nin «geri dönüş unsurları» olarak kabul ettiği «yeni burjuvazi»nin «maddi temelleri» ve gelişmesi konusundaki görüşlerini VI. BÖLÜM'de ele alacağız.

Yukarıdaki alıntılardan da görülebileceği gibi, ÇKP, proletaryanın siyasal iktidarını kurmasından komünizmin «ÜST» evresine kadar geçen sürecin *bütünü* içerisinde proletarya-burjuvazi çelişkisinin *tayin edici* olduğunu ve kapitalizme geri dönüşün mümkün olduğunu iddia etmektedir. Bu görüş, kapitalizmden komünizme geçiş dönemi kavramının içerdiği ikili anlamı: EKONOMİK VE SİYASİ anlamı kavramamakta, «geçiş» sözcüğünün ekonomik anlamını göz ardı ederek; siyasal anlamını, ekonomiden kopararak ve dolayısiyle önemini keyfi bir tarzda ele alarak, geçiş döneminde SUBJEKTİF unsurları ön plana çıkarmakta ve bunların objektif temelle ilişkisini görmemektedir. «Yeni gelişmeler» ve

«yeni görevler»le ilgili olarak Marksizm-Leninizme «katkı» yaptıklarını iddia eden bir başka revizyonist sapma olan Kruşçev ve Brejnev'in temsil ettiği revizyonist sapmanın «tezler»i ise KAPİTALİZMDEN KOMÜNİZME GEÇİŞ DÖNEMİ kavramını ele alırken «geçiş» sözcüğünü ekonomik anlamına indirgemekte, siyasal anlamını gözardı etmektedir.

Bundan dolayı, oportünistlerin Marksizm-Leninizme saldırılarının alanlarından biri olan ve her iki revizyonist sapma tarafından «katkı» olarak ortaya konan görüşlerin eleştirisine geçmeden önce «geçiş dönemi» sorununa Ustaların nasıl yaklaştıklarını ortaya koymak ve Marksizm-Leninizmin teorik temellerini burjuva etkisinden sıyrılamayan «yol arkadaşları»nın çeşitli yönlerdeki tahrifatlarına karşı her alanda olduğu gibi savunmak gerekmektedir.

A) KAPİTALİZMDEN KOMÜNİZME GEÇİŞİN «EKONOMİK» VE SİYASAL ANLAMLARI : SOSYALİST TOPLUM VE PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ

Kapitalizmden komünizme geçiş, bir üretim biçiminden bir başka, DAHA YÜKSEK üretim biçimine geçiştir. Komünist toplum, *kendi içerisinde* toplumsal üretimin ve değişimin gelişimince belirlenen iki evreye ayrılır: Kapitalist toplumdan çıkmış bulunduğu biçimiyle komünist toplum, ya da, komünizmin «ilk» ya da «alt» evresi, SOSYALİST TOPLUM; kendine özgü temeller üzerinde gelişmiş bulunan, ya da sosyalist ekonomi temelleri üzerinde gelişmiş bulunan komünist toplum, komünizmin «üst» evresi. Lenin'in deyişiyle :

> «Marx, **komünizmin ekonomik olgunluk aşamaları** denebilecek şeyi çözümler.» (Devlet ve İhtilal; Bilim ve Sosyalizm Y. sy. 109, abç.)

Kapitalizmden komünizme geçiş, bir sömürülü ve sınıflı toplumdan bir başka sömürülü ve sınıflı topluma geçiş değildir. Tam tersine, sömürünün ve sınıfların ortadan kaldırılmasını sağlayan bir geçiştir. Tarih boyunca üretim ilişkilerinde devrim yapan sınıfların tersine, proletaryanın sınıfsal çıkarları toplumun ezici çoğunlu-

ğunun çıkarları ile kaynaşmaktadır; çünkü proletarya devrimi, şu ya da bu sömürü biçiminin kaldırılması anlamına gelmeyip, her tür sömürünün yok oluşu anlamına gelmektedir; oysa öteki sınıfların devrimleri, sömürünün şu ya da bu biçimini kaldırırken kendi dar sınıf çıkarlarının ötesine gitmemekteydiler, ve bu çıkarlar toplumun çoğunluğunun çıkarları ile çelişki halinde bulunmaktaydı.

Üretim araçlarının özel mülkiyeti, dolayısiyle sınıf farklılıkları üzerine kurulu bir toplum olan kapitalizmde; üretim araçlarının özel mülkiyeti yerine ÜRETİM ARAÇLARININ TOPLUMSAL MÜLKİYETİ temelinden hareketle sınıfları ve sömürüyü kaldıran sosyalizmin üretim ilişkileri (sosyalist üretim ilişkileri) ortaya çıkmazlar. Ancak, kapitalizmde, daha önce de belirttiğimiz gibi, proletaryanın iktidarı ele geçirmesinin objektif koşullarının ortaya çıkması demek, aynı zamanda yeni bir toplum biçiminin ve yeni üretim ilişkilerinin (sosyalist üretim ilişkilerinin) kurulmasının *nesnel olarak zorunlu* hale gelmiş olması demektir. Kapitalizmde, sosyalizmin maddi varlık şartları ortaya çıkar.

Kapitalizmde üretimin toplumsal niteliği ile özel mülkiyet arasındaki çelişki proletarya devrimlerinin objektif şartı demektir. Bu üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki zorunlu uygunluk yasasının kapitalizmdeki özgül ifadesidir. Üretim ilişkileri ve dolayısiyle ondan kaynaklanan üst yapı, üretici güçlerin gelişmesini engellemektedir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, ekonomik hareket kendiliğinden evrimini tamamlayamaz. Bu hareketten kaynaklanan bir «sosyal kuvvetin», bir sınıfın siyasal hareketiyledir ki, sınıflı bir toplum olan kapitalizmin sosyalizme hareketi sağlanabilir.

Proletarya kendi sınıf çıkarları için, sömürüye ve sınıflara son vermek ve toplumu komünizmin «üst» evresine ulaştırmak için, burjuva devleti parçalar, proletarya diktatörlüğünü kurar. Proletarya bu araç yardımıyla; burjuvaziyi ezer, BÜTÜN öteki sınıfların kapitalizme geri dönüş yolundaki BÜTÜN çabalarını bastırır. Proletar-

ya, iktidarını kalıcı kılmak, sömürücü sınıfları tasfiye etmek, emekçi halka *gerçek* özgürlüğü ve demokrasiyi sağlamak ve komünist toplumun «kendine özgü temellerini» oluşturarak, toplumu, komünizmin «üst» evresine ulaştırabilmek için yeni ve modern bir teknik temel üzerinde ÜRETİMİ YENİDEN ÖRGÜTLER. Ancak, revizyonistlerin iddia ettiği gibi proletarya diktatörlüğünün görevleri burada bitmez, çünkü komünizmin «ilk» evresine ulaşılmıştır, ancak Lenin, proletarya diktatörlüğü döneminde sınıf mücadelesi konusunda ve bu mücadelelerin biçimi konusunda şöyle diyor:

«Proletarya diktatörlüğü, proletaryanın sınıf kavgasının **yeni** biçimlerde sürdürülmesidir... Proletarya, **özel** bir sınıf olarak kendi kavgasını yalnız sürdürür.» (V. I. Lenin, Proletarya Diktatörlüğü teorisi; Tan Y. sy. 10)

«Kendi diktatörlüğü altında, Proletaryanın sınıf kavgasının biçimleri daha önceki biçimlerde olamaz. **Beş yeni** (ana çizgi) **görev ve buna bağlı olarak** da beş yeni biçim ortaya çıkar:

(1) **Sömürücülerin dirençlerinin bastırılması...**

(2) **İç savaş...**

(3) **Küçük burjuvazinin özellikle köylülüğün tarafsızlaştırılması...**

(4) **Burjuvaziden «yararlanma»...**

(5) **Yeni disiplini zihinlere yerleştirmek.»** (age. sy. 10-13, abç)

Komünizmin «ilk» evresine ulaşılmış olmasına rağmen, henüz bu, tam komünizm değildir. Bu evrede; kapitalizmde şehirin kırı sömürmesinden kalan, kırın geri kalmışlığı (ekonomik ve toplumsal olarak) nedeniyle *şehirle-kır arasındaki çelişki* (uzlaşmaz çelişki olmamakla birlikte) sürmektedir. Ve bundan dolayı, işçiler ve kolhozcu köylülük, *karşılıklı durumları dolayısiyle* farklı iki sınıf oluşturmaktadırlar. Kol-emekçilerinin kültür ve teknik düzeylerinin düşüklüğünden kaynaklanan *kafa emeği ile kol emeği arasındaki çelişki* (uzlaşmaz olmamakla birlikte) sürmektedir. Şehirle-kır, kafa emeği ile kol emeği arasındaki esasa ilişkin farklar komünizmin «üst» evresinde ortadan kalkacaktır. Lenin'in Proletarya diktatörlüğünün görevlerinden biri olarak vurguladığı YENİ DİSİPLİNİ ZİHİNLERE YERLEŞTİRMEK, ya da bir başka deyişle, çalışma alışkanlığının hiçbir zorlama gerektirmeyecek şekilde kural halini alması

da, ancak, komünizmin «üst» evresinde ortaya çıkabilir. Proletarya diktatörlüğü kurulduğu andan itibaren başlayarak bu görevi yerine getirmeğe çalışır. Kültür Devrimi konusunda bu konuya daha geniş yer vereceğiz. Ve son olarak, üretici güçlerde büyük bir büyüme, söz konusu çelişkilerin ve komünist bilincin oluşmasına ve dolayısiyle, komünizmin «üst» evresine maddi temel sağlar.

Stalin'in deyişiyle, sosyalist toplum bunu gerçekleştirme olanağına sahiptir, çünkü bağrında karşı koyuşu örgütleyecek, çökmekte olan bir sınıf yoktur.* Elbette, sosyalist rejimde de üretim ilişkilerini değiştirmek gerektiğini anlamıyan geri kalmış atalet kuvvetleri olacaktır. Ancak, yönetici kurumlar *doğru bir siyaset* uyguladıkları taktirde, bu «geri kalmış atalet kuvvetleri»ni yenebilecek ve üretim ilişkilerini üretici güçlerin gelişme düzeyine uygun hale getirerek; üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki çelişkinin uzlaşmaz çelişki duruma gelmesi halinde ortaya çıkacak olan, üretici güçlerin *sonraki* gelişmesi için köstek olma tehlikesini ortadan kaldıracaktır.

Proletarya diktatörlüğü komünizmin «ilk» evresine ulaşılmasıyla birlikte SÖNMEYE BAŞLAR, ancak TAM OLARAK YOK OLMAĞA YÜZ TUTUŞU yukarıda sıraladığımız görevlerin diyalektik bir şekilde ele alınarak çözümlenmesiyle mümkündür. Devletin «sönmesi» sorununu yukarıda koyarken sorunu yalnız sosyalist ülkenin İÇ gelişmesi açısından koyduk. Elbette sorun yalnız bu kadar değildir, dış koşulları da hesaba katacak olursak, PROLETARYA DIKTATÖRLÜĞÜ ancak, emperyalist kuşatmanın ve dolayısiyle dış saldırı tehlikesinin ortadan kalkmasıyla TAM OLARAK YOK OLMAYA YÜZ TUTACAKTIR.

O halde komünizmin «ilk» evresinde devlet vardır. Çünkü, komünizmin «üst» evresinde de geçerliliğini sürdürecek olan «ÇALIŞMAYAN YEMEZ» ilkesini hayata

---

* Burada söz konusu olan durum; sosyalist ekonominin ulusal ekonomide hakim olmasıyla; toplum üyeleri arasında üretim araçlarıyla ilişkileri bakımından ayrımın ortadan kalktığı komünizmin «ilk» evresidir.

geçirmeğe yetenekli bir devlet'e ihtiyaç vardır. Bu zorlamanın bir biçimidir. Ne zaman ÇALIŞMA BİRİCİK HAYATİ GEREKSİNİM *durumuna gelir, o zaman,* devlete gerek kalmaz (iç koşulları dikkate alıyoruz) devlet tam olarak yok olmaya yüz tutar. Komünist bilincin gelişmesi ise, ancak DOĞRU BİR SİYASET tarafından ortaya çıkarılabilir. Bu siyaset, Proletarya diktatörlüğünün siyasetinin temeli olan MARKSİZM-LENİNİZMDİR.

Proletarya diktatörlüğü dönemi «siyasal geçiş dönemi»dir. Bu dönemi ve özelliğini Marx şöyle belirtiyor :

> «Kapitalist toplum ile komünist toplum arasında, birinden ötekine devrim yoluyla geçiş dönemi yer alır. Buna bir de **siyasal geçiş dönemi** tekabül eder ki, burada devlet **proletaryanın devrimci diktatörlüğünden** başka bir şey olamaz.» (Karl Marx, Gotha Programının Eleştirisi; Sol Y. sy. 41, abç)

Lenin, Gotha Programının Eleştirisi'nden şu sonuçları çıkarıyor :

> «Demek ki, proletarya diktatörlüğü bir «siyasal geçiş» dönemidir; besbelli ki **bu dönemin devleti de devlet ile** devletsizlik arasında bir geçiştir; yani, «sözcüğün öz anlamıyla bir devlet değildir.» (V.I. Lenin, «Marksizm Devlet Üzerine» Defteri; Öncü Kitabevi, sy. 37)

Yine Lenin, bu konudaki görüşlerini Devlet ve İhtilalde şöyle özetliyor :

> «Eskiden sorun şöyle konuyordu: proletarya, kurtuluşunu sağlamak için, burjuvaziyi al aşağı etmek, siyasal iktidarı fethetmek, devrimci diktatoryasını kurmak zorundadır. *
>
> «Şimdi, sorun biraz başka türlü konuyor: **komünizme doğru giden kapitalist toplumdan komünizme geçiş, «siyasal bir geçiş dönemi» olmaksızın olanaksızdır,** ve bu dönemin devleti de, proletaryanın devrimci diktatoryasından başka birşey olamaz.»* (V. İ. Lenin, Devlet ve İhtilal, Bilim ve Sosyalizm Y. sy. 96, abç.)

Şimdiye kadar söylediklerimizi özetleyelim: *«KAPİTALİZMDEN KOMÜNİZME GEÇİŞ» kavramı, bir «siyasal geçiş dönemi» kavramını içerir ki, bu dönem; proletaryanın burjuva devlet cihazını parçalayıp, yerine kendi devlet cihazını kurmasından başlayarak, komünizmin «üst» evresine dek varlığını sürdüren PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ dönemidir.*

---

* Böylece devletin görevi bitmiş oluyordu-KURTULUŞ

* Devletin görevi, «yeni disiplinin zihinlere yerleştirilmesine» dek devam edecek.

Komünizmin «ilk» evresi olan sosyalizm konusunu teorik olarak incelediği eseri GOTHA PROGRAMININ ELEŞTİRİSİ'nde Marx, bu evreyi şöyle belirliyor:

> «Burada karşılaştığımız şey, kendine özgü olan temeller üzerinde **gelişmiş** olan bir komünist toplum değildir, tersine, kapitalist toplumdan **çıkıp geldiği** (altını Marx çizmiş) şekliyle bir komünist toplumdur; dolayısiyle, iktisadi, manevi, entelektüel, bütün bakımlardan, bağrından çıktığı eski toplumun damgasını hâlâ taşıyan bir toplumdur.» (Karl Marx, Gotha Programının Eleştirisi; Sol Y. sy. 29)

Marx, burada diyalektik yöntemin zorunlu bir sonucu olarak sosyalist toplumu hareketi içerisinde inceliyor. Diyalektikte her olgu hareketi içerisinde; yani, geçmişi, bugünü ve geleceği açısından incelenir. Bundan dolayı «saf» anlamda ele alınabilecek *hiçbir* toplum yoktur. Her toplum; geçmişin kalıntılarını, bugünün ekonomik temeli ve ondan kaynaklanan üst-yapıyı ve geleceğin unsurlarını barındırır. Bundan dolayı sosyalist toplum, «bütün bakımlardan» bağrından çıktığı eski toplumun damgasını taşır; yani, sosyalist toplumda kapitalist toplumun KALINTILARI -ve hatta daha eski toplum biçimlerinin kapitalist toplum içinde varlığını sürdürmeğe devam eden kalıntılarından bir kısmı da- varlıklarını sürdürürler ve «yeni» toplumun gelişimi üzerinde ETKİ ederler.

Proletaryanın, burjuva devleti parçalayarak kendi devrimci diktatörlüğünü kurması proletarya devriminin *başlangıcıdır*. Sosyalist ekonominin hazır biçimleri ya hiç yoktur ya da hemen hemen yoktur. Sosyalist üretim ilişkileri kapitalizmin bağrında gelişmemişlerdir. Stalinin deyişiyle, «ülkede sosyalist ekonominin hazır filizleri olmadığı için, ekonominin yeni, sosyalist şekillerini, sözün gelişi 'çıplak bir alan' üzerinde» kurmak gerekmektedir. Gerçi, ülkenin sosyo-ekonomik gelişmişliğince belirlenen bir kesimde iktidarın ele geçirilmesiyle, hemen, ekonominin belli bir kesiminde ÜRETİM ARAÇLARININ KAPİTALİST ÖZEL MÜLKİYETİNE son verilmiştir; ancak, büyük kollektif üretime ve en modern tekniğin temellerine dayanarak ekonominin örgütsel yeniden kuruluşu bir anda başarılabilecek bir şey değildir.

Böylece, proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden başlayarak varlığını sürdüren bir dönemde; uzunluğu, o ülkenin sosyo-ekonomik yapısınca belirlenen ve dış koşulların etkisiyle değişebilen bir süre içinde sosyalist ekonomi ve daha önceki ekonomi şekilleri bir arada bulunurlar. Lenin, teorik olarak bu durumu şöyle çözümlemektedir:

> **«Teorik açıdan, hiç kuşku yoktur ki, kapitalizm ile komünizm arasında, bu her iki toplumsal ekonomi biçimlerinin özelliklerini birleştirmesi gereken belli bir geçiş dönemi uzanır.** Bu geçiş dönemi, ölen kapitalizm ile doğan komünizm arasında -ya da bir başka deyişle, yenilmiş ama yok edilmemiş kapitalizm ile doğmuş ama henüz çok zayıf olan komünizm arasında bir mücadele dönemi olmalıdır.» (V. I. Lenin, Proletarya Diktatörlüğü Döneminde Ekonomi ve Politika; İşçi sınıfı ve Köylülük, Sol Y. sy. 381, abç.)

Stalin bu durumu şöyle belirtmektedir:

> «Bu dönem... Sovyet iktidarının, bir yandan sosyalizmi geliştirmek için elinden gelenin azamisini yaparken, kapitalizme de bir ölçüde yeniden yaşama hakkı tanıdığı, **iki ekonomi sistemi arasındaki (-kapitalizm ile sosyalizm arasındaki-) yarışma sırasında sosyalist sistemin kapitalist sistem üzerindeki üstünlüğünü örgütlemeyi kendine iş edindiği dönemdi.** Görev, bu yarışma sırasında sosyalizmin mevzilerini sağlamlaştırmak, kapitalist unsurların tasfiyesini sağlamak ve sosyalist sistemin, **«ulusal ekonominin temel sisteminin zaferini tamamlamak idi.»** (J. Stalin, Leninizmin Sorunları, Sol Y. sy. 620-621, abç.)

İşte bu dönem, «GEÇİŞ» sözcüğünün ekonomik anlamına karşılık gelmektedir. Bu dönemde proletarya diktatörlüğünün 'TEMEL GÖREV'i (Stalin) yeni bir sosyalist ekonomi kurmak ve dolayısiyle, sosyalist sistemin, ulusal ekonominin temel sisteminin zaferini tamamlamaktır. Lenin, «geçiş» sözcüğünün ekonomik anlamını şöyle belirtiyor :

> «... «Sol» komünistler, ülkemizde Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti dememize hak kazandıran geçişin, **kapitalizmden sosyalizme** nasıl bir **geçiş** olduğunu anlamıyorlar.. **«geçiş» sözü ekonomi alanında kullanıldığı zaman, bugünkü sistemin hem kapitalizmin hem sosyalizmin unsurlarını, kesimlerini parçalarını içerdiği** anlamına gelmez mi? Herkes bunun böyle olduğunu kabul edecektir.» (V. I. Lenin, «Sol» Çocukluk ve Küçük Burjuva Kafa Yapısı; Sağ ve Sol Sapmalar Üzerine, Ser Y. sy. 117-118, abç.)

Sosyalist ekonominin kurulması, ve sömürücü sınıfların kendilerini ve ekonomilerini *yeniden üreten* koşulların ortadan kaldırılması *süreci; üretim araçları üze-*

rindeki özel mülkiyete son verilmesi ve onun yerine üretim araçlarının toplumsal mülkiyetine geçilmesi temeli üzerinde, tüm toplumsal ekonominin örgütsel yeniden kuruluşu sürecidir. Bu sürecin tamamlanması ile komünizmin «ilk» evresine ulaşılmış olur. Burada hemen belirtmemiz gerekir ki, yukarıda sözünü ettiğimiz durumda söz konusu olan sorunun ekonomik yanıdır. Komünizmi, proletaryanın siyasi iktidarı ele geçirmesiyle başlayan, *kapitalizmden itibaren gelişen* bir şey olarak düşünmek gerekir. Şöyle ki, Proletarya diktatörlüğü dönemi, «siyasal geçiş dönemi», sözcüğün ekonomik anlamında «geçiş» dönemini de içerir, ancak sosyalist ekonominin ulusal ekonomide zaferinin sağlanmasıyla, yani, kelimenin ekonomik anlamında «geçiş» döneminin aşılmasıyla bitmez, komünizmin «üst» evresine kadar varlığını sürdürür. Çünkü, kafa-kol emeği çelişkisinin, çözümü şehir-kır çelişkisinin, çözümü «yeni disiplinin zihinlere yerleşmesi» ve -bu görevlerin yerine getirilmesiyle diyalektik ilişki halinde- bunlara maddi temel sağlayan üretici güçlerde çok büyük bir büyüme, kendiliğinden oluşmaz; «nihai hedefi» toplumu komünizmin «üst» evresine ulaştırmak olan proletaryanın öncülüğü ile gerçekleşebilir. Buna daha önce değinmiştik.

Lenin, sosyalizm hakkında şöyle diyor:

«Sosyalizm sınıfların ortadan kaldırılması demektir. Sınıfların ortadan kaldırılabilmesi için, önce toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin ortadan kaldırılması gerekir. Görevimizin bu kısmı... ancak bir kısmıdır, üstelik de en zor kısmı **değildir.** Sınıfları ortadan kaldırmak için, ikincisi, fabrika işçisi ile köylü arasındaki farklılığı ortadan kaldırmak, **bunların hepsini işçi** yapmak gerekir. Bu birden bire yapılamaz. Bu görev kıyas kabul etmez bir biçimde daha zordur ve zorunlu olarak uzun zaman alacaktır. Bu, bir sınıfın alt edilmesiyle çözümlenebilecek bir problem değildir. **Ancak tüm toplumsal ekonominin örgütsel yeniden kuruluşu ile, bireysel, dağınık, küçük meta üretiminden, büyük toplumsal üretime geçişle çözümlenebilir.»** (V. I. Lenin, Proletarya Diktatörlüğü Döneminde Ekonomi ve Politika; İşçi sınıfı ve Köylülük, Sol Y. sy. 386, abç.)

Bunun yolunu da Lenin teorik olarak, Komünist Enternasyonal'in II. Kongre'sinde TARIM SORUNUYLA İLGİLİ TEZLER'in ilk taslağında şöyle açıklamaktadır:

«**Kapitalizme karşı sosyalizmin kazandığı zafer ve sosyalizmin güçlenmesi,** ancak sömürücülerin tüm direnişini

kesin olarak kırdıktan, iktidara iyice yerleştikten ve tam bir otorite sağlayan proletarya devleti iktidarı, büyük kollektif üretim ve en modern tekniğin (bu sonuncu tüm ekonominin elektriklendirilmesine bağlıdır) meydana getireceği temel üzerinde bütün sanayii yeni baştan örgütlediği zaman gerçekleşmiş olacaktır. Yalnız böyle bir yeniden örgütlenme, kentlere, geri ve dağınık köyler için, tarımda verimin ve genel olarak tarımsal çalışmanın olağanüstü artışında maddi temel olabilecek kesin bir toplumsal ve teknik yardım yapma olanağını sağlar ve aynı zamanda küçük çiftçilere örnekler göstererek onları çıkarları gereği, makineleştirilmiş ve kollektifleştirilmiş büyük tarıma geçmeğe doğru iter.» (İşçi sınıfı ve Köylülük, sy. 416, abç)

Ekonomide kapitalizm ve sosyalizmin unsurları, parçaları, kesimlerinin bulunduğu dönemlerde, tüm toplumsal hareket süreçlerinin bütününde olduğu gibi, siyasi iktidarla ekonomi arasında «aslında son toplamda ağırlığını koyan ekonomik zorunluluk temelinde» bir karşılıklı etkileşim söz konusu olur.

Siyasi iktidar, yani, proletarya diktatörlüğü, üretim ilişkilerini üretici güçlerin gelişme düzeyine uydurabildiği ölçüde, ya da bir başka deyişle, üretim araçlarını toplumsallaştırabildiği ve buna paralel olarak ekonomiyi yeniden örgütleyebildiği ölçüde, kapitalizmi ve burjuvaziyi (dolayısiyle proletaryayı da) *yeniden üreten* koşulları da ortadan kaldırmış olur. Üst yapının ekonomi üzerindeki mücadele içerisinde gerçekleşen olumlu ETKİSİ sonucunda, sosyalist ekonomi hakim duruma geldiğinde, kapitalist ekonomi ve dolayısiyle tüm sınıflı, sömürülü toplumların TEMELİ olan üretim araçları üzerindeki özel mülkiyet YADSINIR. Bu, YADSIMANIN *YADSIMASIDIR.* Kapitalizmi ve burjuvazinin egemenliğini doğuran maddi temel, daha yüksek bir biçimde bir üretim ilişkileri sistemine yerini bırakarak ortadan kaybolmuştur. Kapitalizmdeki rekabet ve üretim anarşisi yasasının karşıtı olarak, sosyalizmde, üretim araçlarının toplumsallaştırılmasının temeli üzerinde yükselen «ULUSAL EKONOMİNİN UYUMLU, ORANTILI GELİŞMESİ NESNEL EKONOMİK YASASI» meydana çıkmıştır. Bu yasa insan iradesinden bağımsız, objektif bir yasadır.

«Diyalektik hareketi oluşturan şey, iki çelişki yanın bir arada varolması, bunların çatışmaları ve **yeni** bir kategori içinde **eriyip kaynaşmalarıdır.** Sorunu kötü yanın atılması olarak koymak, diyalektik hareketi kısa kesmektir.» (Karl Marx, Felsefenin Sefaleti; Sol Y. sy. 118, abç.)

Sosyalist ekonominin sanayide, tarımda ve ticarette hakim olmasıyla birlikte, KAPITALİZMDEN KOMÜNİZME GEÇİŞ, EKONOMİK ANLAMDA TAMAMLANMIŞTIR. Bu, komünizmin «ilk» evresidir. KAPİTALİZME GERİ DÖNÜŞ MÜMKÜN DEĞİLDİR.

Gerek ekonominin yeniden kuruluşu sırasında, gerek ekonominin yeniden kuruluşunun tamamlanmasından sonra, üst yapının ekonomi üzerindeki etkisinin hep olumlu olması beklenemez. Böyle bir şey, hareketi tekdüze, basit bir yer değiştirme olarak kavramak demektir ki, bunun diyalektik hareket ile ilgisi yoktur. Üretici güçlerin durumu ile üretim ilişkilerinin durumu arasındaki çelişkiden kaynaklanan veya etkilenen diğer çelişkilerin çözümü, toplumsal hareketin seyrini etkiler.

Örneğin, *kapitalist ekonomi ile sosyalist ekonominin yan yana bulunduğu dönemde,* siyasi iktidar, ekonomik gelişmenin önünde bir engel teşkil ediyorsa, ya da bir başka deyişle kapitalist ekonominin tasfiyesi ve sosyalist ekonominin gelişmesi doğrultusunda bir etkisi söz konusu değilse, kapitalizmi ve burjuvaziyi YENİDEN ÜRETEN koşullar ortadan kaldırılmadığı için; burjuvazi, KENDİ ekonomisine ve KENDİ varlık şartlarına dokunulmadığından, siyasi iktidarı ele geçirebilir, henüz kurulmakta olan sosyalist ekonomiyi tahrip edebilir, *ortadan kaldırılmamış olan* kapitalist ekonomiye ve bu ekonominin maddi varlık şartlarına dayanarak, KENDİ sömürü ve soygun düzenini kurabilir. Böyle bir geri dönüş şiddetli mücadelelerin bir sonucu olarak ortaya çıkabilir ve geçicidir. Çünkü, komünizme geçiş, toplumsal hareketinin gelişiminin belirli bir evresinde, kapitalizmde, ortaya çıkmış bulunan OBJEKTİF ZORUNLULUKTUR. Ancak, yukarıda söz konusu ettiğimiz geri dönüşten sonra toplumsal hareketi ileriye götürebilmek için bir PROLETARYA DEVRİMİ zorunludur. O halde, bu dönemde, her iki toplumsal ekonomi biçiminin niteliklerini ve özelliklerini birleştirmesi gereken böyle bir geçiş döneminde (bu, kelimenin «ekonomik» anlamında bir geçiştir.) KİMİN ZAFER KAZANACAĞI, KAPİTALİZMİN Mİ, SOS-

YALİZMİN Mİ ZAFER KAZANACAĞI SORUSU VE KAPİTALİZME GERİ DÖNÜŞ TEHLİKESİ VARDIR.

Sosyalist ekonominin ulusal ekonomide hakim olmasıyla birlikte elbette toplumsal hareket bitmiş olmayacaktır. Toplumun hareketi komünizmin «üst» evresine yönelmiştir. Proletarya diktatörlüğünün yönlendiriciliği ile, kitlelerin bilinçli eylemiyle yukarıda sıraladığımız görevler başarılabilecektir. Bu dönemde uzlaşmaz sınıf çelişkileri yoktur. Burjuvazi-proletarya çelişkisi, toplumun gelişen sınıfı proletarya lehinde çözülerek, *üretim araçlarıyla ilişkileri bakımından* toplumun sınıflara bölünmüşlüğüne son verilmiştir. Ancak; ekonomide, şehir-kır çelişkisi, kafa emeği- kol emeği çelişkisi varlığını sürdürmekte ve bunun bir ifadesi olarak, *karşılıklı durumları nedeniyle* işçi sınıfı, köylü sınıfı ve aydınlar arasındaki farklılık varlığını korumaktadır. Burada söz konusu çelişkiler «UZLAŞMAZ ÇELİŞKİ» değildirler. Bu çelişkilerin çözümü doğrultusunda olumlu adımlar atıldığı oranda gelişecek ve sözkonusu çelişkilerin çözümüne maddi temel sağlayacak olan üretici güçlerde bir büyümenin oluşturulması gerekmektedir. Yine bu aşamada, burjuva ideolojisi kalıntıları, özel mülkiyetten kaynaklanan psikoloji ve ahlâk türünün kalıntıları hâlâ mevcuttur. Bu da, ekonomideki görevlerle diyalektik bir bağlılık şeklinde ele alınarak çözülebilecek ve «yeni disiplin» (Lenin), zihinlere yerleştirilebilecektir. Stalin, toplumun komünizmin «ilk» evresinden, «üst» evresine hareketi konusunda şunları söylemektedir:

«... sosyalist rejimde, olaylar, genellikle üretim ilişkileriyle üretici güçler arasında bir çatışmaya kadar varmazlar; toplum, geri kalmış üretim ilişkileri ile üretici güçlerin niteliğini zamanında uygunluğa ulaştırma olanağına sahiptir. Sosyalist toplum bunu gerçekleştirme olanağına sahiptir, çünkü, bağrında karşı koyuşu örgütleyecek, çökmekte olan bir sınıf yoktur. Elbette, **sosyalist rejimde de üretim ilişkilerini değiştirmek gerektiğini anlamayan geri kalmış atalet kuvvetleri olacaktır**; ancak, kuşkusuz, olayları bir çatışmaya vardırmadan bunları yola getirmek mümkün olacaktır.» (J. Stalin, Son Yazılar, Sol Y. sy. 104. abç.)

«Sosyalist rejimde toplumun üretim ilişkileri ile üretici güçleri arasında hiçbir çelişki olmadığını iddia ettiği zaman, Yaroşenko yoldaş aldanmaktadır. Kuşku yok ki, bi-

zim üretim ilişkilerimiz şimdiki halde öyle bir devir geçiriyorlarki, üretici güçlerin gelişmesine tam olarak tekabül ediyorlar ve onları dev adımlarla ilerletiyorlar. Ancak, rahat etmemiz ve üretici güçler ile üretim ilişkilerimiz arasında *hiç bir çelişki olmadığını* sanmamız *hata olurdu.* **Çelişkiler vardır, ve** kuşku yok ki olacaktır, çünkü üretim ilişkilerinin gelişmesi üretici güçlerin gelişmesine göre geri kalmaktadır ve geri kalacaktır. Eğer yönetici kurumlar doğru bir politika uygularlarsa, bu çelişkiler, uzlaşmaz çelişkiler halinde soysuzlaşmazlar, ve üretim ilişkileri ile toplumun üretici güçleri arasında bir çatışmaya varamazlar. Yaroşenko yoldaşın önerdiği politika gibi yanlış bir politika izlersek durum bambaşka olur. **O zaman bir çatışma kaçınılmaz olur, ve üretim ilişkilerimiz, o zaman üretici güçlerin sonraki gelişmesi için çok vahim bir köstek olmak tehlikesi geçirirler.»** (age. sy. 119, abc.)

O halde, sosyalist ekonominin kurulduğu bir ülkede, siyasi iktidarın ekonomi üzerindeki «OLUMSUZ» etkisinin söz konusu olduğu bir durumda; kapitalist ekonomi ve bu ekonomiyi *yeniden üreten* maddi koşullar olmadığı için, burjuvazi ile proletarya arasındaki uzlaşmaz çelişkinin yeniden ortaya çıkması ve bunun burjuvazi lehine çözülmesi, ya da bir başka deyişle kapitalizme geri dönüş mümkün değildir. Çünkü burada, *koşullar değişmiştir* ve toplumsal hareket, farklı bir noktadan ilerlemeğe çalışmaktadır. Böyle bir durumda ortaya çıkan şudur : TOPLUMUN ÜRETİCİ GÜÇLERİNİN GELİŞMESİNİN ORTAYA ÇIKARDIĞI *YENİ DURUMLA,* kapitalizme göre yüksek bir gelişme ve örgütlenme derecesinde ÜRETİM İLİŞKİLERİ ARASINDAKİ ÇELİŞKİNİN UZLAŞMAZ ÇELİŞKİ DURUMUNDA SOYSUZLAŞMASI ve Stalin'in deyişiyle «*üretici güçlerin sonraki gelişmesi* için çok vahim bir köstek olma tehlikesi» nin ortaya çıkması.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, Willi Dickhut'un iddia ettiği şekilde, «kapitalist kalıntıların ebedileştirilmeleri» ile «kapitalizme tam olarak geri dönüş» mümkün değildir. Bu, «saf» toplum arama anlayışının, Hegel İdealizminin görüşüdür. Toplumsal hareketi, eskinin basit bir tekrarı, bir çember üzerinde dönüş olarak gören bir anlayışın ürünüdür.

Siyasi iktidarın ekonomik gelişme üzerindeki etkisini salt «olumlu» ve «olumsuz» olarak koymak eksik ve yanlıştır. Devlet, ekonomik gelişmenin kimi yollarını tı-

kayıp kimi yollarını açabilir de. Bu konuyu, devletin ekonomi üzerindeki etkisini Engels, şöyle açıklıyor :

> «Devlet iktidarının ekonomik gelişme üzerindeki karşı etkisi üç yönde belirebilir. Ya aynı yönde etkide bulunur. O zaman işler daha çabuk yürür. Ya da ekonomik gelişmenin tersi yönde etkide bulunur. O zaman, günümüzde bütün büyük toplumlarda olduğu gibi, belli bir süre sonra iflas eder. **Nihayet ekonomik gelişmenin kimi yollarını tıkayıp kimi yollarını açabilir.**
>
> «Böyle bir durum, sonuçta, yukarıda anılan iki olasılıktan birine bağlanır. **Şu kesindir ki, ikinci ve üçüncü durumlarda, siyasi iktidar ekonomik gelişmeye ağır zararlar verir ve yığınla enerji ve malzemenin çarçur edilmesine yol açar.**
>
> «Buna bir de, bazı şartlar altında geçmişte görüldüğü gibi, yöresel ve ulusal bütün bir iktisadi gelişimin yok olduğu iktisadi kaynakların fethi ve kabaca tahribi halini eklemek gerekir.» (Marx/Engels, Felsefe İncelemeleri; Doğan Y. sy. 147, abç.)

Devletin ekonomik gelişmenin kimi yollarını tıkayıp kimi yollarını açması durumunun nasıl bir gelişme gösterdiği ve sonuç olarak nereye yönelebileceği, söz konusu durumun SOMUT bir incelenmesiyle kavranılabilir. Ancak, teorik olarak, yukarıda açıkladığımız gibi, kapitalizmden komünizme geçiş döneminin «geçiş» sözcüğünün ekonomik anlamında tamamlanmadığı bir dönemde, kapitalist ekonomi ile sosyalist ekonominin yan yana bulunduğu bir dönemde, böyle bir durumun -proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesinin bir yansıması olarak- devam etmesi halinde kapitalizme geri dönüş mümkündür. Bu dönemin aşılması halinde, proletarya devriminin zaferinin sağlanması ile, böyle bir durumun ortaya çıkması kapitalizme geri dönüşle sonuçlanamaz (bu, nesnel bir zorunluluktur) ancak, *toplumun daha sonraki gelişmesine* ağır zararlar verir ve yığınla enerji ve malzemenin çar çur edilmesine yol açar.

Sosyalist toplumu kapitalist toplumdan ayırdeden şey nedir? «Sosyal emperyalizm» teorisi bu soruya nasıl cevap veriyor? Bunu görelim:

> «Sosyalist düzen, mukayese edilmeyecek kadar kapitalist düzenden üstündür. Sosyalist toplumda, **proletarya diktatörlüğü** burjuva diktatörlüğün yerini alır ve **üretim araçlarında toplumsal mülkiyet** (yani, «üretim ilişkilerinin hukuki ifadesi» (Marx)-KURTULUŞ) özel mülkiyetin ye-

rini alır. Proletarya, sömürülen ve ezilen bir sınıf olmaktan çıkar ve idare eden sınıf olur, **emekçi halkın toplumsal durumunda temel bir değişiklik meydana gelir.** Proletarya diktatörlüğünün devleti, sadece birkaç sömürücü üzerinde diktatörlük uygular; emekçi halk kitleleri arasında en geniş demokrasi tatbik eder, kapitalist toplumda imkansız olan bir demokrasi. Endüstrinin millileştirilmesi ve tarımın kollektifleştirilmesi, **toplumsal üretici güçlerin** hızlı gelişimi için geniş imkanlar açarak herhangi bir **eski toplumda** görülmemiş bir kalkınma hızı garanti eder.» (Kruşçev'in sahte komünizmi ve tüm dünya için tarihi dersleri üzerine, ÇKP MK.; Gençlik Y. sy. 7, abç.)

Çok doğru ve yerinde bir cevap. Bir Marksistin kabul etmemezlik edemeyeceği bir cevap. Ancak, görüşlerini bitirmedik; devam edelim:

«Bu aşama boyunca... kapitalizmin tekrar geri getirilmesi tehlikesi hâlen vardır.» (age. sy. 9)

«Sosyal emperyalizm» teorisyenleri şöyle diyorlar : Emekçi halkın durumunda gerçekleşen «TEMEL BİR DEĞİŞİKLİK», üretim araçlarının özel mülkiyetinin yerini alan «toplumsal üretim araçları ve dolayısiyle «eski toplum»un yerini alan yeni bir toplum, ya da bir başka deyişle sosyalist üretim ilişkilerinin var olması önemli değildir: Tayin edici olan burjuvazi proletarya çelişkisidir. Çünkü, diyalektik hareket karşıtların bir arada bulunması ve bunların yer değiştirmeleridir! Kapitalist yol ile sosyalist yol arasındaki mücadele, bu evrede de vardır; kapitalizm «kötü» yan, sosyalizm «iyi» yandır ve sorun, «kötü yanın atılması» yoluyla kapitalist kalıntıların tasfiye edilmesiyle «saf» komünizme ulaşmaktır.

Marksist diyalektik yerine, Hegel idealizminin savunulması: Hareketi, yer değiştirme, eskinin basit bir tekrarı olarak görme. İşte subjektivizmin «sosyal emperyalizm» teorisyenlerini götürdüğü yer burasıdır. Marksizm-Leninizme yapılan «katkı», Hegel'in tarihin çöp tenekesine atılmış idealist tezlerinin «yeni» bir tekrarından başka bir şey değildir.

«Sosyal emperyalizm» teorisyenleri, sınıflarla devletin bağlantısının gerçek içeriği yerine, sınıflarla devleti mekanik bir şekilde birbirine bağlamakta; devlet var, o halde sınıflar var, sınıflar ortadan kalktığında devlet de ortadan kalkmış olur diyerek, üst yapının çeşitli öğelerinin -örneğin devletin- kendilerini ortaya çıkaran maddi

temel ortadan kalktıktan sonra da bir süre yeni alt-yapı ve onun üst-yapısıyla birlikte bulunacaklarını ve yeni toplumun gelişimi üzerinde etkide bulunacaklarını kabul etmemektedirler. Kalıntıların bu ele alınışı onları «saf» toplum biçimlerine yöneltmekte, «saf» olmayan durumlar ise üst-yapının etkisine göre ileri ya da geri yönelebilir olarak ele alınmaktadır. Nesnel şartlar göz ardı edilerek, subjektivizme düşülmektedir. «Sosyal emperyalizm» teorisyenleri, komünist toplumu devletsizlikle özdeşleştirmektedirler. Marksizmin-Leninizmin oportünist bozmacılığında, genel olarak DEVLET konusu, çarpıtılan ve şekilsizleştirilen konuların başında gelmektedir. Konumuzla ilgili olduğu kadarıyla, yani, proletarya diktatörlüğü dönemi ve devletin sönmesi ile ilgili olarak yukarıda kabaca koyduğumuz noktaları açmak ve oportünistlerin bu konudaki tahrifatlarını ortaya koymak gerekmektedir.

B) KAPİTALİZMDEN KOMÜNİZME GEÇİŞTE VE KOMÜNİZMDE DEVLET

Kapitalizmden komünizme geçiş döneminde ve komünizmde devlet sorununu incelerken Lenin; Engels'in Bebel'e yazdığı 18/28. III. 1875 tarihli mektubunda belirttiği, komünizmde «genel olarak devletten sözetmemek» şeklindeki görüşü ile, Marx'ın Gotha Programının Eleştirisinde sözünü ettiği «komünist toplumda geleceğin devleti» arasında bir görüş ayrılığı olduğu şeklindeki eleştirilere karşı çıkarak sorunu şu şekilde çözümlemektedir:

«Demek ki, proletarya diktatörlüğü bir «siyasal geçiş dönemi»dir; besbelli ki **bu dönemin devleti** de devlet ile devletsizlik arasındaki geçiştir; yani, «sözcüğün öz anlamıyla devlet değildir». Bu bakımdan, Marx ile Engels arasında bu sorunda hiçbir görüş ayrılığı kesinlikle yoktur.

«Ama Marx «komünist toplumdaki geleceğin devletinden» söz etmeğe devam ediyor! Demek ki, «komünist toplumda» bile bir devlet olacaktır!! Burada bir çelişki yok mudur? Hayır.

«I. Kapitalist toplumda sözcüğün öz anlamıyla devlet (Burjuvazi devlete muhtaç)

«II. Geçiş (Proletarya diktatörlüğü). Geçiş tipi devlet (artık sözcüğün öz anlamıyla bir devlet değildir.), (Proletarya devlete muhtaç)

«III. Komünist toplum: **devletin yok olmaya yüz**

tutması. (Devlet yok olmaya yüz tutuyor. Devlete gerek kalmadı.)

«Mantıki sonuç ve mutlak açıklık!!» V.İ. Lenin, «Devlet Konusunda Marksizm» Defteri; Marx'ın Gotha Programı'nın Eleştirisi; Sol Y. sy. 144, abç.)

Lenin'in çözümlemesi açık: Proletaryanın siyasi iktidarı ele geçirip, toplumu komünizmin «üst» evresine ulaştırmasına kadar (siyasal geçiş dönemi) devlet *proletarya diktatörlüğü*'dür. Sosyalist ekonominin ulusal ekonomide zaferinin sağlanmasıyla birlikte; yani, komünizmin «ilk» evresine, sosyalizme ulaşılmasıyla birlikte *teorik olarak*, devlet *yokolmaya yüz tutacaktır.* Lenin'in deyişiyle, proletarya diktatörlüğünün komünizmin «ilk» evresine kadarki dönemi: «Uzun ve ıstıraplı bir doğum dönemi»dir. Ancak, sosyalist toplumda devlet henüz tamamen ortadan kalkmış değildir. Devletin *tam olarak* yokolmaya yüz tutuşu komünizmin «üst» evresinde mümkündür. Bu durumu ve devletin «sönmesi» deyiminin anlamını Lenin, şöyle açıklıyor:

«Ancak komünist toplumda, kapitalistlerin direnci kesin olarak kırıldığı, kapitalistler ortadan kalktığı ve **sınıflar yok olduğu (yani toplumsal üretim araçlarıyla i*lişkileri bakımından toplum üyeleri arasındaki ayrım si*lindiği * zaman,.. Ancak ve ancak o zaman demokrasi** (yani, proletarya diktatörlüğü-KURTULUŞ) **sönmeye başlayacaktır,** şu basit nedenle ki, kapitalist kölelikten, kapitalist sömürünün sayısız dehşet, vahşet, saçmalık ve namussuzluğunden kurtulduktan sonra, insanlar, toplum biçiminde yaşamanın yüzyıllardan beri bilinen, binyıllar boyunca bütün törel buyruklarda yinelenen yalın kurallarına uymaya ve, hiçbir zor, hiçbir baskı, hiçbir bağımlılık olmaksızın, devlet adı verilen o **özel baskı aygıtı** olmaksızın uymaya yavaş yavaş alışacaklardır.

«Devlet **söner»** deyimi, çok uygun bir deyimdir; ***çünkü, aynı zamanda hem sürecin kerteli bir süreç olduğunu, hem de kendiliğindenliğini dile getirir.*** Böyle bir sonucu ancak alışkanlık meydana getirebilir ve elbette o getirecektir...» (Devlet ve İhtilal, V.I. Lenin; Bilim ve Sosyalizm Y., sy. 99-100, abç.)

---

* Lenin'in sınıfların yok oluşu ile ilgili olarak getirdiği kıstasa dikkat ediniz; Lenin şöyle diyor: ***Üretim araçlarıyla ilişkileri bakımından toplum üyeleri arasındaki ayrım silindiği zaman,*** sınıflar yok olur. Bu, «yokolan sınıfların» temsilcilerinin ve bu sınıfa temel olan üretim ilişkilerinin üst yapısının kalıntılarının ortadan kalkmış olduğu anlamına gelmez. Düşman sınıfların son kalıntılarının, ekonomideki yerlerinden bir daha geri gelmemecesine kovuldukları anlamına gelir. «Sosyal emperyalizm» teorisyenleri'nin Stalin'de keşfettikleri (!) «hata», Lenin'in, Leninizmin «hatası»dır!

«Bu temel neden (sömürü-KURTULUŞ) birkez ortadan kaldırıldıktan sonra, aşırılıklar kesinkes «sönmeye» başlayacaklardır. **Hangi hız ve** sırayla, onu bilmiyoruz; ama biliyoruz ki, söneceklerdir.» (age. sy. 101, abç.)

Görüldüğü gibi, «devletin sönmesi», marksist diyalektiğin ve sınıf mücadelesinin zorunlu sonucu olarak hareketi içerisinde değerlendirilmektedir. *Önce,* toplumsal üretim araçları bakımından toplum üyeleri arasındaki ayrım silinecektir, yani sınıflar yok olacaklardır; *daha sonra,* devlet yok olmaya tüz tutacaktır. Bundan dolayı komünizmin «ilk» evresinde devlet ortadan kalkmış değildir. Devletin *tam olarak* yok olması süreci; birinci olarak *kendiliğinden* *, ikinci olarak da *kerteli,* yanı, parça parça gelişen bir süreçtir. Lenin, devletin sönmesini teorik olarak araştırmış ve sınıf mücadelesini ve marksist diyalektiği anlamayan ve bu yüzden de, «devleti ortadan kaldırmak» gerekir diyen, ve alt-yapı ile üstyapıyı mekanik bir şekilde birbirine bağlayarak, üst-yapıya izafi bir önem katan anarşistlerle polemiğinde, «gelecekte devletin izleyeceği evrim» sorununu *teorik* olarak çözümlemişti. Bu yüzden, sosyalist ekonominin kurulmasıyla devletin sönmeye başlayacağını koyarken, «hangi hız ve sırayla» sorusunun cevabını *pratik olarak* cevaplandıramazdı, ve cevaplandırmamıştır.

Bu konuyla ilgili eksikliği ve bu eksikliğin tamamlanması gerektiğini Stalin, ortaya koymuş ve sorunla ilgili olarak şu çözümleri getirmiştir:

«... **Sömürücü sınıflar ülkemizde yok edilmiş bulunuyor; sosyalizm ana çizgileri ile kuruldu; komünizme gidiyoruz.** Oysa, devlet üzerindeki marksist öğreti, komünist rejimde devletin olmaması gerektiğini söyler. Neden sosyalist devletimizin ortadan kaldırılması için çalışmıyoruz? Devleti asar-ı atika müzesine kaldırmanın zamanı gelmedi mi?

«... bu sorular... bu yoldaşların, bu öğretinin özünü anlamamış, bu öğretinin bazı tezlerinin hangi tarihsel koşullar içinde hazırlandıklarını ayırdetmemiş bulunduklarını da; kapitalist kuşatmayı ve sosyalizm ülkesi için bu ku-

---

* Sürecin **kendiliğinden** olması şu anlama gelir: Proletarya, devlet cihazından yararlanarak, devletin varlık nedenlerini ortadan kaldırır, burada kendiliğindenlik sözkonusu değildir; çalışma biricik hayati gereksinme durumuna geldiğinde, devlete gerek kalmaz; devlet, tam olarak yok olmaya yüz tutar, işin kendiliğinden yanı burasıdır.

şatmadan doğan tehlikeleri unutmuş bulunduklarını da gösteriyor. Bu sorular, sadece kapitalist kuşatmanın bir küçümsenmesini açıklamazlar. Burjuva devletlerin ve onların ülkemize casuslar, sabotajcılar gönderen, ve ona askeri saldırı için uygun zaman kollayan organlarının rol ve öneminin bir küçümsenmesini de açıklarlar; aynı biçimde, bizim sosyalist devletimizin, onun dışarının saldırılarına karşı sosyalizmin ülkesinin savunulması için zorunlu askeri, cezalandırıcı organlarının, haberalma örgütlerinin rolü ve önemlerinin küçümsenmesini de açıklarlar..

«... sosyalist devletin gelişmesinin, Engels tarafından verilmiş bulunan klasik formülünü alalım:

«'baskı altında tutulacak hiçbir toplumsal sınıf kalmayınca ... özel bir baskı iktidarı, bir devlet, zorunlu olmaktan çıkar... Kişilerin hükümeti yerini, şeylerin idaresi ve üretim sürecinin yönetimine bırakır. Devlet «ilga» edilmez, **söner.'»** (Anti-Dühring, F. Engels, sy. 417-418)

Engels'in bu tezi doğru mudur?

«Evet doğrudur, ama iki koşuldan biriyle: a) **eğer** sosyalist devlet, uluslararası etken önceden biryana bırakılarak ve, çözümleme kolaylığı bakımından, ülke ve devlet uluslararası konjonktür dışında gözönünde tutularak, sadece ülkenin iç gelişmesi açısından incelenirse, ya da b) Eğer sosyalizmin tüm ülkelerde, ya da ülkelerin çoğunluğunda zafer kazanmış bulunduğu; kapitalist kuşatma yerine sosyalist kuşatma olduğu; **artık dışardan saldırı tehlikesinin bulunmadığı, ordu ve devleti pekiştirmenin artık gerekmediği varsayılırsa.**

«... şimdi yepyeni bir devletimiz, tarihte benzeri olmayan ve, **biçimi ve işlevi bakımından**, birinci evrenin (Ekim devrimi'nden sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasına değin uzanan dönemin-KURTULUŞ) devletinden gözle görülürcesine ayrılan sosyalist bir devletimiz var.

«Ama gelişme bu kadarıyla kalamaz. Daha öteye, ileriye, komünizme doğru gidiyoruz. Devlet komünizm döneminde de varlığını sürdürecek mi?

«Evet, eğer kapitalist kuşatma ortadan kaldırılmazsa, eğer dış askeri saldırı tehlikesi yok edilmezse, sürdürecek. Ve kolayca anlaşılır ki, devletimizin biçimleri, iç ve dış durumda ortaya çıkabilecek değişiklikler uyarınca yeniden değişecektir.

«Hayır, eğer kapitalist kuşatma ortadan kaldırılır, eğer onun yerine sosyalist kuşatma geçerse, devlet, varlığını sürdürmeyecek, yok olacaktır.» (J. Stalin, Leninizmin Sorunları; Sol Y. sy. 725-732, abç.)

Devlet, toplumun sınıflara bölünmesinden doğdu, sömürülen çoğunluğun sömürücü azınlık yararına baskı altında tutulmasını sağlayan bir araç olarak doğdu. Devlet iktidarının belli başlı aletleri; ordu, cezai organlar, casusluk örgütleri, hapishaneler, ve sivil bürokrasidir. Bir sosyalist ülkede; emperyalist kuşatma şartlarında,

dışarıdan saldırı tehlikesinin bulunduğu şartlarda, kapitalizmin ekonomik, askeri, kültürel, eğitimsel alanlarda etkisinin bulunmadığı söylenemez. Bu durumda, sosyalist ülkelerde devletin ve dolayısiyle ordunun pekiştirilmesi gerekir. Bunu inkâr etmek, sosyalizm düşmanlığıdır, anti-komünizmdir.

Sosyalist devlet de, ordu, cezai organlar, casusluk örgütleri vb. birçok araca sahip olmak zorundadır. Ancak, toplumun komünizme ilerlemesiyle, örneğin, ordunun yerini alması gereken «halkın özerk silahlı örgütlenmesi» ya da bir başka deyişle «silahlı milis» gelişemez. Çünkü, ordunun pekiştirilmesi söz konusudur. Aynı zamanda bu durum (genel olarak devletin pekiştirilmesi ve özel olarak da ordunun pekiştirilmesi durumu), toplumun komünizm doğrultusunda gelişimi yararına kullanılabilecek birçok maddi kaynağın silah yapımı, casusluk işleri vb. için harcanmasına neden olarak, toplumun maddi kaynaklarının kısıtlanmasına (çünkü, bu kaynaklar da emekçilerin maddi ve manevi olarak azami ölçüde tatmini için kullanılabilirdi); ya da bir başka deyişle, sosyalizmin kazançlarının korunması lehine, maddi kaynakların arttırılması aleyhine bir durum yaratır. *Genel olarak «devletin pekiştirilmesi» durumu; burjuva ideolojisi kalıntıları, ve özel mülkiyetten kaynaklanan psikoloji ve ahlak türünün kalıntıları ile birleşerek; emperyalist propagandanın da etkisiyle, sosyalist devletin hiyerarşik yapısı içinde bürokratik eğilimlerin artmasına ve proletaryanın insiyatifinin gerilemesine neden olabilir.* Olabilir, çünkü, bürokratik eğilimler; askeri-sivil hiyerarşi içerisinde merkezi kararlarla işleyen «buyurucu» mekanizma; proletaryanın bilinçliliğini, bağımsızlığını ve insiyatifini sistemli olarak geliştirmek suretiyle kollektivizmin geliştirilmesiyle *engellenebilir de.*

Emperyalist kuşatma şartlarında, emperyalizmin varlığından doğan askeri, kültürel, ekonomik, ve eğitsel etkilerin; sosyalist ülkelerde devletin pekiştirilmesi durumunun ortaya çıkardığı bürokratik eğilimlerin zorunlu bir sonucu olarak; sosyalist ülkelerde, proletaryanın nihai hedefi olan komünizmin «üst» evresine ulaşma mücadelesinde, *anti-bürokratik mücadele* proletaryanın

ve dolayısıyle proletarya diktatörlüğünün en önemli görevi değilse bile, en önemli görevlerinden birisidir. Bu, Lenin'in, proletarya diktatörlüğünün görevlerinden biri olarak ortaya koyduğu «yeni disiplini zihinlere yerleştirme» mücadelesinin bir parçasıdır.

Emperyalist kuşatmanın varlığı; bir sosyalist ülke için *dış* bir etki unsuru olmakla birlikte, ülke içerisindeki kapitalist kalıntıların tasfiyesi veya sosyalizm için kullanılması üzerinde *olumsuz* etkisi olur, ancak, bu olumsuz etki bertaraf edilebilir ve edilmelidir. Proletarya diktatörlüğü ve sosyalist ekonominin hakimiyeti, toplumun bilinçli ve kararlı adımlarla komünizme ilerlemesi için siyasi ve ekonomik güvencelerdir. Bu temeller üzerinde proletarya partisi, iç ve dış şartların doğru bir tahlilini yaptığı ölçüde, proletaryanın bilinçliliğini, bağımsızlığını ve insiyatifini sistemli olarak geliştirebilir, ya da bir başka deyişle, proletaryayı komünizm ruhunda yetiştirebilir ve diğer görevlerin üstesinden gelebilir. Bunun tersi bir durum; yığınla enerji ve malzemenin çarçur edilmesine, ekonomik gelişmenin ağır zarar görmesine, proletaryanın bilinçliliğinin, bağımsızlığının ve insiyatifinin gerilemesine, ve giderek de üretim ilişkilerinin (sosyalist üretim ilişkilerinin) üretici güçlerin *sonraki gelişmesi* için vahim bir köstek haline gelmesine neden olabilir.

Troçkistler, tek ülkede bürokrasiye ve «bürokratik eğilim»lere karşı mücadelenin başarısız olacağını iddia etmektedirler. İddialarına göre; üretici güçlerin yetersiz gelişme düzeyi ve kapitalist kalıntıların varlığı «bürokratik deformasyonların kaçınılmaz karakteri»nin «son tahlilde» bağlı olduğu «iki temel tarihsel etkendir.» Yine Troçkistlere göre, Sovyetler Birliği somutunda, «bu temel tarihsel etkenler»in doğurduğu «bürokratik deformasyonların kaçınılmazlığı»nın bir sonucu olarak «dünya devrimi»nin de «imdada yetişmemesi» ile «devrimin tecrit olması» sonucunda «Sovyet bürokrasisi» doğmuştur. Hemen belirtelim ki, Troçkistlerin iddia ettikleri «bürokratik deformasyon»ların kaçınılmazlığı iddiası dayanaksız bir iddiadır. Bu teori, tek ülkede sosyalizmin zaferini reddetme teorisidir.. Eğer proletarya siya-

si iktidarı ele geçirip (yani devrime *başlayıp*), bu iktidarı aracılığıyla sosyalist ekonomiyi kuramayacaksa; sosyalist ekonomi temeline dayanarak ve bu temelin geliştirilmesi yoluyla şehir-kır çelişkisini ortadan kaldırma, kafa emeği-kol emeği çelişkisini ortadan kaldırma, komünist bilinci oluşturma vb. sorunları adım adım çözüp toplumu komünizme ulaştıramayacaksa ne yapmalıdır? Oturup diğer ülkelerdeki devrimleri mi beklemelidir?! Yoksa devrim mi «ihraç» etmelidir?! Bu teori, proletarya devrimini reddetme teorisidir.

Komünizmi devletsizlikle özdeşleştirenler, son tahlilde, Troçkistlerle aynı şeyi söylemektedirler. * Çünkü buna göre, komünizmin «ilk» evresine ulaşıldıktan sonra, proletaryanın komünizmin «üst» evresine ulaşabilmek için «devleti söndürmesi» (!) gerekmektedir. Ama emperyalist kuşatma şartlarında devlet sönmez. Devlet sönmeyince de komünizm olmaz! O zaman ne yapmalı? Ya, emperyalist kuşatmanın kalkması için «dünya devrimini hızlandırmalı»! Ya da, bu işten vazgeçmeli!

«Sol» oportünistler anti-bürokratik mücadelenin başarısızlığa mahkum olduğunu iddia ederlerken, sağ oportünistler, revizyonistler, anti-bürokratik mücadeleyi reddetmektedirler.

Geçen kesimlerde kabaca komünizmin «ilk» ve «üst» evresinde devletin evrimini açıklamıştık. Şimdi, «ilk» ve «üst» evredeki farklılıkları, buna bağlı olarak devleti, ve «ilk» evreden «üst» evreye hareket eden toplumda çözülmesi gereken görevleri Marx'ın, nasıl ortaya koyduğunu ve Lenin'in, bu konuyu irdeleyişini aktaralım:

> «**Alt** aşama («birincisi»), tüketim maddelerinin herkesin topluma sunduğu emek **miktarına** «orantılı olarak» üleştirilmesi. Bölüşümde eşitsizlik, henüz çok büyüktür.

---

* Günümüzün Troçkist iktisatçılarından Mandel şöyle diyor: «... çarpıcı olan şey, Sovyetler Birliği'nde elli yıllık gelişmeden sonra hiç bir yokolup gidiş olgusunun ortaya çıkmamış olmasıdır; geçmişten arta kalan bütün kaçınılmaz olgular yokolup gitmek şöyle dursun, tersine ilerleyen bir biçimde pekişme eğilimindedir.» (İşçi sınıfı hareketi ve bürokrasi, E. Mandel, Köz Y. sy. 50) Bu yazarın unuttuğu «çok küçük» bir şey var: o da, emperyalist kuşatmanın varlığı! «Sosyal emperyalizm» teorisyenlerinin -özellikle Willi Dickhut'un- «görüşleri», Sovyetler Birliği hakkında şu yukarıda aktardıklarımızın bir adım «ilerisi» değil mi?!

«*Burjuva hukukunun* dar *ufku*» **henüz tam olarak** aşılmış değildir. Bu, N.B.!! (Yarı-burjuva) hukuyla **(yarı-burjuva) devlet de henüz tamamen ortadan kalkmış değildir. Bu notabene!!** «yukarı aşama»: «herkesten yeteneğine göre, herkese gereksinmesine göre». **Bu ne zaman mümkündür?** 1) Kafa emeği ile kol emeği arasındaki çelişki ortadan kalktığı zaman; 2) **Çalışma, biricik hayati gereksinme haline** geldiği zaman (N.B.: çalışma alışkanlığı herhangi bir zorlama gerektirmeden kural halini alıyor!); 3) üretici güçler büyük bir büyüme göstermiş olacaklardır vb.. **Besbelli ki, devletin tam olarak yok olmaya yüz tutuşu ancak bu yüksek aşamada mümkündür. Bu N.B..»** (Karl Marx, Gotha Programının Eleştirisi; Sol Y. sy. 147, abç.)

Komünizmin «ilk» ve «üst» evresi kavramları, komünizmin *ekonomik olgunluk aşamalarını* göstermektedir. Buna bağlı olarak da devlet, ilk evrede henüz tamamen ortadan kalkmış değildir. Bu evrede, burjuvazi mülksüzleştirilmiştir (mülksüzleştirenlerin mülksüzleştirilmesi); dolayısiyle burjuvazi sınıf olarak ortadan kaldırılmış, üretici güçlerin gelişmesi önünde bir engel durumunda bulunan kapitalist üretim ilişkileri tasfiye edilerek, yerine sosyalist üretim ilişkileri kurulmuştur; ancak, kapitalizmden itibarenki gelişmesinin bu evresinde, toplumda, kapitalist toplumdan devralınan «burjuva hukukunun dar ufku» ve «alışkanlığın büyük gücü» *tam olarak* aşılmış değildir. Bundan dolayı, «tüketim maddelerinin herkesin topluma sunduğu *emek miktarına* orantılı olarak üleştirilmesi»ni düzenleyecek, ya da bir başka deyişle, «üst» evrede de varlığını sürdürecek olan «*çalışmayan yemez*» ilkesini pratikte koruyacak olan bir devlet vardır. Bu durum, Lenin'in deyişiyle, zorlamanın bir biçimidir. Ancak komünizmin «üst» evresinde, çalışma biricik hayati gereksinim haline geldiğinde; yani, çalışma her türlü zorlamanın dışında bir gereksinim haline geldiğinde, devlet, *tam olarak yokolmaya yüz tutacaktır.*

Yukarıda, Lenin'den yaptığımız aktarmadan da görülebileceği gibi, komünizmin «ilk» evresinde şehir ile kır arasındaki çelişki, kafa emeği ile kol emeği arasındaki çelişki varlığını sürdürür. Toplumun «üst» evreye hareketi düz bir çizgi izlemez, eski toplumun kalıntılarının etkisi (bu, iç etkendir), uluslararası koşulların etkisi (bu, dış etkendir) arasından toplumsal hareket yo-

lunu açar. Burada bir kendiliğindenlik sözkonusu *değildir*. İnsanlar kendi tarihlerini kendileri yaparlar. Proletarya, devleti yardımıyla, toplumsal hareketin önündeki engelleri kaldırarak toplumsal hareketin *öncülüğünü* yapar. Üretici güçlerin gelişimi, komünist bilincin gelişimi, şehir-kır ve kafa-kol emeği arasındaki çelişkilerin çözümü ile toplumun komünizmin «üst» evresine ulaşmasıyla birlikte devlet de *kendiliğinden, tam olarak yok olmaya yüz tutar*. Proletarya devleti ortadan kaldırmaz, devletin «sönmesi» için gerekli şartları bu devletten yararlanarak oluşturur.

«Sosyalizmde devlet var, o halde burjuvazi-proletarya çelişkisi var», «Proletarya diktatörlüğü hangi sınıfa diktatörlük uyguluyor?» diyerek komünizmin «üst» evresine kadar toplumun kaderini tayin eden çelişmenin burjuvazi-proletarya çelişkisi olduğunu söylemek suretiyle komünizmi devletsizlikle özdeşleştiren «sosyal emperyalizm» teorisyenleri, daha önce belirttiğimiz gibi, marksist diyalektikten habersizdirler! «Sosyal emperyalizm» teorisyenleri, sosyalist toplumu şöyle ele alıyorlardı:

> «Sosyalist toplum oldukça uzun bir tarihi dönemi kapsar, sosyalizmin tarihi döneminde hâlâ sınıflar, sınıf çelişmeleri ve sınıf mücadelesi mevcuttur; sosyalist yol ile kapitalist yol arasındaki mücadele ve kapitalizme geri dönüş tehlikesi vardır.» (Mao Tse-tung, aktaran ÇKP MK, Leninizm mi, sosyal emperyalizm mi?; Kıvılcım Y. sy. 8)

Sosyalist toplumda sınıf çelişkileri vardır. Bu doğru, ancak, uzlaşmaz sınıf çelişkileri yoktur. Lenin, şöyle diyor:

> «Uzlaşmazlık ve karşıtlık birbirinden tamamen farklıdır. **Sosyalizm altında, uzlaşmazlık kaybolur, ama karşıtlık sürer.»** (Aktaran Mao Tse-tung, Çelişmeler Üzerine; Teorik ve siyasal düşünceleriyle Mao Tse-tung; Bilim ve Sosyalizm Y. sy. 148, abç.)

Mao Tse-tung, Sovyetler Birliği'ni tahlil ederken 1937'de şöyle diyordu:

> «Sovyetler Birliğinin toplumsal koşulları altında bile, işçilerle köylüler arasında bir fark vardır; her ne kadar bu fark bir karşıtlıksa da **emek ve sermaye arasında olduğu gibi bu uzlaşmaz karşıtlık biçiminde yoğunlasamayacak ve bir sınıf savasımı biçimini almayacaktır.** Sosyalist kuruluş sırasında, işçiler ve köylüler sıkı bir bağlaşma (ittifak-KURTULUŞ) oluşturmuşlardır ve sosyalizmden ko-

münizme gelişme süreci içinde giderek bu karşıtlığı çözeceklerdir.» (age. sy. 148, abç.)

Bu sözler 1963 tarihine ait olan daha yukarıda aktardığımız sözlerin tam karşıtıdır ve Mao'nun nereden nereye geldiğini göstermesi bakımından dikkat edilmesi gereken bir noktadır. «Sosyal emperyalizm» teorisiyle ulaşılan noktada, Mao, 1937'de «modern revizyonizmi savunuyormuş», 1963'de Marksizm-leninizmi «keşfetmiş»!

Gerek Marx, gerekse Lenin, yukarıda da aktardığımız gibi komünizmin «ilk» ve «üst» evresi arasındaki farklılıkları koyarken burjuvazi-proletarya çelişkisinden sözetmiyorlar. Ne büyük bir unutkanlık! Ama Lenin, bütün yönleri saymıyor (zaten ilgilendiği de bu değildir) ve «vb.» diyor. Sakın burjuvazi-proletarya çelişkisi burada gizli olmasın!? Lenin, bu sorunun cevabını ve komünizmde devlet sorununun Marksizmde nasıl ele alındığı sorusunun cevabını Devlet ve İhtilal'de şöyle veriyor:

«... sosyalizmle komünizm arasındaki bilimsel ayrım açıktır, genel olarak sosyalizm diye adlandırılan şeyi, Marx, komünist toplumun «ilk» ya da «alt» evresi olarak adlandırmıştır. **Üretim** araçları **ortak** mülk durumuna geldiği ölçüde, bunun **tam komünizm olmadığını** unutmamak koşuluyle, «komünizm» sözcüğü bu evre içinde kullanılabilir. Marx'ın açıklamalarının büyük değeri, burada da, materyalist diyalektiği, evrim teorisini, tutarlı biçimde uygulamak, ve **komünizmi kapitalizmden itibaren gelişen birşey olarak** düşünmektir. (Sosyalizm nedir? Komünizm nedir gibi) «uydurulmuş», skolastik ve yapay tanımlamalarla, kuru sözcük çekişmeleriyle yetinmek yerine, **Marx, komünizmin ekonomik olgunluk aşamaları denebilecek şeyi çözümler.**

«Komünizm, ilk evresinde, ilk aşamasında, ekonomik bakımdan, henüz tamamen olgun, geleneklerin ya da kapitalizmin kalıntılarından henüz tamamen kurtulmuş olamaz. Bu yüzden, komünist rejimde, bu rejimin ilk evresinde, **«burjuva** hukukunun sınırlı ufku» korunur; bu ilginç olayın nedeni budur. **Kuşkusuz, burjuva hukuku, tüketim nesnelerinin bölüşümü bakımından, zorunlu olarak bir burjuva devlet'e dayanır; çünkü koyduğu kurallara uymaya zorlamaya yetenekli bir aygıt olmaksızın, hukuk hiçbir şey değildir.**

«Bundan şu sonuç çıkar ki, komünist rejimde, belirli bir zaman boyunca, yalnızca burjuva hukuk değil, burjuva devlet de sürer-ama burjuvazisiz burjuva devlet!

«... Gerçekte, doğada olsun toplumda olsun, geçmişin şimdiki zamanda süren **kalıntılarını,** yaşam bize her adımda gösterir. Ve Marx, bir «burjuva» hukuku parçasını ko-

münizm içerisine asla keyfi olarak sokuşturmamıştır; o, kapitalizmin bağrından çıkmış bir toplumda, ekonomik ve siyasal bakımdan kaçınılmaz olan şeyi saptamaktan başka birşey yapmamıştır.» (V. I. Lenin, Devlet ve İhtilal; Bilim ve Sosyalizm Y. sy. 109-110, abç.)

Üretim araçlarıyla ilişkileri bakımından toplumun sınıflara bölünmüşlüğüne son verilip ulusal ekonomide sosyalizmin zaferi sağlandıktan sonra da devlet, bir devlet olarak sınıf karakterini sürdürür. Ancak, görevleri ve işlevleri değişmiştir. «Geçmişin şimdiki zamanda süren kalıntılarını» ancak Proletarya diktatörlüğü tasfiye ederek, yeni bir emek disiplininin oluşmasında proletaryaya, buna karşı çıkan unsurları yola getirme olanağı sağlar.

Bugün, revizyonist Sovyet ideologlarına göre, Sovyetler Birliği'nde Proletarya diktatörlüğü, «tüm halkın devletine dönüşmüş»tür! «Tüm halkın devleti» neyi ifade etmektedir ve niçin böyle bir deyim gerekli olmuştur?

«Sosyalist devrimle ortaya çıkan proletarya diktatörlüğü, sosyalizmin zaferinin güvencesidir. Ama sosyalizmin kuruluşu sırasında proletarya diktatörlüğünün kendisi de değişikliklere uğrayacaktır. **Sömürülen sınıfların ortadan kaldırılmasıyla birlikte, onların direnişlerini kırmaya yönelik görev de kaybolacaktır...** Onun tarihsel görevi, sos**yalizmin eksiksiz ve kesin zaferi sağlandığı zaman** tamamlanmış olacak, ve **içsel gelişme görevleri bakımından artık onun gereği kalmayacaktır. Proletarya diktatörlüğünün devleti, tüm halkın devleti haline, kendi çıkarlarının ve kendi iradesinin ifadesi haline gelir.»** (P. Nikitin, Ekonomi Politik 2; Sol Y. sy. 22-23, abç.)

«İşçi sınıfı diktatörlüğünün, devlet ortadan kalkmadan önce, varlık nedeni kaybolur.» (age. sy. 23)

«İşçi sınıfının tarihsel görevi, -komünizmin kurulması- bütün halkın amacı olmuştur. İşçi sınıfının diktatör devleti olarak doğan sovyet sosyalist devleti, **bütün halk iradesinin ifadesi olmuştur.**

«Sosyalizmin eksiksiz ve kesin zaferinden sonra, işçi sınıfı yönetici rolünü proletarya diktatörlüğünün aracılığıyla sürdürmez. Bu anda onun öncülüğünü ekonomik durumu belirler, sosyalist mülkiyetin üstün şekline dolaysız olarak bağlanmış olması belirler... Dogmatikler, sosyalist toplumun birliğini oluşturan ekonomik temelleri anlamazlar, **işçi sınıfının yaşamında temel unsur olarak belirlenen kolhozcu köylülükle aydınların, marksist-leninist teori aracılığı ile amaç özdeşliğine -komünizmin kurulması- biraraya getirilmelerini gerçekleştiremezler.»** (age. sy. 240, abç.)

«Sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasıyla, diktatörlük; sömürücü azınlığa karşı halkın çoğunluğunu topla-

yan bir örgüt olmaktan çıkarak **tüm halkı barındıran bir örgüt haline gelmiştir.»** (The State and Modern Times, D. Chesnokov; Lenin, sosyalist devlet üzerine, Novosti Press) (sy. 47, abç.)

Revizyonist sovyet ideologlarına göre, 1) Bugün Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin eksiksiz ve *kesin zaferi* sağlanmıştır; 2) İçsel *gelişme görevleri bakımından* artık proletarya diktatörlüğüne gerek kalmamıştır. Çünkü; a) sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasıyla diktatörlük «TÜM HALKI BARINDIRAN BİR ÖRGÜT» haline gelmiştir, b) komünizmin kurulması «bütün halkın amacı» olmuştur ve dolayısıyle bunun *aracı* devlet de «bütün halk iradesinin ifadesi» olmuştur. 3) Proletarya diktatörlüğü, «tüm halkın devletine dönüşmüş»tür. Ancak,

«Devletin sınıf niteliği; işçi sınıfı tabiatı nedeniyle sosyalist kalır... Bu şekilde sosyalist devlet; varlığı ve sınıf niteliği ile gelişmesinin her iki basamağında da (bu teorisyenlere göre önce, proletarya diktatörlüğü, sonra, «tüm halkın devleti-KURTULUŞ) homojendir ve gelişmesinin çeşitli basamaklarında ilerleyen bir ve aynı devlettir.» (age. sy. 49-50)

Bu «teorisyenler»e göre, «ekonomik temeldeki değişmeler, üst-yapıdaki değişmeleri de beraberinde getirir». Bu doğrudur, ama, ekonomik temelle üst-yapıyı mekanik bir şekilde birbirine bağlayamayız. Ayrıca, «proletarya diktatörlüğü devletinden tüm halkın devletine gelişme dönemi (1934-1960)» olarak getirilen dönemde ekonomideki değişikliklere de bir bakmak gerekmektedir. Alt-yapıda oluşan değişikliklerin kendisini üst-yapıda «hissettirmesi» gerektiğini ve örneğin devletin (proletarya diktatörlüğünün), alt-yapıdaki gelişmelere «uymadığını» iddia eden revizyonistler; uygunluğu sağlamak gerekçesiyle Sovyetler Birliği'nde *devlet biçiminin* «tüm halkın devleti» olduğunu ilân etmişlerdir. Böylece tamamen bürokratik bir yaklaşımla ve ekonomist zihniyetin bir ürünü olarak «komünist toplumun geniş ölçüde kurulması» döneminin devleti olarak getirdikleri «tüm halkın devleti» tezinin ilanıyla, üst-yapıyı alt yapıya uydurmuş (!) ve üst-yapının alt yapı üzerindeki olumsuz etkisini ortadan kaldırdıklarını ilân etmişlerdir. Şimdi, «tüm halkın» devletine gerekçe hazırlayan yukarıda aktardığımız iddiaları ve buna bağlı olarak getirilen diğer görüşleri ele alalım.

«Sosyalizmin *kesin zaferi*»'nin sağlandığını iddia etmek ne demektir? Dış askeri saldırı tehlikesinin ve buna bağlı olarak ülkede sosyalist ekonominin yıkılarak (üretici güçlerin tahribi yoluyla) kapitalizme geri dönüş tehlikesinin ortadan kalktığını söylemektir. Çünkü, sosyalizmin kesin zaferi sorunu şu şekilde ortaya konulmuştur:

> **«Sosyalizmin kesin zaferi, müdahale ve dolayısiyle restorasyon denemelerine karşı tam güvenlik demektir**, çünkü ciddiye alınabilecek bir restorasyon girişimi ancak dışarıdan ciddi bir destekle, uluslararası sermayenin desteği ile meydana getirilebilir. Bundan dolayıdır ki, devrimimizin bütün ülkelerin işçileri tarafından desteklenmesi ve hele hiç değilse birkaç ülkede, bu işçilerin zaferi, ilk muzaffer ülkenin müdahaleye ve restorasyon denemelerine karşı tam güvenlik altında bulunması için zorunlu ön şarttır.» (J. Stalin, Leninizmin İlkeleri; Sol Y. sy. 162-163)
>
> «Doğrudan doğruya birbirine karşıt iki toplumsal düzenin varlığı, sürekli bir kapitalist kuşatmayı başka iktisadi baskı şekillerini, silahlı müdahaleyi, restorasyon tehlikesini tahrik eder. **Sosyalizmin kesin zaferinin biricik** güvencesi yani restorasyona **karşı güvence** (altını çizen Stalin) bir sıra ülkede sosyalist devrimin zaferidir.» (age. sy. 169)

Bugün, bir sıra ülkede devrimler olmuş, bir sosyalist sistem doğmuştur. Fakat, revizyonist sovyet ideologlarının da kabul ettiği gibi «dış askeri saldırı» tehlikesi ortadan kalkmamıştır. Yani, henüz sosyalizmin kesin zaferi sağlanamamıştır. Revizyonist sovyet ideologlarının sosyalizmin kesin zaferinden anladıkları şey ile Zinovyev'in görüşü arasında temelde bir farklılık yoktur. Zinovyev şöyle diyordu:

«Sosyalizmin kesin zaferi denilince, en azından şunları anlamak gerekir: 1) sınıfların ortadan kaldırılması ve dolayısıyle, 2) *bir tek* sınıfın diktatörlüğünün kaldırılması; burada söz konusu olan proletarya diktatörlüğüdür...» (Aktaran Stalin, age. sy. 165)

Tıpkı Zinovyev gibi, revizyonist sovyet ideologları da tek ülkede sosyalizmin *kesin zaferi* denilince, müdahaleye ve dolayısıyle restorasyona karşı güvence değil de sosyalist toplumu kurma imkanını, yani, sosyalizmin *zaferi* sorununu anlamaktadırlar. Zinovyev'in önerisine uygun olarak revizyonist sovyet ideologları, «*tek bir* sınıfın diktatörlüğü» olan Proletarya diktatörlüğünün

kalkıp, onun yerine, «bütün halkın barındığı bir örgüt»-ün geldiğini iddia etmektedirler.

Revizyonist sovyet ideologlarına göre, Sovyetler Birliği'nde «içsel gelişme görevleri bakımından» artık proletarya diktatörlüğüne gerek kalmamıştır. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Lenin, proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin aldığı biçimleri ve proletarya diktatörlüğünün *görevlerini* sıralarken bir de *«yeni emek disiplininin yerleştirilmesi»* olduğunu vurguluyor. Bu görev yerine getirilmiş midir? Hayır, yerine getirilmemiştir. Bunu kabul eden revizyonist sovyet ideologları şöyle diyorlar:

> **«... belirtilen mücadele biçiminin sosyalizme geçiş döneminderki anlamı ile sosyalizm koşullarındaki anlamı arasına bir çizgi çekmek gerekir.** Geçiş döneminde,* ülke içindeki ideolojik mücadele, sınıf mücadelesinin şiddetli bir biçimi olduğu halde, **toplumun manevi ve siyasal birliğe eriştiği** sosyalizm koşullarında böylesine şiddetli bir mücadelenin toplumsal tabanı kaybolur. Geriye, Lenin'in de yazdığı gibi, **bütün** emekçi halka sistemli bir **yol göstericilik** kalır. Lenin'e göre, bu da bir mücadeledir, ama özel bir tür mücadeledir, tümüyle farklı olsa da, belirli bir direnmenin üstesinden gelen bir mücadeledir, ve oldukça farklı türden bir üstesinden gelme mücadelesidir.
>
> «Şimdi artık mücadele, sınıflar ya da toplumsal gruplar arasında verilmez, **bütünleşmiş toplumla,** toplumun üyeleri arasındaki geçmişin kalıntılarının tek tek temsilcileri arasında bir mücadele verilir.» (Boguslavski, Karpuşin, Rakitov, Çertekin, Ezrin, Diyalektik ve Tarihsel Materyalizmin Alfabesi; Sol Y. sy. 329-330, abç.)

Lenin, proletarya diktatörlüğü dönemini ele alırken şöyle diyordu:

> «Proletarya diktatörlüğü, eski toplumun güçlerine ve geleneklerine karşı -kanlı ve kansız, zor yoluyla ve barışçı yoldan, askeri ve iktisadi, eğitim alanında ve yönetim alanında- tutarlı mücadele demektir.» (V. I. Lenin, Toplu Eserler, cilt: 31, sy. 44)

O halde, revizyonist sovyet ideologlarının iddia ettikleri gibi mücadelenin «şiddetli bir biçimde» sürüp sürmemesi; yani, mücadelenin biçimi, proletarya diktatörlüğünün yerini «halkın devleti»nin almasının gerekçesi olamaz. Çünkü, Lenin, proletarya diktatörlüğü için şöyle diyor:

> «... proletarya diktatörlüğünün özü yalnızca zordan meydana gelmez, hatta esas olarak bile zordan meydana

---

* Bu «teorisyen»ler «geçiş dönemi»nin salt ekonomik anlamını ele alırlar.

gelmez. Proletarya diktatörlüğünün başlıca özelliği, **emekçi halkın ileri müfrezesi öncüsü ve biricik önderi** olan proletaryanın örgütlenmesi ve disiplinidir.» (V. I. Lenin, Toplu Eserler, cilt: 29, sy. 338, abç.)

O halde işçi sınıfı toplumun sadece yöneticisi değil, «*biricik önderi*»dir. Proletaryanın önderliğini «halkın devleti» teorisyenlerinin iddia ettikleri gibi yalnız sosyalist ekonominin zaferi ile ortaya çıkan ekonomik durumu belirlemez, genel olarak ekonomik durumu (kapitalizmde ortaya çıkan) belirler. Bunun anlamı şudur ki; Proletarya, zincirlerinden başka kaybedeceği birşeyi olmayan, tarihin tanıdığı en devrimci sınıftır. Bundan dolayı, genel olarak üretim araçlarının özel mülkiyetine ve özel olarak da kapitalizme karşı ekonomik, kültürel, ideolojik, ve siyasal alanlarda mücadeleyi *sonuna kadar* götürebilecek, tek sınıftır. «Halkın devleti» teorisyenleri, sosyalizmin eksiksiz ve kesin zaferinden sonra «onun öncülüğünü ekonomik durumu» belirler derken, ekonomi ile siyaset arasındaki diyalektik ilişkiyi kaba bir şekilde tahrif etmekte, ekonomizme düşmekte ve dolayısiyle her sınıfın hareketinin siyasal bir hareket olması gerçeğini ve bu siyasal hareketin de ekonomideki çıkarlardan kaynaklandığını gözardı ediyorlar. İşin siyasal yanını kabaca göz ardı ederek, ekonomik yanını ön plana çıkarıyorlar. Bu teorisyenlere göre, Lenin, proletarya diktatörlüğünün görevlerinden biri olarak «yeni emek disiplinini zihinlere yerleştirmek» derken «hatalıydı», çünkü, revizyonist sovyet ideologlarına göre «sosyalizmdeki anlamı ile sosyalizme geçiş dönemindeki anlamı arasına bir sınır çizgisi çekmemiş» bir bütün olarak Proletarya Diktatörlüğünün *görevi* olduğunu belirtmişti! Niçin, bu göreve «tüm halkın devleti» devam etmesin?! Revizyonist sovyet ideologları ise, «bu ayrım çizgisini keşfedip» önemini abartarak, kapitalizmden komünizme geçiş döneminin siyasal anlamını göz ardı etmişler, sorunun yalnızca ekonomik yönünü ele alıp, bunu ön plana çıkararak ekonomizme düşmüşlerdir.

Proletarya diktatörlüğünden yararlanmak suretiyle proletaryanın çözümüne çalışacağı şehir-kır çelişkisi, kafa emeği-kol emeği çelişkisi, çalışmanın hiçbir zorlama gerektirmeyecek bir alışkanlık haline gelmesi gibi

görevlerden hiç birisi bugün Sovyetler Birliği'nde henüz çözülmüş problemler değildir. Sovyet ideologlarının da kabul ettikleri bu gerçek, ortadayken «tüm halkın» devletinin ilanı ne anlama gelir?

Proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin gerçek içeriği yerine, onun biçimini koyma. Nitekim «bütünleşmiş toplum», «toplumun manevi ve siyasal birliği», «işçi sınıfının tarihsel görevi -komünizmin kurulması- bütün halkın amacı olmuştur» gibi sözler, sosyalist toplumdaki sınıflar olan işçi sınıfı ve köylüler arasında ve bunların aydınlarıyla aralarındaki farklılığı *açık* birşekilde ortaya koyup, işçi sınıfının bağımsızlığını, insiyatifini ve bilinçliliğini geliştirmek suretiyle çözmeye çalışmak yerine, farklılıkların üzerini örtmekten başka hiçbir şeye yaramayan anti-marksist görüşlerdir. * Lenin'in,

> «Proletarya, **özel** bir sınıf olarak kendi kavgasını **yalnız sürdürür.**» (V.I. Lenin, Proletarya Diktatörlüğü Teorisi; Tan Y. sy. 10, abç.)

şeklindeki görüşünün inkarıdır. Yani, sınıf mücadelesinin soysuzlaştırılmasıdır. Revizyonist sovyet ideologlarının iddia ettikleri «bütünleşmiş toplum»da, toplumun «manevi ve siyasal birliği» varmış, bütün toplum üyeleri arasında «amaç özdeşliği» varmış! Yani, toplumun bütün üyelerinin amacı, komünizmin kurulması imiş! Bu safsatadan öte hiçbir anlam taşımaz, gerek XXV. Kongre belgeleri, gerekse Sovyetler Birliği'nde parti üyelerinin sayısı böyle bir iddianın asılsız olduğunu kanıtlamaya yeterlidir.

---

* Bu «görüş»ler; yani, sosyalist toplumun sınıfları olan işçi ve köylü sınıfı arasındaki ve bunların aydınlarıyla aralarındaki farklılıkları göz ardı eden görüşler, daha 1936 yılında öne sürülmüşlerdir; SSBC Anayasa Tasarısı Üzerine yapılan tartışmalarda Stalin, bunlara şu cevabı veriyordu: «... işçi sınıfı ve köylüler sınıfı ortadan kalktı mı ülkemizde?.. Değişiklik yapanlar, kuşkusuz, bugünkü toplumu değil, gelecek toplumu, **sınıfların olmayacağı ve işçilerin ve köylülerin bir tek komünist toplumun emekçileri olacağı zamanı göz önünde bulunduruyorlar.**» (J. Stalin; Leninizmin Sorunları, Sol Y. sy. 642) Stalin, «sosyalist toplumu... yalnızca özdeşliğin hüküm sürdüğü bütünleşmiş bir şey olarak gördü» derken Hua Guofeng ne yapıyor? Yalan söylüyor ve O'nu, 1936 da eleştirdiği görüşleri, bugün yeniden «katkı» diye piyasaya süren revizyonist sovyet ideologlarıyla aynı kefeye koyarak, sahtekârlık yapıyor!

«Kongre (XXV. Kongre-KURTULUŞ) partinin ideolojik ve eğitimsel çalışmasında **yeni insanın biçimlendirilmesindeki** teorik ve pratik sorunlara özel bir dikkat harcadı. İdeolojik ve eğitimsel çalışma verimliliğini, ideolojik, politik, emek ve ahlaki eğitimin birliğini garantileyen genel bir yaklaşım temelinde arttırmanın gerekliliği sonucuna vardı.» (Alexei Victorov, Bilimsel Komünizm teorisine önemli bir katkı, Novosti Press, Moscow 1976)

«... çalışmalarımızın önemli bir yönü, halkımızın ideolojik eğitimi ve komünizmin değerli kurucuları olan **yeni insanların yaratılması** sırasında ortaya çıkan sorunlar oldu.» (L. Brejnev, SBKP MK RAPORU, sy. 106, abç., Bilim Y.)

«Bütün eğitim davasının çözümüne komplex yaklaşım, yani çeşitli emekçi gruplarının özelliklerini dikkate alarak ideolojik-politik, emeksel ve ahlaksal eğitimde sıkı birliği sağlamak.» (L. Brejnev, age.)

Toplumun «manevi ve siyasal birliği» olduğundan hareketle «tüm halkın devleti» denmemiş miydi? Ama SBKP toplumun bütün üyelerini kapsamına almıyor. SBKP üyeleri aday üyelerle birlikte nüfusun azınlığını oluşturuyor: demekki, siyasal birlik, manevi birlik denen şey, henüz gerçekleşmiş değildir. Nitekim, SBKP XXIV. XXV. Kongre'si «yeni insanın biçimlendirilmesi»ni, yani, zorlamadan çalışmanın gerçekleşeceği ve herkesin yeteneğine göre topluma verdiklerini, gereksinimlerine göre toplumdan alacağı bir durumun insanını geliştirmeyi görev olarak koyuyor. (Bu görevin ele alınmasındaki yanlışlar ayrı bir konudur).

Ayrıca, toplumda varlığını sürdüren sınıflar ve toplumsal grupları birbirinden ayıran, yalnız yukarıda ortaya koymağa çalıştığımız subjektif etkenler değil -manevi ve siyasal farklılıklar değil- şehir-kır çelişkisi ve kafa emeği-kol emeği çelişkisidir. Bu farklılıklar henüz varlığını sürdürmektedir, bu farklılıkların sürmesi demek «bütünleşmiş toplum» diye birşeyin yanlışlığını ortaya koyan objektif gerçekliktir. Revizyonist sovyet ideologları, devletin ortadan kalkmasının maddi ve manevi temellerini hazırlamak için mücadele yerine, bunu örtbas eden, mevcut durumu mutlaklaştıran ve nihai hedefi muğlaklaştıran «tüm halkın devleti» safsatasını koymuşlardır.

Bu «teorisyen»lere göre, diktatörlük kavramı sınıflarüstü bir kavramdır. Şöyleki, bu teorisyenlere göre «iş-

çi sınıfı diktatörlüğünün varlık nedeni kaybolur» ama «devlet» sürer, artık bu devlet, «tüm halkı barındıran bir örgüt» olmuştur! Yani, «tüm halkın», işçilerin, köylülerin ve aydınların «geçmişin kalıntılarının tek tek temsilcileri» üzerinde diktatörlüğü vardır! Birincisi, sözkonusu konuda diktatörlük kavramı sınıflar ile ilişkisi kesildiğinde hiçbir anlam ifade etmez. İkincisi, üretim araçlarıyla ilişkilerine göre sınıflara son verilmesi Sovyetler Birliği'nde esas olarak 1934'te gerçekleşmiştir. O tarihte de, bugün de işçi sınıfı, köylülük ve aydınlar arasındaki farklılık ortadan kaldırılamamıştır. Çünkü Şehirle - kır arasındaki ve kafa emeği ile kol emeği arasındaki ayrım varlığını devam ettirmektedir. O halde, bu iddia hiçbir somut temele dayanmayan, subjektif bir iddiadır. Üçüncüsü, devletin geçmişle ilişkisine bakılarak (ki, bu da doğru bir bakış değil), ve geleceğe ilişkin görevleri göz ardı edilerek bu sonuca varılmaktadır. Proletarya'nın nihai hedefi olan komünist toplumun «üst» evresine ulaşmada; Proletarya diktatörlüğü, onun aracıdır. «Tüm halkın» aracı değildir. Çünkü, komünizmin «üst» evresine ulaşmak için mücadele henüz «tüm halkın» amacı değildir. Kapitalizmin kalıntıları ve sınıflar vardır.

Yukarıda da açıkladığımız gibi Lenin, devletin «sönmesi» deyiminin bir anlamının da bunun *kendiliğindenliğini* göstermesi olduğunu belirtiyor. Bu ne demektir? Proletarya, kendi devlet cihazı yardımıyla, bu devletin sönmesinin maddi ve manevi temellerini hazırlar (burada kendiliğindenlik sözkonusu değildir), bu temelin gelişmesi temeli üzerinde devlet *Tam olarak yok olmaya* yüztutar. Yerini, toplumsal hesaplama, planlama vb. kurumlara bırakır. «Tüm halkın devleti» tezi ise, bu devlet biçiminin ilanının toplumun komünizmin «üst» evresine ulaşmasını kolaylaştırdığını iddia ediyor. Tam tersine, «Tüm halkın devleti» tezi; proletaryanın bilinçliliğini, bağımsızlığını, insiyatifini geliştiren, O'nu komünizm ruhunda eğiten bir siyasal «tez» değil, mevcut devlet yapısının doğurduğu bürokratik eğilimleri örtbas eden, proletaryanın devlet aracını bilinçli kullanması

için gerekli olan bilinçliliği gerileten, «bütünleşmiş toplum» safsataları ile işçi sınıfı köylü sınıfı ve aydınlar arasındaki objektif ve subjektif farklılıkları gizlemek suretiyle işçi sınıfının bağımsızlığını gerileten, ve yine bu nedenden dolayı, mevcut sorunların çözümünde işçi sınıfının insiyatifini geliştirmesini engelleyen bürokratik bir yaklaşımdır.

Lenin, tüm oportünistlerin tahrif etmekte anlaştıkları Marksist devlet teorisinin özünü ve bunun geçiş dönemi ile ilgili çözümlemesini şöyle yapıyor :

> **«Marx'ın devlet öğretisinin özünü, bir sınıfın diktatoryasının,** yalnızca genel olarak bütün sınıflı toplumlar için, yalnızca burjuvaziyi devirecek olan proletarya için değil, ayrıca kapitalizmi «sınıfsız toplum»dan, komünizmden ayıran tarihsel dönemin tümü için zorunlu olduğunu anlayanlar, yalnız onlar iyice kavramışlardır. Burjuva devlet biçimleri son derece çeşitlidir, ama **özleri hep aynıdır:** Bütün bu devletler son çözümlemede, şu ya da bu biçimde, ama zorunlu olarak, **bir burjuva diktatoryasıdır. Elbette kapitalizmden komünizme geçiş de, siyasal biçimler bakımından, büyük bir bolluk ve geniş bir çeşitlilik göstermekten geri kalmaz; ama hepsinin özü zorunlu olarak aynı kalacaktır: Proletarya diktatoryası.»** (V.İ. Lenin; Devlet ve İhtilal, Bilim ve Sosyalizm Y. sy. 41-42, abç.)

Oportünistler «diktatörlük» kavramını, sınıfsal içeriğinden ayrı olarak ele aldıklarından, diktatörlüğe karşıdırlar. Bu kavramdan vebadan korkar gibi korkarlar. Marksizm - Leninizmde diktatörlük, yukarıda da belirttiğimiz gibi sınıf ve sömürü ilişkilerinden ve bunların kalıntılarından bağımsız olarak ele alınamaz. Marksist devlet öğretisi ile oportünistlerin «öğretisi» ni birbirinden ayıran kıstas, şu sorunun cevabında saklıdır: *Hangi sınıf ya da sınıflar için demokrasi?* Ya da, bir başka deyişle, *hangi sınıfın hangi sınıf ya da sınıflar üzerindeki daktatörlüğü?*

Kapitalizmde bir devlet, son tahlilde, şu ya da bu biçimde bir burjuva diktatörlüğüdür. Kapitalizmden komünizme geçişte ve komünizmde bir devlet, şu ya da bu biçimde bir proletarya diktatörlüğüdür.

Yukarıda sorduğumuz sorular, oportünistler için tatsız sorulardır. Bu soruları cevaplamaktan kaçmak iki şekilde mümkün olabilir: Marksist devlet teorisinden şu ya da bu biçimde ayrılarak, bütünü reddetmek. Ya

da, «zaman zaman bu sorulara kesin cevap vermek olanaksızdır» deyip, «zaman zaman» marksist devlet teorisinin dışına çıkmak!

Bu son durumun en açık örneğini Devrimci Gençlik Dergisi (D. G.) yazarları vermektedirler. Görüşlerini aktaralım :

«Biz bugün Sovyetler Birliği'nde geriye doğru bir sürecin, **sosyalizmden kapitalizme geçiş sürecinin** yaşanmakta olduğunu söylüyoruz. Bize bugün Sovyetler Birliği'nde burjuvazinin mi, yoksa proletaryanın mı diktatörlüğü var?' sorusu yöneltiliyor. Elbetteki revizyonist iktidarın, proletarya diktatörlüğü olduğu söylenemez. **Revizyonist diktatörlük burjuva diktatörlüğüne geçiş için bir basamak oluşturmaktadır.** (D.G.D. sa. 8, sy. 15, abç.)

D.G.D. yazarları, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kurulduğunu da kabul etmemektedirler; bu konuyla ilgili olarak şunları söylüyorlar :

«... Sovyetler Birliği'nde geçiş aşamasının tamamlanıp, komünizmin ilk aşamasına (sosyalizme-KURTULUŞ) geçildiğini **kabul etmiyoruz.»** (DGD, sa. 9-10, sy. 4, abç.)

Yazara göre, bugün Sovyetler Birliği'nde komünizmin «ilk» evresine geçilmemiştir. «Sosyal emperyalizm» teorisyenleri bile, gerçeği, bu denli kolay bir şekilde reddedememektedirler.

SBKP (B)'in *Kongre Raporları* ve Stalin, 1933'den 1952'ye kadar Sovyetler Birliği'nde komünizmin «ilk» evresine geçildiğini anlatan birçok belge ortaya koymuşlardır. Sorun, «kabul edip-etmeme» sorunu değildir, DGD yazarları Sovyetler Birliği'nde ne olduğunu açıklamalıdırlar. Sovyetler Birliği'nde kapitalist ekonomi mi, sosyalist ekonomi mi, yoksa her ikisi bir arada mı var? DGD yazarlarının «kabul etmedikleri», Sovyetler Birliği'nde komünizmin «ilk» evresine geçildiği gerçeği, her halde Troçkistlerin verileri dikkate alınarak reddedilmektedir! DGD yazarları, *kurulmayan* sosyalizmden kapitalizme geri dönüş sürecinin yaşandığnı iddia ediyorlar! «Sosyalizmden kapitalizme geçiş süreci» kavramı ise, marksizme naçizane «katkı» larından birisi!

DGD Yazarlarına göre, geri dönüş iki şekilde mümkündür: bunlardan birincisi «doğrudan karşı devrim», ikincisi, «revizyonizmin iktidarı yoluyla», yani, dolaylı bir karşı-devrim :

«Bu kesilme (toplumun ileriye hareketindeki kesilme-KURTULUŞ) sosyalist devrimin ertesinde, direnişi devam ettiren burjuvazinin **doğrudan bir karşı devrimiyle olabileceği** gibi **revizyonizmin iktidarı aracılığıyla** dolaylı bir yolla da olabilir... Buna karşılık devrimin ilerleyen dönemlerinde doğrudan bir karşı devrim olasılığı gittikçe ortadan kalkarken **revizyonizmin iktidarı yoluyla geriye dönüş imkânı esas olarak sınıfların ortadan kalkmasına kadar devam eder.** Ama sınıf farklılıklarının, burjuvazinin ve küçük üretimin tasfiyesiyle orantılı olarak zayıflar.» (Modern Revizyonizm ve SSCB'de geriye dönüş sorunları üzerine, DGD, sy. 3, abç.)

Geçiş dönemi boyunca, sosyalist ekonominin kurulmasına ya da bir başka deyişle, komünizmin «ilk» evresine kadar «geri dönüş» mümkündür. Sosyalist ekonominin kurulmasından sonra da «geri dönüş» ancak şiddet yoluyla mümkündür; ancak, hemen belirtmemiz gerekmektedir ki, böyle bir geri dönüş, dış askeri müdahalenin bir sonucu olarak gerçekleşebilir. DGD yazarlarının diliyle «geri dönüş», ancak «doğrudan karşı - devrimin» başarısıyla noktalanabilir. DGD yazarlarının dediği gibi «revizyonizmin iktidarı yoluyla», ÇKP'nin dediği gibi «Kuruşçev - Brejnev dönek kliğinin karşı devrimci hükümet darbesiyle» ve Aydınlık'ın dediği gibi «ideolojik karşı-devrim» le geri dönüş mümkün değildir.

DGD yazarları, «revizyonizmin iktidarı» ndan, «Revizyonist diktatörlük» ten bahsetmektedirler. Sovyetler Birliği'nde proletarya diktatörlüğünün olduğu söylenemezmiş! Peki, ya burjuva diktatörlüğü? Hayır, böyle birşey de söylenemezmiş! Peki, ya ne diyeceğiz Sovyetler Birliği'ndeki devlete? «Sosyalizmden kapitalizme geçiş» sürecinin devleti olan, «proletarya diktatörlüğünden burjuva diktatörlüğüne geçiş için *bir basamak*» olan «revizyonist diktatörlük»! Yani, Sovyetler Birliği'nde *sınıflarüstü* bir devlet varmış! Evet, sınıflarüstü bir devlet, çünkü, revizyonizm bir sınıf değildir. Bir sınıfın «kendi» si değildir. Oportünistlerin en çok canlarını sıkan şu sorularımızı sorduğumuzda, yani, «burjuvazinin mi, proletaryanın mı diktatörlüğü var?» dediğimizde, DGD yazarları şöyle cevap veriyorlar :

«Kapitalizm mi, sosyalizm mi? Proletarya diktatörlüğü mü, burjuva diktatörlüğü mü? Ak mı, kara mı? Sosyalizmin içinde mi, dışında mı...» (DGD, sa. 3, sy. 15)

Bu arkadaşlara göre ak ve karanın yanında bir de gri varmış. O halde, proletarya diktatörlüğü ile burjuva diktatörlüğü *arasında* bir de «revizyonist diktatörlük» varmış! Lenin şöyle soruyor :

«İktidarı elde tutan hangi sınıftır ya da sınıflardır?» (Aktaran J. Stalin; Sosyalist Ekonominin Meseleleri, Sol Y. sy. 49)

İktidarı elde tutan proletarya mıdır, burjuvazi midir? Revizyonistler bir sınıf olmadıklarına göre, sorunu başka şekilde koymak mümkün değildir. Nitekim; Lenin de koymamıştır:

«**Gerçekte, sadece iki güç teşekkül etmiştir; burjuvazinin diktatoryası ve proletaryanın diktatoryası. Kim** Marxda ve öteki büyük sosyalistlerin eserlerinde bunu okumamışsa, o asla sosyalist olmamıştır, sosyalizmden hiçbirşey anlamamıştır ve ancak kendini sosyalist diye adlandırmaktan öte bir şey yapmamıştır.» (V.I. Lenin, İşçi Köylü İttifakı; Sol Y. sy. 162, abç.)

Sağ oportünistler, revizyonistler de kapitalizmden komünizme geçişte «sınıflarüstü» daha doğrusu, proletaryanın mı, burjuvazinin mi diktatörlüğünün olduğu sorusuna cevap verilemeyecek bir «ara aşama»nın, bir «basamağın»; «İleri demokrasi» aşamasının zorunlu bir konak olduğunu iddia etmektedirler.

«Halkın devleti» teorisyenleri, revizyonist sovyet ideologları da «gelişmiş sosyalizm» koşullarından komünizmin «üst» evresine geçerken «tüm halkın diktatörlüğü» (!) olduğunu iddia etmektedirler.

DGD yazarları ne yapıyor? Mekanikliğe düşmemek için(!) kurulmayan sosyalizmden(!) «kapitalizme geçiş dönemi» için, bir ara aşama, ya da onların deyimiyle bir «basamak» olan griyi, «revizyonist diktatörlük» ü keşfediyorlar!

«Revizyonist diktatörlük» kavramı, «tüm halkın devleti» gibi, «ileri demokrasi» gibi, *«Diktatörlük» kavramını sınıfsal içeriğinden koparıyor;* dolayısiyle, marksist devlet teorisinin *Özü*'nü inkar ediyor.

Bazıları, DGD yazarlarının marksizme naçizane «katkıları» olan «revizyonist diktatörlük» tahrifatına dayanak (!) sağlayabilmek için, Bonapartizmi, Bismarc hükümetini ve Kerenski hükümetini «devletin bir sınıf diktatörlüğü olup, olmadığına cevap verilemeyecek» bir

durum için örnek gösteriyorlar. «Küçük burjuva diktatörlüğü», «Bonapartist devlet» gibi örnekleri *Hangi sınıf ya da sınıfların hangi sınıf ya da sınıflar üzerindeki diktatörlüğü?* Sorusunun cevaplandırılamayacağı (!) tarihsel örnekler olarak getiriyorlar. Bu konuyla ilgili olarak Lenin'in şu görüşü öne sürülüyor :

«... istisnai olarak, savaşım durumundaki sınıfların denge tutmaya çok yaklaştıkları öyle bazı durumlar olur ki, devlet gücü, sözde **aracı** olarak, bir zaman için bu sınıflara karşı belirli bir bağımsızlık durumunu korur. ...Yani, 17. ve 18. Yüzyılın mutlak hükümdarlığı gibi, Fransa'da birinci ve ikinci imparatorluğun Bonapartizmi gibi, Almanya'da Bismarc gibi.» (V. I. Lenin, Devlet ve İhtilal; Bilim ve Sosyalizm Y. sy. 18-19, abç.)

Demeki ki, mücadele halindeki sınıfların denge tutmaya çok yaklaştıkları öyle bazı istisnai durumlar ortaya çıkar ki, «devlet gücü» (devletin kendisi değil), *sözde aracı* olarak, belli bir süre mücadele halindeki sınıflar karşısında «belli bir bağımsızlık» (yani, göreli olarak, tamamen değil) kazanır. *Hiçbir zaman* sınıflarüstü bir konuma sahip olmaz. «Hangi sınıf ya da sınıfların iktidarı?» sorusunun cevabı verilebilir. Örneğin, Fransa'da birinci ve ikinci imparatorluğun Bonapartizmi hakkında Engels şöyle diyor :

«... bonapartçılık, ne olursa olsun, feodalizmin ortadan kaldırılmasına dayanan **modern bir devlet biçimidir.**» (F. Engels, Almanya'da Burjuva Demokratik Devrim; Sol Y. sy. 26-27, abç.)

Bonapartizm; devlet gücünün lumpen proletarya ve küçük burjuvazinin elinde bulunduğu, mücadele halindeki sınıflar olan feodaller, burjuvazi ve proletarya karşısında *belli bir* bağımsızlığa sahip olan ve bu sınıflar arasında *sözde aracı* görevi yaparak, burjuvaziye çıkar sağlayan istisnai bir durumdur. Kapitalist devlet tipinin bir biçimidir. Bir burjuva diktatörlüğüdür.

Engels, böyle bir durumun benzeri olarak bir de Bismarc Hükümeti'ni örnek vermekte ve şöyle demektedir:

«Egemen olanlarla egemenlik altında tutulanların aynı derecede komik bir tablo oluşturdukları yeni bir örneği de, Bismarc Ulusunun yeni Alman İmparatorluğu verir. Burada terazinin bir kefesine kapitalistler, bir kefesine de emekçiler konmuş ve ikisinin sırtından da ahlaksız Prusyalı toprak ağalarına menfaat sağlamıştır.» (F. Engels, Ailenin Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni; Devlet Ve Hukuk Üzerine, May Y. sy. 74)

Bismarck hükümeti zamanında, devlet gücünü elinde tutan Bismarc, Prusya toprak ağalarına menfaat sağlamış, yukarıdan aşağıya burjuva demokratik devrimin gelişimi içerisinde devletin feodal tipi değişmeden kalmıştır.

Devlet gücünün, sözde aracı olarak, sınıflar karşısında nisbi bağımsızlık kazanması durumu ne zaman mümkündür? Engels, bu sorunun cevabını açık bir şekilde veriyor: Mücadele halindeki sınıflar denge tutmaya çok yaklaştıkları zaman.

Sovyetler Birliği'nde DGD yazarlarına göre «komünizmin 'ilk' evresine geçildiği kabul edilmediğinden» mücadele halindeki sınıflar, toplumun kaderini tayin eden mücadele, burjuvazi - proletarya mücadelesidir. Yani, toplumun temel çelişkisi, burjuvazi - proletarya çelişkisidir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, Sovyetler Birliği'nde komünizmin «ilk» evresine geçilmiştir. Bundan dolayı, toplumun temel çelişkisi burjuvazi-proletarya çelişkisi değil, insan-doğa çelişkisidir. Bir an için yukarıdaki iddiayı doğru olarak ele alalım, DGD yazarlarına göre, mücadele halindeki sınıfların denge tutmaya çok yaklaştıkları bir durum söz konusu mudur? DGD bu konuda şunları söylüyor:

> «... Bugün Sovyetler Birliği'nde revizyonizmi partiye, dolayısiyle ancak «yürütme organına hakim olabilen bir klik» olarak görmek suretiyle **gerçek iktidarın işçi sınıfına ait olduğunu ileri sürmeye olanak yoktur.** (Peki, gerçek iktidar hangi sınıf veya sınıflarda?-KURTULUŞ)
>
> **«Herşeyden önce ortada bu iddiayı** (SSCB'de proletarya diktatörlüğünün olduğu «iddiası»nı-KURTULUŞ) **haklı gösterebilecek hiçbir belirtinin olmadığını söylemek zorundayız.** Hatta tam aksine her şey; gerek revizyonizmin yirmi yıldır süren **yerleşik, kalıcı ve** (tüm sovyet politikaları üzerindeki) **etkin varlığı** olgusu, gerek Sovyet Revizyonizminin maddi temelleri konusundaki bilgilerimiz, böyle bir iddianın ileri sürülemeyeceğini ortaya çıkaran kanıtlar niteliğini taşır.» (DGD, sa. 9-10, sy. 5, abç.)

Görüldüğü gibi, proletarya diktatörlüğünün varlığı hakkında «*hiçbir belirti yoktur*», revizyonizmin yirmi yıldır süren «yerleşik», «kalıcı» ve «etkin» durumu söz konusudur. Böyle bir durumda, mücadele halindeki sınıfların denge durumuna çok yaklaştıkları bir durum

söz konusu olamaz. Burada açıkça, yerleşiklik, etkinlik, kalıcılık söz konusudur; ya da bir başka deyişle *dengesizlik* durumu vardır. Böyle bir durum için; açık hiçbir belirtinin olmadığı, yerleşik, kalıcı bir durum için, Bonapartizm, Bismarc veya Kerenski hükümeti örnek olamaz. Bu durum için verilebilecek cevap: Sovyetler Birliği'nde burjuva diktatörlüğünün varlığıdır (!). DGD yazarları böyle bir şeyi kabul etmezler. Çünkü, «yirmi yıllık 'proleter iktidar'a rağmen revizyonistlerin nasıl olup da etkinliğini devam ettirebildiği, nasıl tüm Sovyet politikalarını etkin bir şekilde yönlendirebildiği sorularını» açıklayabilmek (!), daha doğrusu sorundan kaçmak için içine düşmüş bulundukları bu durumdan kurtulurlar, ama, «Sovyetler Birliği'nde geri dönüşün nasıl gerçekleştiği» sorusuna cevap vermenin imkânsızlığı içine düşmüş olurlar.

Ne yapmalıdırlar? Ne yardan ne serden geçerim misali, ne ak ne de kara olacaklardır. Boz olacaklardır! Sözkonusu konuda bu bozluğun anlamı *belirsizlik* demektir, yani, oportünizm demektir. Hem cevaplanması gerekenden kaçmış olacaklar, hem de herkesten farklı ve «en doğru» (!) cevabı vermiş olacaklardır!

DGD yazarları, yukarıda yaptığımız alıntıda «Revizyonizmin maddi temelleri konusunda bilgileri» olduğunu söylemektedir. DGD (bugün, Devrimci Yol Dergisi) yazarlarını Sovyetler Birliği'ndeki revizyonizmin «maddi temelleri»ni açıklamağa davet ediyoruz.

DGD yazarları, marksist devlet teorisinde yaptıkları tahrifatı özeleştiri yaparak düzeltecek yerde, şöyle diyorlar:

> «27 Mayıs 1977 tarihinde SBKP Genel toplantısında bir rapor sunan L. Brejnev 'Proletarya diktatoryası biçiminde kurulan devletimiz * gelişmiş sosyalizmin kuruluşu ve tüm halk katmanlarının işçi sınıfının ideolojik politik tutumlarına kazanılışı sayesinde **genel halk devleti haline dönüştü'** demiştir.

---

* Daha önce revizyonist sovyet ideologlarının sınıf mücadelesinin içeriği yerine, onun biçiminden hareketle marksist devlet teorisinin özünü reddetmiş bulunduklarını açıklamıştık. Brejnev'in iddia ettiği gibi, proletarya diktatörlüğü «devlet biçimi» değil, devletin özü'dür. Sosyalist devlet tipi ile proletarya diktatörlüğü eş anlamlıdır.

«Yeni Sovyet Anayasa tasarısı modern revizyonist tezler bakımından birçok haklara açıklık getirecek bir nitelik taşımaktadır. **Anayasanın en ilginç yanı şüphesiz ki, bizim gibi ülkelerdeki revizyonistler Sovyetler Birliği'nde revizyonist parti aracılığıyla sürdürülen bir proletarya diktatörlüğü (!) olduğunu kanıtlamaya uğraşırlarken, proletarya diktatörlüğünün sona erdiğinin açıklanmasıdır...**

«Olan, ülkemizdeki kraldan çok kralcı baylarımıza olmuştur. **Zira şimdi onlar, Sovyetler Birliği'nde proletarya diktatörlüğünün varlığı konusunda sadece bizleri değil, Brejnev ve yandaşlarını da ikna etmek zorundadırlar.»** (Devrimci Yol. sa. 5, sy. 6, abç)

Devrimci Yol'a göre, Sovyetler Birliğinde Brejnev'in «açıklaması» ile, «proletarya diktatörlüğünün sona erdiği» resmen açıklanmış olmaktadır. Bilindiği gibi, bu «gerçeği» D.Y. yazarları, daha önce yayınlanmakta olan DGD'de keşfetmişler (!) ve «revizyonist diktatörlük» (!) şeklinde vurgulamışlardı! Şimdi bizler yalnız D.Y.'ye değil, Brejnev ve yandaşlarına da Sovyetler Birliği'nde proletarya diktatörlüğünün olduğunu ispatlamak ve dolayısiyle proletarya diktatörlüğünü savunmak zorundaymışız. Olan, proletarya diktatörlüğünü savunanlara olmuş; D.Y.'nin söylediklerini ise Brejnev bile kanıtlamış!

Marksist devlet teorisi, *her türden* oportünistle, marksistleri birbirinden ayıran en önemli ayraçlardan birisidir. Marksistlerin görevi de, her türden oportünistlere karşı marksizmin teorik temellerini ve ana ilkelerini savunmaktır. Burada söz konusu olan durum da bu objektif gerçeğin bir tekerrüründen ibarettir. D.Y. da, «Sosyal emperyalizm» teorisyenleri de, Brejnev ve yandaşları da marksizmin teorik temellerine ve ana ilkelerine saldırmaktadırlar. Bu durum karşısında marksistlerin görevini yukarıda açıkladık. Bizler de proletarya diktatörlüğünü ve onun kazançlarını savunmakla görevimizi yapmağa çalışmaktayız.

Proletarya diktatörlüğü, «örgütlenmiş sınıf olarak proletarya» anlamına gelir. Bu *devlet tipi,* üretim araçlarının sosyalist (toplumsal) mülkiyeti temelinde yükselen sosyalist ekonomiye ve sınıf olarak proletaryaya dayanmaktadır. Yani, bugün hiçbir hükümet değişikliği Sovyetler Birliği'nde, devletin *sosyalist devlet tipinde* veya proletarya diktatörlüğü *özünde* olması gerçeğini değiştirmez.

D.Y. yazarları, «revizyonist parti aracılığıyla sürdürülen bir proletarya diktatörlüğü» olmaz şeklindeki görüşleri ile proletarya diktatörlüğünü, parti diktatörlüğü ile özdeşleştirmiş olmaktadır. Proletarya diktatörlüğünün ortadan kaldırılıp, yerine ne menem birşey olduğu belli olmayan «revizyonist diktatörlüğün» kurulması her halde «Kruşçev-Brejnev kliğinin karşı-devrimci hükümet darbesi» yoluyla olmuştur!

Proletarya diktatörlüğünde partinin yeri ve işlevini Stalin, şöyle açıklamaktadır:

«... proletarya diktatörlüğü ile partinin önderlik rolü (parti «diktatörlüğü») arasına bir **eşit işareti** konulabilir, iki terimin **birbirinin özdeşi** olduğu söylenebilir, birincisinin yerine ikincisi **konulabilir** demek midir? **Şüphesiz ki, hayır. Şüphesiz ki buna imkan yoktur...** Leninizm temelinden kopmaksızın bu özdeşlik kabul edilebilir mi? **Hayır.** Ve şundan ötürü:

«**Birincisi...** Lenin, partinin önderlik rolünü proletarya diktatörlüğü ile asla özdeş tutmamaktadır... **Parti proletarya diktatörlüğünü** uygulamaktadır, ama o, **proletaryanın** diktatörlüğünü gerçekleştirmektedir, başka şeyi değil.

«**İkincisi...** partinin yönetici rolü ile proletarya diktatörlüğünü özdeş saymak, sınıfın irade ve eylemleri yerine, partinin talimatlarını koymak olur.

«**Üçüncüsü...** «Proletarya diktatörlüğü **-diyor Lenin-** muzaffer olmuş, siyasal iktidarı eline almış olan proletaryanın sınıf mücadelesidir» **...partinin önderlik rolünü,** proletarya diktatörlüğü ile özdeş kabul etmek, **Sovyetlerin, yeni devlet iktidarının** yerine partiyi koymak demek olur.

«**Dördüncüsü. Proletarya diktatörlüğü kavramı bir devlet kavramıdır.** Proletarya diktatörlüğü, kayıtsız şartsız zor kavramını içerir. Terimin doğru anlamında alınırsa, zor olmadan hiçbir diktatörlük olmaz. Lenin, proletarya diktatörlüğünü «doğrudan doğruya **zora** dayanan bir iktidar» olarak tanımlar. Bundan ötürü, **proleter sınıfı karşısında parti diktatörlüğünden söz etmek demek, parti, sınıf için sadece bir yönetici, sadece bir kılavuz ve öğretmen olarak kalmayıp, aynı zamanda, bir dereceye kadar, bu sınıf üzerinde zor kullanan bir çeşit diktatör olmak da gerekir demektir ki, bu elbette yanlıştır.»** (J. Stalin, Leninizleri; Sol Y. sy. 137-142, abç.)

DGD (bugün D.Y.) yazarlarının anlamadıkları, proletarya diktatörlüğü kavramının bir devlet kavramı olması gerçeğidir. Bu yazarlara göre Sovyetler Birliği'nde bir avuç revizyonist, proletarya üzerinde, proletaryaya rağmen bir «diktatörlük» uygulamaktadırlar. Yani, proletarya üzerinde *zor kullanan* bir «parti diktatörlüğü» vardır! Bundan dolayı, Sovyetler Birliği'nde ne burjuva

diktatörlüğü, ne de proletarya diktatörlüğü vardır; kendi deyimleriyle, revizyonist parti aracılığıyla yürütülen «revizyonist diktatörlük» vardır!

DGD 9-10. sayılarında şöyle diyor:

> «Evet; proletarya diktatörlüğü parti diktatörlüğü ile eş anlamlı kabul edilemez, ve **revizyonistler... proletarya diktatörlüğünü parti diktatörlüğü olarak göstermeğe çalışırlar!**» (sy. 5, abç.)

DGD yazarları hem bunu söylüyorlar, hem de «revizyonist parti aracılığıyla sürdürülen bir proletarya diktatörlüğü» olmaz diyerek, Sovyetler Birliği'nde revizyonizmin yalnız partiye değil, diğer sınıf örgütlerine, ordu ve polise de sahip olduklarını ve dolayısiyle proletarya üzerinde *zor* uyguladıklarını -açık bir şekilde belirtmeseler de- söylemiş oluyorlar:

> «... parti proletaryanın sınıf düşüncesinin gerektirdiğinden ayrı bir siyaset izliyorsa, proletaryanın tüm sınıf örgütleriyle bağlarını koparmışsa ve bu arada siyasal örgütlerle ve de devlet kurumlarıyla (özellikle polis ve ordu) proletaryanın bağları (zorunlu olarak) kopmuşsa, böyle bir durumda partiye (ve onun ordu ve polis üzerindeki egemenliğine) rağmen proletarya diktatörlüğünün varlığından sözetmeye imkan yoktur!» (DGD. sa. 9-10, sy. 5)

Bu sözler, marksist devlet teorisinden tam bir ayrılmanın, subjektivizmin ürünüdürler. İnsanın aklına hemen Willi Dickhut'un şu sözleriyle bu içleracısı durumu «tamamlamak» geliyor:

«Revizyonizm, burjuva ideolojisinin bir çeşididir.» D.G. dergisi yazarlarının Sovyetler Birliği konusundaki «görüşleri»ni iyi anlayabilmek için «revizyonist diktatörlük»ü kazıyın, altından burjuva diktatörlüğü çıkar. Ya bu, ya da D.G.D. yazarlarının da kabul ettikleri ve kendilerinin de dahil oldukları «revizyonistler... proletarya diktatörlüğünü parti diktatörlüğü olarak göstermeğe çalışırlar»!

Parti politikası yanlış olursa, bu politika sınıfın çıkarları ile çatışırsa; yani, parti sınıfın gerçek önderi olma niteliğini kaybederse ne olur? Ya da D.G.D. yazarlarının olmaz dedikleri, revizyonist parti aracılığıyla yürütülen (!) bir proletarya diktatörlüğü söz konusu ise ne olur? Böyle durumlar mümkün müdür? Evet, mümkündür. Stalin, Leninizmin İlkeleri'nde bunu açıklamakta ve şöyle demektedir:

«Partinin önderliği sınıfa zorla kabul ettirilebilir mi? Hayır. Her halde böyle bir yönetim uzun ömürlü olmaz... Partinin politikası yanlış olursa, bu politika sınıfın çıkarları ile çatışırsa, partinin sınıfın gerçek önderi olduğu düşünülebilir mi? Böyle hallerde parti, eğer önder olarak kalmak istiyorsa, politikasını yeniden gözden geçirmeli, yanlışlarını kabul etmeli ve düzeltmelidir.» (J. Stalin, Leninizmin İlkeleri; Sol Y. sy. 149, abç.)

Kapitalizmden komünizme geçiş dönemi, «geçiş» sözcüğünün ekonomik anlamında henüz tamamlanmadığı dönemde, yani, komünizmin «ilk» evresine ulaşılıncaya kadar, parti politikası yanlış olursa, bu politika sınıfın çıkarları ile çatışırsa ve parti bunu düzeltmezse kapitalizme geri dönüş mümkündür. Böyle bir geri dönüş *esas olarak* restorasyon yoluyla değil; partinin önder rolünü kaybetmesi, küçük burjuvazinin devrilmiş ancak henüz yok edilmemiş burjuvazinin kuyruğuna takılması ve sonuçta burjuva karşı-devrimi ile gerçekleşebilir. Eğer, sosyalist ekonomi kurulmuşsa, komünizmin «ilk» evresine ulaşılmışsa böyle bir geri dönüş mümkün müdür? Hayır, değildir. Geri dönüş, bu noktadan sonra dış askeri saldırı ile, yani, restorasyon yoluyla mümkündür. Revizyonist parti aracılığıyla sürdürülen bir proletarya diktatörlüğü, esas olarak toplumun, komünizmin «üst» evresinde olumsuz etki yapar. Birçok maddi ve manevi kaynağın israf ve tahrip olmasına, birçoğunun gelişememesine, birçok noktada da oransız bir gelişmeye neden olur. Toplumsal hareketin önündeki bu engel, proletarya tarafından ortadan kaldırılır; ancak, sosyalist toplumda uzlaşmaz sınıf çelişkileri olmadığından, bu engelin ortadan kaldırılması, proletaryanın ideolojisinin hakim kılınması mücadelesiyle olur. Gerek ekonominin yeniden kuruluşu sırasında, gerekse komünizmin «ilk» evresine ulaşılmasından sonra, komünizmin «üst» evresine kadar devletin *özü* değişmez: Devlet, proletarya diktatörlüğüdür.

Geçiş dönemi sürecinde bile, burjuva karşı-devriminin başarısına kadar; yani proletarya diktatörlüğünün devrilip yerine burjuva diktatörlüğünün kurulmasına kadar, revizyonistlerin siyasi görüşlerinin partide etkinliği, devletin özünün proletarya diktatörlüğü olması gerçeğini değiştirmez.

Sovyetler Birliği'nde «geçiş dönemi» süreci içerisinde, Stalin, birçok kez partinin şu ya da bu şekilde kendisini sınıfın karşısına koyması durumunun söz konusu olduğunu vurgulamaktadır. Proletaryanın siyasi iktidarı ele geçirmesinden sonra ortaya çıkan bu gibi durumlar karşısında gerek Lenin, gerek Stalin «geri dönüş ihtimali»nden söz ederler. Ancak, SBKP, kendi hatalarını düzelterek, tüm oportünist görüşlerin ideolojik ve politik olarak üstesinden gelerek sosyalist ekonominin kurulmasını başarmış ve toplumu esas olarak komünizmin «ilk» evresine ulaştırmada proletaryaya ve partisiz kitlelere doğru önderlik yapmıştır. Geri dönüş olasılığı ortadan kalktıktan (emperyalist saldırı ve işgal durumunu konumuzla ilişkisi olmadığı için ele almıyoruz), sosyalist ekonomi kurulduktan sonra, Sovyetler Birliği'nde ortaya çıkan revizyonist sapmayı «geçiş» sözcüğünün ekonomik anlamda söz konusu olduğu dönemin mantığı içinde ele almak, sosyalizmden hiçbir şey anlamamak ve sorundan kaçmak demektir.

Bugün, Sovyetler Birliği'ni ele alırken toplumsal hareketin komünizmin «ilk» evresinden, «üst» evresine doğru olduğunu gözardı etmek demek, hareketi kavrayamamak ve daha baştan çözümsüzlük içine düşmek demektir.

Bugün Sovyetler Birliği'nde Partinin sınıfın gerçek önderi olması durumundan söz edilebilir mi? Hayır, edilemez. Çünkü, partinin bugünkü siyaseti, temelde, *bugüne «hizmet etmektedir»*, fakat, toplumun sosyalizmden komünizme geçiş dönemi ile ilgili olarak üstesinden gelmek zorunda olduğu görevlerin ele alınışı, sözkonusu görevlerin çözümü için hiçbir devrimci ve tutarlı görüş getirmemekte; tam tersine, sorunların çözümü için tutarlı mücadele yerine, sorunların çözümü, bürokratik bir anlayışla geçiştirilmektedir. Elbette, *bugüne* «hizmet eden», geleceğe ilişkin tutarlı bir görüş, getirmeyen bir siyaset «bugün» sabit, değişmez birşey olmayıp, değişen birşey olduğu içindir ki, bugüne de birçok zarar vermektedir.

Sosyalist toplumda, partinin sınıfın gerçek önderi olma durumunu kaybetmesiyle devletin sınıf karakteri

arasındaki çelişki, sonuçta uygunluğa dönüşmek zorundadır. Böyle bir durum uzun süre devam edemez. Şimdi bize, oportünistler «uzun süre devam eden» bir durum olarak Sovyetler Birliği'ni örnek gösterecekler ve şöyle diyeceklerdir: Kruşçev'in SBKP MK Birinci Sekreterliğine seçilişinden beri «*tam 21 yıl*» (!) oldu, neden hâlâ (!) proletarya bu revizyonist çizgiyi tasfiye edemedi? Bu sorunun cevabını ilerde vermeğe çalışacağız; ancak hemen belirtelim ki, kabaca bu durumu, revizyonistlerin «bugüne hizmet eden» ve bugünü mutlaklaştıran siyasetleri ile kitlelerin «bugünkü» çıkarları arasında *açık bir çatışmanın* ortaya çıkmamış bulunması, geleceğe ilişkin görevlerin başarılabilmesi için bugünkü engellerin aşılması zorunluluğu (ve uluslararası koşulların buna yaptığı etki) olarak değerlendirebiliriz. Ancak bizim oportünistlere sormak istediğimiz soru şudur: 21 yıl'ın «*uzun bir süre*» olduğunu neye göre tesbit ediyorsunuz?

Bilindiği gibi, diyalektikte zaman kavramı *izafi* bir kavramdır. İnsan ömrüne göre, 20 yıl uzun bir süre sayılabilir. Fakat insanlığın ortaya çıkışı yaklaşık 2 milyon yıl önce olmuştur. Bu süre dikkate alınırsa 20 yıl çok küçük bir süredir. Mao'nun dediği gibi: «insanlık henüz gençlik yıllarını yaşamaktadır». Revizyonistler «20 yıldır hâlâ (!) niçin parti yönetimindeler?» sorusunun altında yatan, sorunun gerçekten araştırılması *değildir* -çünkü, bu soruyu soranlar tarafından böyle bir çaba bugüne kadar gösterilmemiştir- küçük burjuva aceleciliği (kolay ve çabuk «çözüm»), proletaryaya ve onun devletine güvensizlik, başarısızlıklar karşısında yılgınlık ve inkâr, işte, bu sorunun altında yatan gerçek budur: Küçük burjuva dünya görüşü.

Meselenin bir yanı bu, diğer yanı ise, «toplumsal deney»e sığınarak, «enternasyonalizm» maskesi altında, sorunları görmezlikten gelmek. Yani, mevcut duruma tam bir teslimiyet, Marksizm-leninizmin uluslararası bir öğreti olduğunu gözardı etmek.

Birinciler, marksistlerin sormak zorunda oldukları soruyu: «Niçin böyle de bir başka türlü değil?» sorusunu sormuşlar, fakat, vardıkları noktada küçük burjuva

dünya görüşünün etkisinden sıyrılamamaları nedeniyle, gözlerini ikinci dereceden olguların üzerine dikip, işin özünü gözden kaçırmışlar ve inkâra varmışlardır.

İkinciler için ise, Sovyetler Birliği'nde «Niçin böyle de başka türlü değil?» sorusuna gerek bile yoktur, çünkü, toplumun büyük çoğunluğu tarafından «kabul edilen» bir şey doğrudur! Revizyonist Sovyet ideologlarının «yeni tezler»i, gerçekten marksizm-leninizme bir «katkı»dır! Revizyonistlere göre, bir görüşün doğruluğunun ayracı «toplumsal deney»dir, yani, toplumun büyük çoğunluğu tarafından «kabul edilmiş» olmasıdır. Marksizme göre, bir görüşün doğruluğunun ölçütü: Gerçeğin en doğru, kesin ve tek ölçütü, «mihenk taşı», *pratiktir*. Yani, sözkonusu konuda, toplumu *değiştirmektir*, toplumsal hareketi kavrayarak buna olumlu bir yaklaşımın -ileriye yöneltecek bir yaklaşımın- getirilip, getirilmediğidir.

Birinciler, sorunu koymuş, fakat çözememişler ve revizyonizme düşmüşlerdir. Bu şekilde revizyonizm kervanına katılmışlar ve son tahlilde ikincileri güçlendirmişlerdir.

KURTULUŞ

DÜZELTME

Dergimizin 21. sayısında yayınlanan «**Sosyal Emperyalizm» Teorisi (!) «Yeni» Narodnizmin Teorisidir-2**» başlıklı yazıda aşağıdaki hatalar olmuştur.

Sayfa: 35, satır: 11'de, parantez içindeki «**ekonomik anlamda**» sözcüğü, «**ekonomik ve toplumsal anlamda**», Sayfa: 42, satır: 4'deki «**determinizm**» sözcüğü, «**volantirizm**» olacaktır.

Dergimizin 21. sayısında yayınlanan «**Proletarya Partisinin Çalışma Tarzı**» başlıklı yazıda aşağıdaki hata olmuştur.

Sayfa: 46, satır: 19'da başlayan cümle; «**Birbirlerinden farklılıkları marksist-leninist parti ilkelerinin dışındadır.**» olacaktır.

Düzeltir, özür dileriz.

KURTULUŞ

«Stammheim Mucizesi»

Geçtiğimiz aylar içerisinde cereyan eden Lufthansa uçağının kaçırılması, Stammheim cezaevinde cerayan eden «intihar» ve faşist Schleyer'in öldürülmesi olayları genelde emperyalist devletlerin ve özelde de Federal Alman Devleti'nin niteliği hakkındaki kuşkulara (demokrasi-oligarşik diktatörlük konusunda) bir ölçüde açıklık getirmektedir. Devlet tarafından işlenen bu tür cinayetlere Şili, İran, Türkiye vb. ülkelerde rastlanılabileceğine inanmaya alışmış olanlar için «hukuk devleti» denilen yutturmacanın ne anlama geldiği bu olaylar sayesinde biraz daha açıklık kazanmaktadır. Aslında aynı niteliği taşıyan olaylara demokrasi ülkesi zannedilen Fransa'da, ABD'de rastlamak hiç zor değildir. Ama Stammheim olayı, Mogadişu baskını hiç de üzerinden atlanabilecek olaylar değildir. Korsan İsrail devletiyle, Korsan cani Federal Alman Devleti arasındaki farklılıkları bulmak gittikçe zorlaşmaktadır. Schimidth'in meşhur sloganı, **«model Almanya»** her alanda olduğu gibi korsanlık-canilik konusunda da Almanyanın bir **«model»** haline getirilmesinin sloganından başka bir şey değildir.

Aşağıda **Arbeiter Kampf** (İşçi Mücadelesi) isimli sosyalist gazetenin Stammheim olayı ile ilgili olarak yaptığı dökümanter incelemeyi bulacaksınız. Aynı gazete, olayın cerayan ettiği günlerde, doğru bir tahlille, bu olayın «kendilerine terörizm suçlamasının yöneleceği korkusuyla» demokrat kamuoyunun üzerlerine düşen mücadele görevlerini bir yana koydurabilmek, yeni baskı ve terör yasalarının çıkarılması ve uygulanması için bir araç olarak kullanılmak üzere Federal Alman Devleti tarafından tertiplenmiş olduğuna dikkatleri çekmiş ve bu oyuna gelinmemesi için kampanya açmıştı. Gerçekten Almanya'da olaylar bu tahminler doğrultusunda gelişti. Birçok demokrat, «sosyalist», sözde komünist kendilerine de terörizm suçlaması bulaşacağı korkusuyla suskunluğu tercih etmiştir. Bu arada gerçekten de «terörizm»le ilişkisi olmayan yüzlerce insan baskılara uğramıştır.

Diğer taraftan, bu tertiple, Alman devletinin bazı «komünist» partilerini yasaklamak üzere yasa tasarıları hazırlıklarına girişmiş olmasının çakışması da diğer ilginç bir noktadır. Bilindiği gibi 1960'lara kadar komünist partileri Almanya'da yasaklanmıştı. Şimdi Alman toplumunda sınıfsal mücadelenin yeni

boyutlar kazanmaya başlaması ve bunun Almanya'nın içine düştüğü krizle çakışıyor olması (halen Almanya'da birbuçuk milyona yakın işsiz bulunmaktadır) Alman devletinin yeniden komünist partileri yasaklama tedbirlerini gündeme getirmiştir. Halen yürürlükte olan «88 a» isimli «terörizmle mücadele» ile ilgili yasa-terörizm propagandası yapan yayınları yasaklamaktadır-hiçbir şeye yetmemektedir. Terörizmle ilişkili olduğundan kuşkulanılan kişilerin gözaltına alınıp günlerce kimseyle görüştürülmeden sorgulamalara tabi tutulması da, GSG-9 anti gerilla örgütü de, polisteki anti-terör örgütü de yeterli görülmemektedir. Bütün bunların yanında Alman Devleti, Almanyadaki teröristlerin sayılarının 100 civarında olduğunu ilan etmiştir. Bu durum, Alman Devleti'nin zorunun «terörle» falan değil doğrudan doğruya gelişmekte olan toplumsal muhalefetle olduğunu aşikar bir biçimde ortaya koymaktadır. Ayrıca terörle kastedilenin ne olduğunun kesin bir biçimde açıklanamaması, ve gelişen olaylar bu laf ardında komünistlerin hedef alındığını ortaya koymaktadır. Bir Marx, bir Engels, hele hele Lenin terörizmin teorisyenleri ve uygulayıcıları olarak kolaylıkla ilan edilebilirler. (141-142'nin uygulanışına çok benzer bir durum)

Bütün bunlar karşısında acaba Almanya'da devletin biçimi (gizli) faşizm mi, yoksa demokrasi mi gibi bir soru insanın aklına takılıp kalıyor.

KURTULUŞ

«Almanya'nın en iyi gözetim altında bulundurulan mükemmel müessesesi» olan Stammheim'de Gudrun Ensslin, Andreas Baader, Jan-Carl Raspe'nin «intihar»ları ve Irmgard Möller'in «intihar teşebbüsü»nden sonra, Stammheim'deki mucizeler ve esrarengiz olaylar zinciri sona ermedi.

«Stammheim Mucizeleri»nin doruk noktası şimdilik şu olaylardır: 12 Ağustos'a kadar hücre olarak kullanılmış olan kapalı odalardan birinde, «intiharlar»dan dört gün sonra 270 gram patlayıcı madde bulundu. Paket halinde ve orijinal «Sınai Amonsulpeter -patlayıcı madde» etiketi halen üzerinde bulunuyordu. «Emniyet eksperleri, bu patlayıcı maddenin on gramının bir insanı öldürmeye yeteceğini açıkladılar. Bulunan madde ile hapishane duvarındaki insan boyundaki deliğin de açılmış olabileceğini bildirdiler.» («Welt», 22-23/10) Bu harikulade buluş, «intiharlar»dan sonra keşfedilen tüm şu mucizeleri gölgede bırakıyor,- Raspe'nin hücresindeki sigara kutusu büyüklüğündeki transistörlü radyo; Irmgard Möller'in hücresindeki lavabonun arkasına gizlenmiş olan kulaklık; Andreas Baader'in pikabındaki boşluk, kahve kutularındaki alçı...

Tüm buluşlarda mucizevi olan şey, Ensslin, Baader, Raspe ve Möller'in Eylül başından beri, yani yaklaşık 40 gündür, tamamen tecrit edilmiş olmalarıdır. Ne birbirleriyle ne de dış dünyayla ilişkileri kalmamıştı. Tek gördükleri insan Stammheim Hapisanesindeki «icra görevlileri», yani gardiyanlarıydı. Bu zaman zarfında hücreleri hemen hemen her gün, veya diğer bir

bilgiye göre günde iki kez aranmıştı. Eylül başından beri mahkumlar en azından bir kez hücre değiştirmişlerdi. «Stammheim mucizesi»nin eşsizliğini gösteren diğer bir şey de, «intiharlar»-dan sonra tüm federal Almanya'da ve Batı Berlin'de yaklaşık 80 politik tutuklunun özel ve derinlemesine aranarak buralarda «Stammheim icra müessesesi»nin 7. katı dışında- hiçbir sansasyonel bulgunun gün ışığına çıkmamış oluşudur. Ne duvarların arasında, ne de lavaboların arkasında.

İnsan ister istemez hayret verici Stammheim mucizesinin «intiharlar»dan sonra sadece Stammheim'i genel olarak mucizevi olayların cereyan ettiği bir yer gibi göstererek, bu şekilde, «intiharlar»ı ve Baader ile Raspe'nin yanında silah bulunuşunun inanılmazlığını daha azaltmaya çalışıldığını düşünüyor.

Bu arada Stammheim mucizesi bir kaç tane «yürütme» memuruna da pahalıya mal oluyor. Baden-Württemberg Adliye Vekili Bender ilkin, Stammheim hapishanesinin yöneticilerini ve sonra da emniyet görevlilerini yerlerinden almış ve kendisi de istifa etmiştir. Hatta Baden-Württenberger başbakanı Filbinger'in durumu da -kardeşi CDU'nun (Hristiyan Demokrat Parti) sağ radikal Einpeitscher'idir *- bu mucize nedeniyle sallantıdadır. Hükümet Stammheim mucizeler dalgası nedeniyle şu açıklamayı yapmıştır: «...İvedi olarak bu olayların tüm tereddütleri ortadan kaldırılacak biçimde araştırılmasını ve mükemmel biçimde açıklanmasını bekliyorum»

«İNTİHAR EFSANESİ»

Tabii ki hükümet açısından, Ensslin, Baader ve Raspe'nin gerçekten intihar etmiş oldukları baştan beri kesindir. «Araştırılması» gereken sadece bu mucizeler zincirinin nasıl oluşabileceğidir. Bu «araştırmalar»ın bir sonucu olarak ilk başta politik mahkumların gözetimlerinin sıkılaştırılması geliyor.

Şimdiye kadar yapılan resmi açıklamalara göre Jan Carl Raspe, 18/10 Çarşamba günü 7.41'de hücresinde, kendisine kahvaltı getirildiği zaman bulunmuştur. Hastahaneye götürülmüş ve orada 9.40'da ölmüştür. Saat 8'i biraz geçe, yani Raspe'nin «intiharı»nın keşfedilişinden yaklaşık 20 dakika sonra, Ensslin, Baader ve Möller'in hücreleri aranmıştır. Bu arama sırasında Baader (vurulmuş) ve Gudrun Ensslin'in (asılmış) öldüğü, Irmgard Möller'in ise bir ekmek bıçağıyla yaralanmış olduğu görülmüştür; ilk haberlerde atardamarlarını kestiği söylenmiş, bundan biraz sonra bunun adı boyundaki şahdamarı olmuş, ve en sonunda da kalp bölgesinde bir yaradan söz edilmiştir.

Basın, sanki bu çok olağan bir şey ve tek olasılıkmışçasına hemen sadece intihardan söz etmiştir. Baden-Württemberg başbakanı Filbinger «çok acele verilmiş karar ve düşünülmemiş bir efsane uydurulmaması» konusunda bir «uyarı» yapmıştır. Ve bununla da duyurulmasında çok acele edilen intiharın şekli konusundaki resmi açıklamayı kastetmiştir. Basın, üç cesedin in-

---

*** İngiliz Avam Kamarasında, içtimada hazır bulunmayan mebusları toplamakla görevli olan kişi**

celenmesinden sonra da bu resmi açıklamayı doğrulamakta aynı derecede aceleci davranmıştır. Örneğin Springer'in «Bild»i, «otopsi şüphe götürmez bir biçimde (!) bu üç kişinin kendilerini öldürmüş olduklarını ortaya koymuştur» (20/10) Buna karşılık gerçekte otopsi, bu sonucu göstermemiştir ve zaten gösteremezdi de. Otopsi yalnızca, «bir intihar olmadığını gösteren bir bulguya rastlanmadığını» sonucunu vermiştir. («ap» 19/10) Yani «yabancı bir neden»le ilgili hiçbir delil (bu olayda cinayetle ilgili) bulunamamıştır, ama bu, intiharın kanıtlanması demek değildir. Son tahlilde hiç bir otopsi meselenin gerçekten intihar veya çok beceriklice kamufle edilmiş bir cinayet olup olmadığını kesin olarak belirleyemez.

İLK MUCİZELER

Resmi intihar-açıklaması akla hemen bir sürü irili ufaklı soru getiriyor. Örneğin:

— Diğer hücreler niçin Jan Carl Raspe'nin bulunuşundan ancak 20 dakika sonra aranmıştır?

— Normal olarak tutuklulara kahvaltı saat 7'de verilirken, Raspe'nin hücresine niçin 7.41'de getirilmiştir? (Diğer tutuklular için ise daha geç bir saatin uygun görüldüğü de açıktır.) («Bild» 15/10)

— Gudrun Ensslin'in kendisini pikabın kablosuyla astığı söylenmektedir. Tutukluların hücrelerinde pikapları var mıdır? Bu konuda 15/10 tarihli «Bild»de çıkan yazıda: «Pikapsız (!), radyosuz ve gazetesizlikten canları sıkılıyor» deniliyordu.

— Irmgard Möller'in bir ekmek bıçağıyla açtığı yaralarla kendini öldürdüğü söyleniyor. Baden-Württenberg savcısı Bender, «intihar»ların keşfedilmesinden sonra yaptığı basın toplantısında, tutukluların, geceleri acıkmaları ve özel stoklarından yiyebilmeleri ihtimali için böyle bir bıçağı sürekli olarak hücrelerinde bulundurmalarına izin verildiğini söylemiştir. Biz Stammheim'de bu tutuklulara «normal olarak» kesici silah görevi yapan bu türden eşyaların verilmesini tamamen inanılmaz buluyoruz. Ve bu, tutukluların -şimdi resmi olarak öne sürüldüğü gibi- uzun zamandır dolaylı olarak intihar tehdidinde bulundukları bir durumda daha da öncelikle geçerli olmalıydı.

Fakat en büyük mucizeler ise şunlardı:

1) Baader ve Raspe'nin hücresine tabancalar nasıl girmiştir?

2) Tutuklular, uçak kaçırma olayının Mogadişu'daki sonucunu nasıl öğrenebilmişler ve bir «intihar-eylemi» (resmi dil) konusunda birbirleriyle nasıl anlaşabilmişlerdir?

BİR «KUMANDA MERKEZİ» KEŞFEDİLİYOR!

Stammheim'in tabanca mucizesi açıklığa kavuşmadan dururken, tutukluların mucizevi haberleşme yolları bir çok ayrıntısıyla, şaşırmış kamuoyunun gözleri önünde gün ışığına çıkıyor.

İlk resmi açıklamalar nisbeten beceriksizce yapılmıştı. Örneğin Bender şöyle tahmin yürütüyordu: «tutuklular bina üzerin-

den veya diğer hücrelerden, kurtuluş hareketinin seyri hakkında bilgi almış olabilirler.» (Lübeck Haberleri. 19/10) «Hamburg Sabah Postası» ise şöyle bir sahne çiziyor: «'Dışarı çıkıyoruz, dışarı çıkıyoruz! Schleyer serbest bırakılıyor, Baader dışarıya!'» Gece Baader Meinhof tutuklularının hücrelerinden ritmik olarak bu sesler yükseliyordu. Biraz sonra 'normal' tutuklular radyolarında haberleri sonuna kadar açıyorlardı.

«(14/10) Bu haber tutukluların hücrelerinin duvarlarının ses geçirmez olduğu gerçeğine («Süddewtsche-Zeitung», 19/10) ve dışarısıyla ne görme ne de ses ilişkisi bulunmadığı gerçeğine ters düşüyor.

Bu durumda, «Bild am Sonntag»ın daha 16/10 tarihinde «RAF» tutuklularının Stammheim'de cereyan eden olaylardan haberdar olduklarını ve kurtuluşlarını kutladıklarını bildirmesi ilgi çekicidir. Eğer bu hikaye bulunmamış olsaydı, kuşkusuz görevli mantığı içinde tutukluların hücrelerini tekrar iyice aramak ve belki de başka bir yere nakletmek konusunda son darbeyi indireceklerdi. Eğer, «Bild»in haberi yetkili görevlilerle beraber düzenlenmiş bir oyunun basit bir yolu olmasaydı, bu, kuşkusuz gerçekleşecekti.

Tutukluların haberleşme olanakları hakkında ilk resmi beceriksiz açıklamaları diğer mucize izledi: Raspe'nin hücresinde 19/10 Çarşamba günü el büyüklüğünde «Sanyo» markalı transistörlü bir radyo bulundu. Araç olağanüstü beceriyle ve bulunamayacak şekilde saklanmıştı: Bir kazağın içine sarılmıştı!... 20/10 tarihli «Bild»in bundan çıkardığı sonuç: «Raspe hücre komşusunun darbeyle verdiği işaretlerle» haberdar olabilirdi. «Bild»in aynı sayısında yapılan her iki açıklamanın da tatminkar olmadığını açığa çıkardı!» Hücreler yalnızca ses geçirmez duvarlarla değil, bundan başka bir de resimde görüldüğü gibi odalarla (boş hücre girişleri) ile birbirinden ayrılmıştı. Yani darbe sesleriyle yapılacak bir haberleşme tamamen imkansızdı.

İlk açıklamadaki aşikar eksiklikleri tamamlamak için bunu yeni mucizeler izledi:

22/10 Cumartesi günü şu açıklama yapıldı: «Raspe, tutukluların gardiyanı çağırmak için kullandıkları bina içi alıcı-vericiyi delmişti. Kontak nedeniyle alet çalışmaz haldeydi. Raspe'nin sigara kutusu büyüklüğündeki radyosunu konuşma aygıtına bağlayabileceği kablolar bulunmuştu.» («Welt», 22-23/10) Bunun anlaşılmasını önlemek için Raspe bağlantıları tekrar ortadan kaldırmıştı. Ne ile? Başka bir mucize ile: tutukluların hücresinde kutularda ve torbalarda bulunan alçı ile.

— Irmgard Möller'in hücresinde 21/10 Cuma günü «bir lavabo arkasına» gizlenmiş olduğu söylenen bir çift kulaklık bulundu. «Schleyer'in kaçırılması olayının son durumu ve Lufthansa-Boeing'in rehin alınması olayının gelişmeleri hakkında bilgi edinmek amacıyla» («Welt» 22-23/10) Kullanılması için yalnızca bunları «takacak biryere» ihtiyacı vardı. («Welt» 22-23/10)

Springer'in «Hamburger Abendblatt»ı, tutukluların «kanun tarafından uygulanan tedbirlere rağmen birbirleriyle ve dışarısıyla zaman (intihar zamanı olmalı) hakkında mors işaretleriyle haberleştikleri» sonucunu çıkarıyor. (22-23/10) Ve: «Baader, Raspe, Ensslin ve Möller'in elinde komple bir kumanda merkezi vardı.» (aynı yerden) «Bremer haberleri» bulunan nesneler hakkında gayet ayrıntılı bilgi veriyordu: «Tüm hücrelerde... 'kablo, fişler ve piller' bunların dışında da çok miktarda plastik kutular ve kahve torbaları içinde 'alçı türünden maddeler' bulunmuştur.

«Ayrıca bağlantı yerlerinde -kullanılan binanın ana sisteminde meydana getirilen kontak sonucu elde edilen- radyo bağlantıları döşeme altında bulunmuştur. Düşük akım uzmanları tutukluların bu ana sistemi hücreden hücreye konuşmak için kullanabileceklerini söylemişlerdir. Bundan başka bir de, tutukluların mors alfabesiyle anlaşmalarını sağlayabilecek biçimde monte edilmiş bir termostat ve piller bulunmuştur.» (22/10)

«Bild» haberi şöyle veriyordu: «teröristler... hücrelerinin döşeme altlarına saç teli inceliğinde bakır teller döşemişlerdi. Buraya son olarak ellerinde kalan kasetli teyplerini bağlıyorlardı. Birisi konuştuğunda, bu bütün hücrelerden anlaşılabiliyordu; ince teller ses titreşimlerini iletiyordu.» (21/10)

Görüldüğü gibi haberler çeşitlilikleriyle insanı şaşırtıyorlar. Söz konusu olan bir defasında radyo bağlantıları oluyor, diğer seferinde ince bakır teller, bir başkasında karşılıklı konuşma cihazları oluyor. Burada dikkat edilmesi gereken nokta şudur; «kablolar, piller» daha sonraki haberlerde yer almamış, bundan sonra yalnızca Raspe'nin hücresindeki herhangi bir ana sistemin Irmgard Möller'in hücresindeki kulaklıklara bağlanması için kullanılan sistemden söz edilmiştir.

TABANCA MUCİZESİ :

İsa'nın Dirilişi Kadar Esrarengiz.

«Ateşli silahların hücrelere nasıl girdiğini öğrenmeden rahat edemeyiz.» (Erkard Eppler, SPD-Baden- Württemberg Bölge temsilcisi, ap. 19/10) «Stammheim'dekilerin silahları nasıl elde ettiklerini hiç birimiz kuramıyoruz. İnsanın aklı almıyor.» (Hükümet sözcüsü, Klaus Bölling, ap. 19/10)

«İntiharlar»ın hemen peşinden sanki bir mucize olmuşçasına ansızın silahların saklanmış olduğu söylenen bir takım yerler bulunuveriyor:

— Raspe'nin hücresinde içine tabancanın konulduğu zannedilen «pencere altındaki duvarda pencere payandasının arkasında» «selülozla kapanmış bir delik» bulundu. («FAZ», Frankfurter Allegemeine Zeitung, 21/10)

— Bundan biraz sonra Baader'in silahı sakladığı yer keşfedildi: Pikabın içindeki boşluk. «aracın her iki yanında da iç kısımlarda silahların saklandığı delikler açılmıştı.» («Welt» 22-23/10)

Silahların oraya nasıl geldiği ise halen aydınlatılmamıştır. Diğer bir esrar da şuydu: Baader'in hücresinde içlerinden sa-

dece bir tanesi kafada ölümcül yarayı açan mermiye ait olan üç tane kurşun izi bulunmuştu. Bu konudaki resmi açıklama şöyle idi «... Baader intihar etmeden önce döşemeye iki el ateş etmişti. Bu tahminen suç ortaklarına bir işaret idi.» («Hamburger Morgenpost», 21/10) bu açıklama, gardiyanların hücrelerden yaklaşık 15 m. uzaklıkta bulunmalarına rağmen hiç bir şey duymayışlarını, hücrelerin ses geçirmez duvarlarıyla izah eden açıklamayla aşikar bir biçimde çelişmektedir. Ayrıca Baader'in hücresinde cesedin yanında bulunan silahla döşemeye ateş edilmemişti; Kurşunlardan biri duvara, diğeri de sünger mindere saplanmıştı. Üçüncü kurşun ise kafayı delmişti ve yerde bulunmuştu.

Baader'in intihar etmeden önce hangi nedenle havaya iki el ateş etmiş olduğu esrarengizdir. Aşağıdaki akıl yürütmenin bizi doğruya götürmesi olasılığı vardır: Bir tabancayla kendi eliyle ateş eden kişide genel olarak, kimyasal biçimde saptanabilen «kesif barut izleri» kalması gerekir. Otopsi ile ilgili resmi açıklamalarda Baader'in sağ elinde bu türden «barut izlerine» raslandığı söylenmiştir. Ama haberlerin hiçbirinde Raspe'nin cesedi için aynı şey ileri sürülmemiştir! İntihar süsü verilen cinayet aldatmacalarında kaatilin ölümcül atışından sonra tabancayı kurbanın eline yerleştirip, delil gücünde olan «barut izlerini» kurbanın eline sindirebilmek için bir-iki el atış yaptırması rastlanan bir olaydır.

Ayrıca Baader'in, tepeden tırnağa «yerine oturmuş bir boyun darbesi» olan ölümcül kurşun yarasını tek başına yapabilecek durumda olup olmadığı da çok şüphelidir. 18 cm. uzunluğunda bir tabanca ile bu ancak bir takım akrobatik eğilip bükülmelerle başarılabilirdi. Bu konuda İçişleri Bakanı Mainhofer şunları söylemiştir: «Kalleşlik öylesine ileri götürülebilir ki, insan kendi ölümünü idam haline sokabilir.» («Bild», 20/10) Bu açıklamanın tarzı, Nazilerin kurbanlarıyla dalga geçtikleri tarzı hatırlatıyor. Raspe'nin kendisini basit bir biçimde öldürmüş olması bu tarife uymuyor. Acaba onda «kalleşlik» eksikmiydi?

MUCİZE YOKTUR!

Stammheim'in 7. Katında bulunan tutukluların hücrelerindeki gündeme getirilen buluşların çokluğu -radyo araçları, kulaklıklar, patlayıcı madde, kumanda merkezi vb.- kuşkusuz halkın çoğunluğunda, bütün bunların bulunmuş veya kullanılmış olamayacağı konusunda şüphe yaratmıştır. «Baader-Meinhof çetesi»ne sihirli ve doğa üstü yetenekler yakıştırmak yerine, baştan sona bütün olayın «pis koktuğu» sonucunu çıkarmak gerekir. Bu konuda birkaç faktör daha:

— Stammheim'deki politik tutuklulara, bu konudaki kanunun yürürlüğe girmesinden önce Schleyer'in kaçırılmasından hemen sonra, yani 6 Eylül'de birbirleriyle tecrit uygulanmıştır. (ap., 19/10) O zamandan beri tutuklular ne kimseyi görebiliyor, ne de konuşabiliyorlardı. Onlarla tek ilişkisi olan kişiler, gardiyanlardı.

— En azından bir kez, yani 14/9 tarihinde «tutuklular başka hücrelere taşınmışlardı» («Frankfurter Rundschau» 21/10)

Şimdi bulunduğu söylenen hücre duvarlarındaki oyuklar bu tarihten sonra yapılmış, silahlar, radyolar vb. ancak bu tarihten sonra içeri girmiş olabilirdi.

— Bender'in açıklamalarına göre tutukluların hücreleri en azından günde iki kez kontrol edilmekte ve bunun yanı sıra LKA (bölge kriminal bürosu) memurları «hemen her gün» hücrelerin aranmasına nezaret etmekteydi. (ap., 18/10) Duvarda bir oyuk, kazak içindeki veya lavabo arkasındaki gizli yerler bu sırada mutlaka bulunurdu!

— Bizzat «yürütme görevlileri» (gardiyanlar) diyor Bender, «denemeden geçirilerek kontrol edilmiştir» (ap, 18/10); bu arada, diğer ayrıntıların dışında, tutuklulara herhangi bir maddeyi vermek personel açısından büyük bir risktir. Bu maddeler hücrelerde son derece çabuk bulunmuştur ve görevlilerin hüviyetleri de zaten bilinmektedir.

— Gerçek olan bir şey varsa o da, «Almanya'nın en gözetim altında bulundurulan müessesesinde», «Bir numaralı devlet düşmanları»nın hücrelerinde silahlar, haberleşme araçları, gizli köşeler bulunurken, «intihar»ların hemen arkasından hücreleri aranan 80 politik tutuklunun hücresinde hiç bir özel madde bulunamamış oluşudur. Stammheim'deki diğer politik tutukluların yanında da hiç bir şey bulunamamıştır. Bu görevliler açısından tecritin gayet «başarılı» uygulandığını gösteriyor. Ama Stammheim'in 7. katının bir istisna teşkil etmesi de o ölçüde inanılmazlaşıyor.

— Bu durum açısından, Stammheim'de bu olaydan daha bir hafta önce gelecek olan olayların bir habercisi özellikle dikkat çekicidir: o zamanlar 14/9 tarihinde Andreas Baader'in hücresinde bir kahve filtresi paketi içinde «ansızın» bir Minox-kumem'nın bulunmuştu. Ve bu, Schleyer'in 5-6/9'daki kaçırılışından sonra ve Baader hücresine uygulanan tecritten önceki görevlilerce yapılan aramadan sonra cereyan etmişti. Bu tamamen esrarengiz olay «Bild» gazetesinin sansasyonel duruma getirdiği hiddetini kazanmış ve Alman Adalet Bakanı Vogel'in, Bender'e öfkeli bir mektup göndermesine yol açmıştı. Bu mektup 23/9 tarihini taşımaktadır. Mektupta şöyle deniliyor: «Eğer görev bölgenizde, Baader ve bunun gibi tutuklu terörist şiddet eylemcilerine karşı müessese dahilinde gerekli kuralları uygulamak suretiyle, sürekli yapılması gereken aramalarla işi emniyete alırsanız size minnettar kalacağım. Bu konuyla ilgili olarak bu ve benzeri nesnelerin görülmeksizin bu tutukluların hücrelerine girmesini önleme konusundaki tedbirlere riayet etmenizi rica ediyorum. Tavsiyelerim konusunda beni haberdar ederseniz, size minettar kalırım» (Frankfurter Rundschau, 21/10) «İntiharlar» bu mektuptan hemen hemen bir ay sonra cerayan ediyor. Bu da Stammheim açıklamasını inanılmaz hale sokuyor.

Daha o zaman Baader'in hücresinde bir Minox-kumem'nın bulunmasının bir provokasyon olduğu çok açıktı. Ama, o zaman için bu provokasyonun amacı ve anlamı tam olarak açıklığa kavuşmamıştı. Bugün ise, bu provokasyonun tutuklulara karşı planlanmış olan bir «intihar» planına dahil olduğu görülüyor. Ve Stammheim'in kamuoyunda, insanın kendi kendine açıklayama-

dığı, ama «Baader-Meinhof Çetesi»nin doğa üstü güçlerine hasredilen birtakım mucizelerin cereyan ettiği bir yer olduğu izlenimini yaratmak amacını taşıyordu.

— Esrarengiz hikayeler, tutukluların sahte «veda mektupları», sözle veya yazıyla yapılan sahte intihar tehditleri, belirli politikacılarla görüşme talepleri, Gudrun Ensslin'in hapishane papazlarından biriyle yaptığı konuşmayla vb. devam ediyor. Bu alanda tam bir kaos olduğunu söylemek gerekiyor. Kesin olan bir şey varsa o da; Gudrun Ensslin'in söylediği üzere papaza hücresinde olduğunu söylediği mektuplar, orada bulunamamıştır; Bender'in sözünü ettiği tutukluların yazılı intihar tehditleri şimdiye kadar ortaya çıkmamıştır; Baader'in telefonla «intihar»dan bir gün önce başbakanlık görevlisiyle yaptığı söylenen konuşma şimdiye kadar kanıtlanmamıştır.

— Resmi açıklamalara göre, tutuklular 6 saatte bir «gözetlenmekteydi». Fakat bildirildiği gibi son gece bu yapılmamıştı. Buna göre Bender, Baader ve Raspe'nin canlı olarak en son Pazartesi 23.00 civarında ilaç verildiği sırada görüldüğünü; Gudrun Ensslin'in ise Pazartesi öğleden sonra 16.00'da görüldüğünü söylemektedir. (dpa, 18/10) Burada da, «Bild» tarafından açıklanan saat planına göre, tutuklular saat 18.00'de akşam yemeği aldıklarına göre yine bir soru ortaya çıkıyor. (15/10)

Tutukluların, her şeyden önce böylesi gergin bir ortamda bütün gece boyunca kontrol edilmeden bırakılmaları, Gudrun Ensslin'in ise «intiharına» kadar 14-15 saat kontrol edilmeden bırakıldığı tüm bilgilere ters düşmektedir. Ayrıca bu tutuklular üzerindeki kontrol tam tersine gece uykusu sırasında da gayet sıkı idi. (Kapıyı açmak, yüzlerine el feneri tutmak vb.)

*Ayrıca tutukluların düzenli olarak dinlendikleri de gerçek*tir; hele bu durumda. Stammheim'deki tutukluların en azından saat başı seslerinin dinlendiği resmi olarak açıklanmıştır. Olayın olduğu gece ise tutukluların kendi hallerine bırakıldıklarını hiç bir şey duymayan ve görmeyen bir tek (!) «görevlinin» nöbette bulunduğunu söyleyen resmi açıklama bu durumda daha da inanılmazdır.

YENİ «İNTİHAR» HAZIRLIĞI MI?

Hükümet ilk durum değerlendirmelerinden birinde, «intiharlar»ın nedenlerini şöyle açıklamıştır: «Stammheim tutukluları, devletimize ve onun özgürlükçü temel düzenine karşı terörist mücadelenin, -daha önceki açlık ve susuzluk grevlerinden sonra-, daha da keskinleşmesi için, şimdi kendi hayatlarına daha da şiddetli biçimlerde son vermeyi bir mücadele biçimi olarak benimsemişlerdir. Açıktır ki, ölümlerini, aynı görüşü taşıyan dışardakiler için bir işaret yapmak istiyorlardı...» (ap., 20/10)

Uydurma «intihar eylemi»ndeki mucizevi gariplikler, tabii ki hükümet ve burjuva partileri tarafından intihar-hikayesinde birşeylerin ters olduğu biçiminde yorumlanmamıştır. Bunun yerine bu saçmalıklar, mahkumiyet şartlarının daha da tesirli hale getirilmesi için bir bahane haline getirilmiştir. Adalet Bakanı Vogel açıklamasında şöyle diyor:

«Bu olaylardan sonra artık özel kanunlar uygulama dışı bırakılamaz.» («Hamburger Abendblatt» 22-23/10)

Burada insanın aklına «teröristlere» karşı çoktan beri varolan geniş kapsamlı özel kanunların dışında ne biçim «özel kanunlar»ın söz konusu olduğu sorusu geliyor. Yeni kabul edilmekle beraber uzun zamandır uygulanmakta olan tecrit kanunu tutukluların bütünüyle haklarından yoksun bırakılmalarına yetmiyor mu?

Bu kanun, eğer «bir kişinin hayatı, vücudu veya özgürlüğü için halihazır bir tehlikenin mevcut olması durumunda», yani örneğin bir kaçırma olayı sırasında, «terörizm» suçlamasıyla veya sadece şüphesiyle tutuklanmış kişilerin dış dünya ile **tüm** ilişkilerinin kesilmesine müsaade ediyor. Fakat şimdiki amaçlarının, bu kanunu sınırsız olarak ve her zaman uygulamak olduğu görülüyor. Basın ajansı **dpa**, tecritin kaldırılmasından sonra şöyle söylüyordu: «... teröristler Schleyer'i öldürdükleri ve yeni şiddet eylemleri tehdidinde bulundukları için, tecrit mümkün olduğu kadar yeniden uygulanmalıdır. Bu tehditler, tutukluların tecritinin yenilenmesi için yeterli sebep olarak değerlendirilebilir.» (20/10)

Bu kanunun hangi çerçeve içinde uygulandığının bir delili de, Schleyer'in kaçırılması sırasında, uzun zamandır «terörizm»e karışmadığı halde Horst Mahler'in topyekun tecrit edilmesidir.

Bu tecrit yasası, örneğin herhangi bir kimsenin de uydurma bir «terörizm» şüphesi ile tutuklanmasını ve haftalarca avukatının savunmasından ve diğer hukuki haklardan yoksun bir şekilde tecrit edilmesini de mümkün kılmaktadır. Bu türden durumlara yalnızca totaliter devletlerde rastlanabilir.

Bu şekilde tecrit yasası, hapishanede avukatlarıyla görüşmelerine ve bu konuda herhangi bir biçimde kamuoyuna bilgi ulaştırmalarına imkan tanımaksızın, tutuklulara eziyet ve işkence yapılmasını da mümkün kılmaktadır. Topyekun tecrit şartları altında belirli durum ve şartlar, örneğin hücrelerin durumu, tutukluların ruh halleri, muhtemel mektupları vb. bilinemediğinden, tecrit yasası, tutukluların «intihar»ı oyununun sahnelenmesini çok kolaylaştırmaktadır. Bunun gibi sınırsız olasılıktan, tutuklulara karşı provokasyonlar sahnelemekten, hücrelerine nesneler «gizlemekten» ve bunun gibi bir sürü olasılıktan söz etmeğe gerek yok.

Bütün bunlar, halen «hukuk devleti»ne inanmakta olan bazı kişilere inanılmaz gelebilir. Ama bizzat hükümetin kendisi, Stammheim gardiyanlarının tutuklulara ateşli silahlar temin ettiği varsayımından (çünkü tutukluların gardiyanlardan başka kimse ile ilişkileri yoktu) hareket ediyorsa, o zaman bu gardiyanların «yüksek makamların» emriyle caniyane davranışlara girmeye hazır oldukları da düşünülebilir.

Ve şimdi de Alman Adalet Bakanı Vogel, daha başka «özel kanunları» bile düşünülebilir buluyor. Hangileri? Sağ radikal yazar *Golo Mann'ın söyledikleri gibi*, «*teröristler*»*i avukatlarından* mahrum edip onlara sadece «resmi savunucular» tayin etmek mi? Bu şekilde tutuklulardan, tecritler arasındaki boşluk-

larda kullanabildikleri son hukuksal destekleri de alınmış olacaktır. Veya Werner Hüfer'in «Frühschuppen»indeki bir gazetenin, 23/10 tarihinde yazdığı gibi, tutukluları hücrelerine kilitleyip prangaya vurmak mı? Yoksa «tamamen legal» olarak, ölü olan bir «terörist»in artık «hukuk devletine» karşı intihar ve benzeri hiçbir eyleme girişmeyeceği prensibi mi izlenmek isteniyor? Şimdi «özel kanun» politik tutukluların birer rehine olarak öldürülmelerini mi «legalize» etmelidir?

«İNTİHARLAR»A VE DİĞER MUCİZELERE SON VERİLSİN!

Bu gelişimi mükemmelleştirmek için tek eksik kalan şey basının topyekun koordinasyonudur. Şimdiye kadar her zaman, devlet organları için sözünün edilmemesi daha iyi olacak bazı adi saçmalıklar basının ticari şevkiyle kamuoyuna açıklanmıştır. Schleyer'in kaçırılması olayı ve bunu izleyen caniyane uçak «kaçırma» olayı sırasında birkaç başarıyla birlikte bir kısım haber ambargosu ve burjuva basınının buna uygun olan kendi sansürü uygulanmıştır. Bu uygulama ileride kanunla kurulacaktır. Bu şekilde de örneğin «devletin çıkarlarına uygun olarak» politik tutukluların kritik açıklamaları duyurulmayacaktır. Daha şimdiden nasıl bir yalan-galeyanı üzerinde mutabık kalındığı görülebiliyor. «Bild» 20/10 tarihinde şu manşetle çıktı: «Scheleyer bagajda ölü bulundu-gırtlağı kesilmişti» 21/10'da manşet şöyle idi: «Schleyer'e işkence yapılmış» Her ikisi de yalandı. 22/10'da «Bild» «Baader'in yanında patlayıcı madde bulundu» manşeti ile çıktı. Burada sistematik bir biçimde halkın aptallaştırılması uygulanmıştır. Halk, inanılmaz ve uydurulmuş olsa da, her çeşit halta inanmaya alışmalıydı. Her kim Stammheim'deki «intihar eyleminde»ki mucize ve belirtiler konusunda şüphe gösterirse, hemen «sempatizan» olarak damgalandı; «Bu kişilerin amacı 'cinayet' yalanıyla yeni bir cinayet, adam kaçırma ve suikastler dalgası yaratmaktır.» («Bild», 20/10)

Buna karşılık biz herkesi, Stammheim'deki mucize ve «intihar»ların kesin aydınlatılması için uğraşmaya çağırıyoruz. Bu ülkede yaratılmış olan havada ancak uluslararası bir araştırma komisyonu garantili olabilir. Ölenlerin ve Irmgard Möller'in avukatları bütün mucizevi bulguları ve keşifleri görme ve inceleme hakkına sahip olmalılar. «İntihar eyleminin» tek yaşayan kişisi Irmgard Möller'in hayatı emniyete alınmalı ve serbest bir açıklama yapmasına olanak tanınmalıdır. Stammheim mucizeleri ve politik tutukluların mahkumiyeti şartları Russel-Tribunal için birer inceleme konusu olmalıdır. Bu konuda hiçbir istismara müsaade edilmemelidir!

Arbeiterkampf Extra

24/10/77